

Tutsak Travesti Esra ile Röportaj

s 47

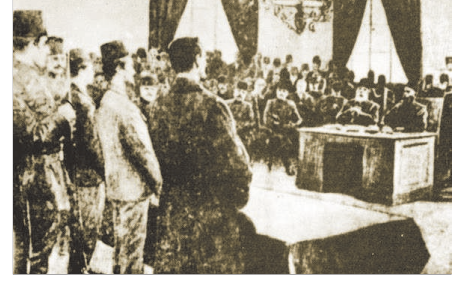
Ermek'te Toprağın Altında Kalan Ne?

s 2

DAF Tutsak Edilen, Katledilen Kardeşlerini Unutmadı

s 28

Sarayın Kapısına Dayananlar Osmanlı'da Anarşizm

s 22

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi
kadar özgür insanların
arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI: 23
ARALIK
2014

ÇALAN, YIKAN, KATLEDEN DEVLET

s 8

Ermenek'te Toprağın Altında Kalan Ne?

Fırat Binici

firatb@meydangazetesi.org

28 Ekim Salı: Karaman Ermenek'te bulunan bir kömür madenini su bastı. Terk edilmiş ocakta biriken suyun bastığı madende, 18 işçi mahsur kaldı.

Soma, Torunlar, Ermenek... Yaşadığımız topraklar gitgide daha da genişleyen bir işçi mezarlığına dönüşüyor. Devlet ve kapitalizm ele ele vermiş; bitmek tükenmek bilmeyen enerji isteğiyle, kentsel dönüşüm projeleriyle, işçi düşmanı politikalarıyla hepimizi öldürmeye çalışıyor. Kimimizi yerin dibine gönderiyor, kimimizi bir rezidansın en tepesine çıkartıyor. Bizlerse, toprağın bağına vurduğumuz her kazmada, bir AVM inşaatında çıktığımız her katta biraz daha ölüyoruz. Deyim yerindeyse, patronlar cebini doldururken, biz kendi tabutumuzu çatıyoruz.

30 Ekim Perşembe: Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan: "Bunun sorumlusu hazımsız işveren. Hesabı sorulmalı."

İşçi ölümleri peş peşe devam ederken, devlet erkanı ve kapitalistler hızlı bir şekilde yaşananların üzerini örtmeye, sorumluluğu birbirlerine atarak zihinleri bulandırmaya çalışıyorlar. Katliamların gerçekleştiği tarihlerde, patronları tehdit edip, sorumluların cezalandıracağını söyleyenler, olayları soğutup, öfkesi kursağında kalan halkın "gazi"ni aldıktan sonra, takipsizlik kararı vermekte, birkaç mühendis ve ustabaşığı içeri atıp tekrar madenleri açmakta, hatta katliamdan kurtulan işçileri işten atmakta ya da buna olanak sağlayan yasaları çıkarmakta hiçbir sakinca görmüyorlar. Madenlerde,

inşaatlarda, fabrikalarda katliam yapanlar, ikinci katliamlarını zihinlerimizde yapıyorlar: Her şeyi unutturmaya çalışıyorlar!

7 Kasım Cuma: Ermenek'ten acı haber: 2 işçinin cesedi çıkarıldı.

Soma'dan sonra sokağa dökülen binlerce insan, ertesi gün ortadan kayboluyor. Ya insanlar her şeyi unutup hayatlarına devam ediyor ya da maruz bırakıldıkları bilgi bombardımanı içerisinde ne yapacaklarını, nasıl yapmaları gerektiğini şaşırıyorlar. Bugün, insanlar televizyonun ya da internetin başında saat başı düşen ölüm haberlerini takip ederken, aylık işçi ölümleri istatistiklerine gömülüp kalmışken; dün bir işçi daha inşaattan düşmüş oluyor ve bütün bu aldatmacalar yarın ya-

şanacak başka Soma'lara, Ermenek'lere zemin hazırlıyor!

18 Kasım Salı: Karaman'ın Ermenek ilçesinde su baskını sonucu 18 işçinin mahsur kaldığı maden faciasında sabaha karşı 6 işçiye ulaşıldı. Madenden öğle saatlerinde de 2 işçi çıkarılmıştı. Böylece bir günde 8 işçinin daha cansız bedenine ulaşıldı. 6 Kasım'da da iki işçi çıkarılmıştı. Halen 8 işçi madende...

Aynı kelimeyi defalarca tekrar ederseniz, o kelimeye yabancılaşırsınız. Çocukluğumuzda çok oynadığımız bu oyun, şimdi devletin ve medyanın elinde bize doğrultulmuş bir silah gibi. Tetik her çekildiğinde biraz daha unuttur, belleğimize tutunmak için çırpınan gerçeklerden birini daha kaybederiz. "Ermenek'te

2 işçinin daha cesedine ulaşıldı... Orhangazi'de elektrik akımına kapılan işçi öldü... İzmir'de vinçten düşen işçi öldü... gibi haberler televizyondaki spikerin sinir bozucu durağan sesiyle tekrarlanıp dururken artık uğultuya dönüşürler. Art arda kulaklarımızın dibinde, gözlerimizin önünde patlayan haberler artık normaldir; yaşamın gerçekleridirler. Nasıl bulutlar birbirine değdiğinde şimşek çakmak zorundaysa, işçiler de patronların ve devletin refahı, kapitalizmin sürdürülebilmesi için ölmelidirler! Sözün kısası, işçi olmanın fitratında ölüm vardır!

19 Kasım Çarşamba: 8 işçinin cenazelerinin Türk bayrağına sarılı tabutları, Ermenek Devlet Hastanesi Morgu'ndan alınıp, cenaze aracıyla törenin düzenleneceği Keleşoğlu Camii önüne getirilip, yan yana kondu. Yakınları gözyaşlarına hakim olamayıp ağıtlar yaktı. Cami önündeki kalabalıktan bazıları ise, "Şehitler ölmez, vatan bölünmez" sloganı attı.

Kendi refahı için tebaasını savaşlarda ölüme gönderen devletler, katledilen gençlerin yakınlarını teselli etmek ve kendini aklamak için onlara şehit nişanı verip şaşalı cenaze törenleri düzenler. Ama muhtemelen hiçbir iktidarın aklına, kapitalizmin

doymaz enerji ihtiyacı için termik santrallere yatırım yapıp, o santaller içinde gereken kömürü en ucuza çıkarmak için uyguladığı sömürü düzeninden dolayı katlettiği işçileri şehit saymak gelmemiştir. Soma'da Zonguldak'ta ve Ermenek'te T.C bayraklarına sarılıp, "milli kahraman" ilan edilenler, tıpkı devletlerin savaşlarında ölenler gibi kahraman değildirler. Onlar, kapitalizmin insana soluk aldırmayan maddi evreninde biraz soluk alabilmek, kısmen de olsa ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ama en çok efendilerin refahını sağlayabilmek için yerin yüzlerce metre altına gönderilen işçilerdir. Onlar üzerinden devletin ve kapitalizmin devamlılığını amaçlayanların başvurduğu "şehitlik" payesi ise alçaklıktır.

26 Kasım Çarşamba: AFAD : Bugüne kadar yapılan çalışmalarda 10 işçinin cansız bedenleri çıkartıldı. Geriye kalan 8 işçi için 603 kişilik ekiple ocağın desandere bölümünde arama çalışmaları sürüyor. AFAD, son 24 saat içinde 4 metre ilerleme kaydedildiğini belirtti. 1'inci Başaşağı bölümünün yakınındaki son günlerde çalışmaların yoğunlaştırıldığı 64 metrelik ana arterde bugüne kadar 25 metrelik bir alanın tarandığı belirtildi. 1939 metre olan ocağın ise yüzde 87'sinin tarandığı ve geriye 241 metrelik yüzde

13'lük bölümün kaldığı bildirildi.

Bir canlının ölümü asla "1 kişinin ölümü" değildir. O ölümün arkasında nasıl, neden ve kim tarafından soruları yatar. Acısıyla, tatlısıyla bir ömür yatar. Hele bu bir işçinin ölümüyse yüzyıllardan beri devam eden ezen ezilen ilişkisi yatar; zengin ile yoksul, patron ile işçi, zalim ile mazlumun savaşı yatar. Eğer siz onu sayılara, istatistiklere indirerseniz; onu hiçleştirir, gerçek anlamından koparırsınız. Bu yüzdendir ki, Soma'da katledilen işçilerin sıfatına dönüşen "301" sayısı, bir siteye verilerek anlamsızlaştırılabiliyor.

28 Kasım Cuma: Ermenek'te işçiler 15 saat kurtarılmayı bekledi, sudan değil gazdan öldü.

Üstüne basa basa tekrar söylüyorum; Tezcan Gökçe, "Ermenek maden kazasında, göçük altında kalıp, sonradan cenazesine ulaşılan 8. işçi" değildi; Ömer Cansu, bir eşi, çocukları ve arkadaşları olan "kanlı canlı" bir insandı. Kamil Yaman, devletin ve ağgözü patronların kar hırsı yüzünden, o madene inmek zorunda bırakılarak katledildi; Hasan Tuncer'i ve iş cinayetlerinde katledilen tüm işçileri öldüren devlet ve kapitalizmin ne istatistiklere indirgeyerek hiçleştirme çabaları, ne devletin olayın üstünü örtüp so-

ğutma çabaları bu gerçekliği değiştiremez. Bu gerçekten doğan acımızı ve öfkemizi dindiremez.

4 Aralık Perşembe: AFAD: "Bugün itibarıyla 463 arama kurtarma personeli ve toplam 602 kişilik ekiple devam eden çalışmalar, madende mahsur kalan son 5 kişinin bulunması ile sonuçlanmıştır."

Ermenek'te toprağın altında, bildiğimiz kadarıyla hiç işçi kalmadı. "Maden Şehitleri'nin yakınları bin bir türlü zırvayla avutlmaya çalışıldı. Ayakkabıları parçalanmış madenci babasına yeni kara lastikler alındı, oğlum yüzme bilmezdi diyen anneye ama oğlun "milli kahraman"dı denildi, acısı kursağına itildi. Ailelere bir maaş bağlayan devlet, kan kokan dudaklarının üzerine işaret parmağını koyarak bütün bu kandırmacaları başarı gibi göstererek "susun" dedi. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine yenilerini ekleyerek, bilgi dağarcığımızı genişletti. Televizyondan ve internetten akmakta olan iş cinayeti haberleri hiç hız kesmedi.

Evet, Ermenek'te toprağın altında tek bir işçi kalmadı. Ama çöken madenden etrafa dağılan toz bulutları arasından, devletin işçi düşmanı politikaları, yalanları, patronların kâr hırsı, zalimliği ve alçaklığı çıktı!

Patronlar Sarayda İşçiler Sokakta

Sirkeci Merkez PTT önünde taşeron inşaat işçilerinin direnişi sürüyor. İnşaat İş sendikası üyesi taşeron inşaat işçileri iki ayı aşkın bir süredir maruz kaldıkları tüm inkar, oyalama ve baskı politikalarını teşhir etmek adına 1 Aralık Pazartesi günü bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Eylemin ardından Ulaştırma Bakanlığı'na, sendikanın hazırladığı ve gasp edilen işçi ücretlerinin derhal ödenmesi yönündeki dilekçe

ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişlerinin "Sirkeci PTT'nin gasp edilen ücretlerden sorumlu olduğu ve derhal ödemesi gerektiğini" belirttiği tutanakları gönderdi. Eyleme KESK Haber Sen gibi sendikalar ve Alinteri, Devrimci Anarşist Faaliyet, Kaldıraç, Mücadele Birliği gibi devrimci kurumların yanı sıra, İstanbul Üniversitesi'nden devrimci öğrenciler de katılarak dayanışma gösterdi.

Torunlar Hem Katil Hem Hirsız

10 taşeron inşaat işçisinin katledildiği Torunlar İnşaat'ın ücretlerini ödemediği işten çıkardığı ve Quasar İnşaat'ta çalışan burada da ücretleri gasp edilen taşeron inşaat işçileri, İnşaat İş sendikası ile beraber eyleme başladı. Torunlar İnşaat önünde toplanan taşeron inşaat işçileri, İnşaat İş sendikası temsilcileri burada bir basın açıklaması

gerçekleştirdikten sonra beklemeye başladı. Sloganlarla süren bekleyişin ardından taşeron şirket yetkililerini eylem alanına gelmek zorunda bırakan inşaat işçileri, gasp edilen tüm alacaklarını aynı gün alınca eylemi sonlandırdı. Eyleme Alinteri, Devrimci Anarşist Faaliyet, Mücadele Birliği gibi devrimci kurumlar da katılarak dayanışma gösterdi.

Ülker İşçileri Direniyor

Röportaj: Serhat Yaşar

İstanbul Topkapı'da bulunan Ülker fabrikasında çalışan ve Hak-İş'e bağlı Öz Gıda-İş Sendikası'na üye olan işçiler, Öz Gıda-İş'in çalışma koşulları karşısındaki kayıtsızlığı ve patronlarla olan uzlaşmacı tavrı sebebiyle, yakın zamanda, DİSK Gıda İş'e geçtiler. Sendika değiştiren 10 işçi, "performans düşüklüğü" gerekçe gösterilerek 27 Ekim günü işten atıldıktan hemen sonra, 28 Ekim günü fabrika önünde direnişe başladı. İşten atılan ve fabrika önünde direnişi sürdüren Ülker direnişçilerinden Bilal Cansu ile fabrikadaki çalışma koşullarını ve direnişi konuştuk.

Meydan Gazetesi: Öncelikle bize süreci anlatır mısınız?

Bilal Cansu: Ülker çalışanlarıyız. 35 yıldır Öz-Gıda İş Sendikası'nın güdümünde giden bir anlayış var. Ama hiçbir şekilde işçinin hakkını, sıkıntılarını, problemlerini çözemeyen hiçbir şekilde çalışmayan bir sendika. Biz sürekli sorunları, problemleri gündeme getiriyoruz ama hiç çözüm bulunmuyor, ne yö-

neticilerden, ne de sendikadan. Sendikadan memnun olmadığımızı sürekli dile getirdik. Çözüm bulamayınca bizde Öz Gıda İş Sendikası'ndan ayrılarak, 27 Ekim günü 10 arkadaş DİSK Gıda İş'e üye olduk. Üye olduğumuz gün hepimiz işten çıkarıldık. İşten çıkarılma sebebimiz sendikaya üye olmak ama işveren bunu emre itaatsizlik, verilen işi yapmamak gibi bahanelerle 25.

maddenin 2. fıkrasına göre uyarlayıp bizi çıkardığını iddia etti. Aslında öyle bir şey yok, yalnızca sendika değiştirip DİSK Gıda İş'e üye olduğumuz için işten atıldık.

Kaç yıldır bu fabrikada çalışıyorsunuz?

Ben 6 yıldır çalışıyorum. İçimizde 12-15-21 yıldır çalışan arkadaşlar var. Yani 21 yıldır emre itaatsizlik, verilen işi yap-

mamak gibi problemler olmamış; sendikaya üye olduğumuz gün emre itaatsizlik, verilen işi yapmamak gibi iftiralarla işten atıldık. Altına imza atmamızı istediler. Biz atmadık ve çıkarıldık. Şu anda direnişteyiz ve direnişimiz sürecek.10 işçi atıldık, 8 işçi buradayız, direniyoruz. İçeride üyelerimiz var ve her geçen gün sayımız artıyor, artmaya da devam edecek.

Sendika değiştirmeden önce ne gibi sıkıntılar yaşıyordunuz?

Aşırı mesai ile çalıştırılıyorduk. Yani senede 270 saat zorunlu mesai olmasına rağmen 1000-1500 saat zorunlu çalıştırılıyorduk. İzin alamıyor, yıllık iznin dışında resmi tatillerde bile çalıştırılıyorduk. "Çalışmak istemiyoruz" dediğimiz zaman yıldırma politikaları, dışlama politikaları, zor yerlerde çalıştırılmak gibi (örneğin aşağıda başka bir fabrikaya sürgün gibi gönderiliyor) uygulamalara maruz bırakılıyorduk.

İçeride sağlık sorunları da var. Yani aşırı gürültülü ortamlar var ve birçok arkadaşımızda işitme problemi mevcut. Ağır işler yaptırılıyor. Kaldırılması gereken yükün 2-3 misli ağırlıklar kaldırılıyor. Soğuk hava, sıcak hava ortamlarına çok hızlı girip çıkıyoruz. En üst katta fırınlar bölgesi var. Her hafta başka başka yerlerde çalıştırılıyor. Özellikle hakkını arayanlar daha çok "gezdiriliyor"! Üst kattaki fırınlar bölgesi çok sıcak. Mesela orada iş yok diyelim, iş bitti, hemen gönderiyorlar ambalaj katına. Ambalaj katı buz gibi (çikolatanın olduğu yerler soğuk). Orada da bu sefer sıcaktan-soğuğa, soğuktan-sıcığa giriyorsun. Bel fıtığı, boyun fıtığı gibi ciddi rahatsızlıklarla karşı karşıya kalıyoruz. Bu rahatsızlıklardan dolayı içeride rapor almış arkadaşlarımız var.

Daha önce bu tarz durumlardan dolayı, eski sendikanız (Öz Gıda-İş) herhangi bir şikâyetle bulunmuş muydu veya denetim yapılıyor muydu fabrikada?

Denetim yapılıyordu ama denetimler öylesine yapılıyordu ki yani göstermelik. Denetime geleceklerin biz 1 hafta öncesinden haberini alıyoruz. "Bu hafta AIB denetlemesi var", "Bu hafta ISO denetlemesi var" veya "Bu hafta Çalışma Bakanlığı'ndan gelenecek" diye bize önceden söyleniyor ve bizden de ona göre hazırlık yapmamız isteniyordu. Yani mevzuata aykırı ne varsa, biz ortadan kaldırılıyordu. Ondan sonra gelip bakıyorlar, her şey uygun durumda.

Aslında Ülker'in bu kontrolden önceden haberi oluyor ve buna uygun hareket ediliyor.

Muhtemelen şirketin Sağlık Bakanlığı'nda, Çalışma Bakanlığı'nda bir sürü adamları var. Onlardan haber alıyorlar, istihbarat kuruyorlar ve ona göre hareket ediyorlar. Denetleme denilen şey gizli olur. Adam gelir, çat kapı açar kapıyı içeri girer, sorar, sorgular ve çeker gider. Ama burada böyle bir şey yok, tamamen kurallara aykırı, yasalara aykırı hareket ediliyor.

İçerdeki çalışan arkadaşlarınızın durumu nedir?

Biz burada direnişe başladığımızdan beri içeride çalışan arkadaşlarla irtibatımız kesildi. Arkadaşlar bizimle irtibat kurmasın diye araçların giriş çıkış yerlerini değiştirdiler. Aynı zamanda içerideki yöneticiler sendikacılarla beraber kapılarda bekleyip, insanları fişliyorlar. Arkadaşlar da işten çıkarılmam korkusuyla çekiniyorlar. Ama biz irtibatımızı sürdürüyoruz. Yavaş yavaş kırılıyor bu çekinceler.

Daha önce burada, Ülker fabrikasında böylesi bir direniş olmadı sanırım.

35 yıldır böyle bir direniş olmadı. İlk defa oluyor. 2000 yılında 350, 2004 yılında 1350 kişi işten çıkarılmıştı ama. Bayram arifesinde evlere mektup gönderiliyor işten çıkarıldınız diye. Adam bayram mı yapacak dert mi yanacak? En azından bayram bitsin öyle gönder tebligatı. Çıkan arkadaşlarımız hiçbir direniş göstermemişler. Sebebi çok basit; sendika oy alıyor bu insanları. Tabii sendikanın bu olaylardan haberi var. İşverenle ortak çalışıyorlar. Bu sendika zaten işverenin kendi sendikası. Hiçbir işe yaramadığı gibi, işveren için resmen istihbarat görevi görüyor. Biz mesela işçinin bazı problemlerini dile getirdiğimiz zaman "çözeriz, hallederiz" gibi şeyler söylüyorlar. Hiçbir çözüm olmadığı gibi bunu söyleyen örneğin Bilal'se, Bilal'in ismi içeri gidiyor. Bilal'i yerine göre çağırıp uyarıyorlar, yerine göre sessiz bir şekilde yıldırma çalışıyorlar. Yani sendika tamamen ajanlık yapıyor.

İşte 2004 yılında çıkarılan arkadaşlar sendikaya göre hareket ettiler. Sendikanın onların hakkını arayacağını zannettiler. Oysa sendika onların hiçbir hakkını aramadı, onları savunmadı. Daha sonra işten çıkarılan arkadaşlar almış oldukları maaşın yarı fiyatına geri işe alındılar. Bir kısmı işe girdi, bir kısmı girmede. Hiçbir direniş olmadı yani. Oysa ki 750 kişiyle burada bir direniş yapılsaydı ve sendika sahip çıksaydı, kesinlikle işvereni yola getirirlerdi.

Birlik olup, örgütlü bir şekilde hareket etmenin önemini vurguluyorsunuz yani. Peki, önümüzdeki sürece dair ne düşünüyorsunuz?

Şu an direnişimiz sürüyor. İçerideki arkadaşların bize katılmalarını bekliyoruz. Sendikamıza üye olmalarını temenni ediyoruz. Zaman gösterecek neyin ne olduğunu.

Direnişinizi Meydan Gazetesi adına selamlıyorum. Bu direniş, sınıf dayanışmasıyla kazanılacaktır. Dayanışmayla...

Dora Otel İşçileri'nden Eş Zamanlı Eylem

Tüm Emek Sen sendikasına üye oldukları için işten çıkarılan Dora Otel işçilerinin direnişi sürüyor. Her pazar Dora Otel önüne yürüyen direnişçiler son olarak Dora Otel İşçileriyle Dayanışma Platformu bileşenlerinin de dayanışması ile 3 farklı şehirde Dora Otel patronlarına seslendi.

İstanbul'da Dora Otel önünde, Adana'da Plaza Otel önünde, Ankara'da ise Aroks Grup önünde eş zamanlı eylemler gerçekleştirilen direnişçiler her şe-

hirde "Tüm Emek Sen", Türkçe ve İngilizce "Atılan İşçiler Geri Alınsın" yazılı pankartlar açtı. Eylemlerle platform bileşenleri dışında Ankara'da Taçanka Anarşist Komünist Kolektif, Adana'da İHD Emek Komisyonu ve Fatih Öktülmüş Kültür Evi de katılarak dayanışma gösterdi. Dora Otel işçileri, Tüm Emek Sen sendikası ve Dora Otel İşçileri Dayanışma Platformu bileşenleri olarak direnişçiler İstanbul Dora Otel önündeki Pazar eylemlerini sürdürüyor.

Maltepe Üniversitesi Hastanesi'nde

Direnış

Maltepe Üniversitesi Hastanesi'nde, Devrimci Sağlık İş'e üye oldukları için işten çıkarılan 98 işçi direnişe başladı.

Üniversite hastanesinde çalışan taşeron işçileri bir süredir sendikal faaliyet yürütmeye başladı. Hastanedeki sendikal faaliyete karşı işçi kıyımı kararı alan Maltepe Üniversitesi Hastanesi patronları bir hafta önceden sendikaya üye olduklarını tespit

ettiği 4 işçiyi işten çıkardıktan sonra 8 Aralık günü herhangi bir bildirimde bulunmadan sabah iş başı yapmak için hastaneye gelen 94 işçiyi daha işten çıkardı.

Sendika üyesi işçiler işten atılmaları karşı çaresiz olmadıklarını vurgularken, "Ne taşeron firmaları kabul edeceğiz ne de işten çıkarmalara boyun eğeceğiz," diyerek hastane önünde direniş çadırı kurdu.

Devrimci Anarşistlerden: Rojava Devrimi ve Kobane Direnişi

Toplumsal devrimlerin etkisi, sadece devrimin gerçekleştiği coğrafyada siyasi ve ekonomik iktidarlara karşı verdikleri mücadelenin etkisi ile sınırlı değildir. Farklı coğrafyalarda oluşturdukları etkiyi anlamak, bu etkiyle beraber düşünsel ve pratik değişimleri görmek açısından önem taşımaktadır. Kobanê Direnişi ile yaygın bir şekilde konuşulmaya, tartışılmaya başlanan Rojava Devrimi, bu etkinin ne olduğunun görülmesi açısından giderek daha fazla önem kazanıyor.

Devletin ve kapitalizmin Rojava'da yaşananlar karşısında aldığı tutum ve saldırısı, bu noktada beklenilir bir durumdur. Ancak bizim aynı zamanda yüzümüzü toplumsal muhalefetteki iç tartışmalara dönmemiz gerekiyor. Keza, burada yapılan tartışmaların, Rojava'nın etkisinin ne olduğunu anlamak noktasında önemli bir uğrak olduğunu vurgulamak gerekiyor.

Sürecin başından bu yana, farklı coğrafyalardan anarşist yoldaşların Rojava'yı anlamaya, direnişi sahiplenmeye yönelik tutumları; uzun süreden bu yana, bu denli örgütlü bir şekilde

görmeye alışık olmadığımız uluslararası dayanışmayı hatırlamak açısından önemliydi. Böylece, dayanışmanın en büyük silahımız olduğunu bir kez daha deneyimledik.

Anarşistler arasında oluşan bu dayanışma durumunun, Kobanê'deki direnişi, tüm dünyadaki anarşistler arasında bu denli gündem etmesi kaçınılmazdı.

Farklı coğrafyalardaki anarşist örgütler ve gruplar da, yükselen bu gündeme ilişkin düşüncelerini, farklı mecralarda dile getirmektedir. Bu değerlendirmelerin bir kısmı, özellikle Rojava Devrimi ve Kobanê Direnişi hakkında yanlış ve eksik bilgi içerirken, öte yandan indirgemeci bir bakış açısıyla ele alınmaktadır.

Farklı coğrafyalardaki anarşist örgütlenmelerin, farklı bakış açılarıyla geliştirebilecekleri yorumların olabileceğini göz önünde tutmakla beraber; savaş koşullarında varlık mücadelesi veren bir halkın mücadelesine yönelik politik eleştirilerin, bu durumdan bağımsız yapılamayacağını tekrar tekrar hatırlamak lazım. Bu eleştiriler, belli bir önyargıyla yapıp kesin genellemelerle şe-

killendiriliyorsa, bu eleştirilerin hakkaniyetini düşünmek de...

Öncelikle şunu belirtmek gerekiyor; Rojava Devrimi ve Kobanê Direnişi'yle kurulan bir dayanışma ilişkisi, duygusal bir ilişki değildir. Çünkü anarşist örgütlenmeler, dayanışma ilişkilerini "sempati"ye dayandırmazlar. Bu ilişkiler, yoğunluklu olarak politik bir perspektif ve bu doğrultuda gerçekleştirilmek için planlanan stratejiler paralelinde geliştirilir. Dolayısıyla dayanışma ve mücadeleyi sahiplenme, objektiflikten uzak değildir.

Bazı değerlendirmelerde, PKK'ye yönelik eleştirilerin temel dayanağı, partinin geçmiş siyasi geleneği ile ilişkilendirilmeye çalışılırken, "özgür belediyeçilik" in iyi uygulanamaması, siyasi değişimin tam gerçekleşmemiş olması ve özünde milliyetçi olması gibi eleştirilerle Kürt Özgürlük Hareketi'nin şu an bulunduğu konuma ve perspektife yönelik bir önyargı yaratılmaya çalışılıyor. Bütün bunlar yapılırken, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde eksik bilgilendirmeyle bu önyargı temellendirilmeye çalışılıyor. Kimsenin Kürt Özgürlük Hareketi'nin anarşist bir hareket olduğu yö-

nünde bir iddiası yoktur. Dolayısıyla, eksik ya da yanlış uygulandığı iddia edilen pratiklerin değerlendirilmesinin, bu açıdan yapılması önemlidir. Öte yandan, bir halk hareketinin "devlet ve kapitalizm eleştirisi"ni bu kadar önemsiyor olması, anarşistler açısından görmezden gelinemez. Bu mesele sadece Bookchinci "özgür belediyeçilik"le sınırlandırılmaz. Hareket, anarşizmle teorik anlamda kurduğu ilişkide, Bakunin'den Kropotkin'e farklı birçok yoldaş referans olarak vermiş; devlet sorunsalına oldukça geniş bir perspektiften yorum geliştirebilmiştir. Öte yandan, bu düşünce pratiğe dökülürken de; özgürlükçü, komünal ve merkezi olmayan bir şekilde işlerliğe geçmiştir. Bu bilgi, makaleler ya da kitaplardan yapılan alıntılardan ziyade, aynı mücadele alanını paylaşan politik örgütlenmelerin birbirini gözlemlemesine dayanan bir bilgidir.

Rojava'da oluşan durum ne Esad'ın bölgeyi bırakmasıyla, ne de küresel güçlerle yapıldığı iddia edilen anlaşmalarla oluşmuştur. Rojava'da iki buçuk yıl öncesinde gerçekleşen büyük dönüşüm, siyasi hareketliliğin Ortadoğu'yu iki zıt kutuptan (cuntacı

sekülerler-muhafazakâr demok-ratlar) birinin iktidarını seçmeye zorladığı bir konjonktürde gerçekleşmiştir. Rojava, Ortadoğu coğrafyasındaki "baharların" kışa döndüğü bir dönemde, halkın bu iki kutba sığmayıp kendi çözü-münü yaratmasıdır.

Rojava'da yaşam yeniden ya-pılandırılırken, yaratılmaya çalışılan toplumsal mekanizmaların merkezîyetçi olmayan yapısı, devletsizliğe yapılan ısrarlı vurgu, üretim-tüketim-dağıtım ilişkile-rinin kapitalizmden olabildiğin-ce uzak bir şekilde örgütleniyor oluşu, öz-örgütlenmenin top-lumsal işleyişin sürdürülmesinde garantör olması, üç kantondaki komünlerin ayrı ayrı karar süreç-leriyle komünlerin işleyişini şe-killendiriyor oluşunun önemini; yaşadığımız çağda kimse inkar edemez. Hele mevzubahis kişi bir anarşistse, bu işleyişin, fark-lı coğrafyalarda benzer örnekleri çoğaltmak adına umut verici bir deneyim olduğunu nasıl inkar edebilir?

Anlamamakta ısrar eden yol-daşlar için tekrar edelim. Mevcut işleyişin anarşist bir işleyiş oldu-ğunu iddia etme çabası değildir bu. Ancak Rojava'daki işleyişin anarşizan karakteri, toplumsal devrim için mücadele eden anarşistleri mutlu edecektir. Bu mut-luluk, romantiklikten uzak politik hedeflerimizin, stratejilerimizin böyle bir sistemde, böyle bir çağda yaşayabilir olduğunu anla-makla ilintilidir.

Devletsiz toplum pratiklerinin, toplumsal devrim mücadelesi ve-ren anarşistler için olumsuz oldu-ğunu kimse iddia edemez. Farklı coğrafyalarda yaşanan benzeri pratikler, kendi özgün koşulların-da gelişebilir. Bu özgün mücade-lelerin anarşist ilkelerle uyum-lu olmadığını söyleyip önemini azaltmak, teorik kibire dayanan ve pratikten yoksun bir anarşizmin anlayışını sergilemektir. Anarşist hareketlerin farklı coğrafyalarda statik konumlarından kurtulamamalarına da yol açan bu düşünce tarzı, anarşizmi en-telektüel bir çabaya indirgeyen bir düşünce tarzıdır.

Fazla kuşkucu olmak için ne-den arandığında, nedenler yaratılabilir. Ancak bu nedenlerin ger-çeklikle ilişkisini sorgulamak, her noktada önem taşımaktadır. Kürt Özgürlük Hareketi'ni milliyet-çi bir hareket gibi tanımlamaya çalışmak hatalıdır. Bu ve benzer tanımlamalar, hareketin dönüşü-münü görmezden gelmeyle; eski politik yapısını devam ettirdiğini iddia etmekle eşitir. İşleyişin nasıl olduğuna ilişkin herhangi verisi olmayan, tek bilgi kaynağı ha-reket hakkındaki eleştirel yazılar olan bir bakış açısı son derece sorunludur. Çünkü bu eleştirile-rin önemli bir kısmı, devletçi zih-

niyet ve uzantıları tarafından dile getirilmektedir. Sağlıklı eleştiri, politik pratiklerin gözlenmesi ve deneyimlenmesi ile yapılır. Coğrafyadan ve pratiklikten uzak her eleştiri, oryantalizm tehlikesini içinde barındırır.

Rojava'daki işleyişin ve ha-reketin anarşist olmadığından daha önce bahsetmiştik. Özellikle Mezopotamya coğrafyasında yüzyıllar boyu mücadele eden Kürt halkının özgürlük mücadelesinin bu tarihsellikten uzak ele alınıyor oluşu da bir başka ek-sikliktir. İdeolojik doğruluk adına gerçeklikten uzaklaşıp, bir halkın yüzyıllardır devam etmekte olan mücadelesini değersizleştirenler; sadece devrimci sorumluluklarını yerine getirmemekle kalmayıp, kiminle aynı cepheye düştüğünü iyi görmelidir.

Sınıf perspektifini sığ bir şekil-de algılayıp, toplumsal mücade-leleri salt ekonomik mücadelelerle anlamlandırmaya çalışmak, ezilenlerin verdiği mücadeleler arasına hiyerarşi koymaktır. Ezilenleri sadece işçilere indirgeyip, geri kalan iktidar ilişkilerini yok sayan anlayış, anarşist hareketin tarihiyle çelişmektedir. Anarşiz-min devrimci tarihi; ezilenlerin ekonomik, siyasi ve sosyal mü-cadeleleriyle doludur. Hareke-tin, farklı yüzyıllarda Avrupa'dan Uzakdoğu Asya'ya halkların öz-gürlük mücadelelerindeki etkisini görmezden gelmek, bu etkinin Güney Amerika'da sınıf mücadelelerini besleyen pratiğini değerdendirmelere katmamak, anarşist hareketin bütüncül yapısını yok saymak anlamına gelir.

İçinden geçmekte olduğumuz süreç, turnusol kağıdı niteliğindedir. Ezilenlerin varoluş mücadelesinin içinde yer almayı duygusallık olarak anlayan, teorik olarak uygun düşmediği için devletsiz bir topluma giden bir deneyimi acımasızca eleştirmeyi görev edinen bakış açısının, dolaylı ya da doğrudan, nereye denk düştüğü aşikardır.

Medyum değiliz; bir ay son-rasında ya da bir yıl sonrasında Rojava'da neler olacağını bile-meyiz. Yakın coğrafyada toplumsal mücadele veren devrimciler olarak, bize umut vermekle kal-mayan, aynı zamanda mücadele verdiğimiz coğrafyalarda müca-delemizi besleyen bu toplumsal dönüşümün, olumsuz ya da daha olumlu bir yola gireceğini bile-meyiz. Ancak bizler, devrimci anarşistleriz. Bir kenarda oturup olanları izleyip sadece yorum ya-pamayız; toplumsal mücadelele-rin içerisinde yer alıp anarşist bir devrim için mücadele ederiz.

Yaşasın Rojava Devrimi!

Yaşasın Kobanê Direnişi!

Yaşasın Devrimci Anarşizm!

Kadıköy'deki Kobanê Eylemine Polis Saldırısı

İŞİD'in TC kontrolünde Kobanê'de gerçekleştirdiği canlı bomba saldırılarına karşı Kobanê ile dayanışma için, bir-çok yerde olduğu gibi, 30 Kasım günü İstanbul Kadıköy'de de yürüyüş ve açıklama yapıldı.

HDP/HDK'nin çağrısıyla Devrimci Anarşist Faaliyet'in de katıldığı yürüyüş boyun-

ca, "Biji Berxwedana Kobanê", "Kobanê İŞİD'e Mezar Olacak", "Katil Devlet Yıkacağız Elbet" sloganları atıldı. Altıyol'da okunan basın açıklamasının ardından AKP ilçe binasına yürümek isteyen yüzlerce kişiye polis saldırdı. Polisin TOMA, biber gazı ve plastik mermilerle gerçekleştirdiği saldırıya direnişçiler de havai fişeklerle karşılık verdi.

Kobanê Dayanışma Eylemine Polis Saldırısı

1 Aralık'ta, İstanbul Kobanê Dayanışması'nın çağrısıyla, İŞİD'in Türkiye tarafından Kobanê'ye yönelik saldırılarını protesto etmek için Taksim Tünel'de bir araya gelerek Galatasaray Lisesi'ne yürümek üzere toplanan yüzlerce kişiye polis saldırdı. Yürüyüş için toplanmanın başlamasının ardın-

dan polis, İstiklal Caddesi üzerinde TOMA'larla barikat kurdu.

"Bijî Berxwedana Kobanê", "Kobanê halkı yalnız değildir" sloganları ile yürüyüşe geçen yüzlerce insana polis biber gazı ve coplarla saldırdı. Polisin saldırısı sonucunda 7 kişi darp edilerek gözaltına alındı.

www.meydangazetesi.org

iletisim@meydangazetesi.org

Gazete Meydan Bürosu: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/İSTANBUL(Saray Ozalit Üstü) Tel: 0212 244 22 41

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Nur Denek Adres: Alaybey Mah. Gaziler C. No:4 Kat:2 Antep iletisim@meydangazetesi.org www.meydangazetesi.org Baskı: Özdemir Matbaacılık Davutpaşa C. Güven San. Sit. C Blok No:242 Topkapı/İST Tel:(212) 577 54 92

ONLAR ÇALAR, YIKAR, KATLEDER BİZ PAYLAŞMA ve DAYANIŞMAYLA DOLU ÖZGÜR BİR DÜNYA İÇİN

Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün 2014 Yolsuzluk Algı Endeksi'ne göre Türkiye, en büyük düşüşü yaşayarak, yolsuzluk listesinde 64. sıraya gerilemiş. Aslında böyle olduğunu görebilmek için, bu küresel sermayenin kuklası kuruluşunun raporuna ihtiyacımız yok.

17 Aralık yolsuzluğundan önce gizli saklı yapılan hırsızlıkların ara sıra ortaya çıkmasına alışmıştık; yalnız 17 Aralık'tan bu yana yolsuzlukların açık açık yaşandığını görüyoruz. Devlet için sıkıntı, yolsuzlukların yapılmasının açığa çıkması değil; açığa çıkan bu yolsuzlukların belgelenmesi oluyor. Bu hırsızlıkların belgelenmesini engellemek için her türlü yasal yaptırımın uygulandığını, hatta yeni yasalar çıkartıldığını izliyoruz. Birçok başka şeyde olduğu gibi, bunları da izleyip unutuyoruz. Unutacağımızı bildiklerinden; onlar da çalmayı, çaldıkça zenginleşmeyi sürdürüyorlar.

Zenginler için "rant projesi" olan kentsel dönüşüm başlatıldığından beri şehir merkezlerinden dışlanmak istenen bizlerin; evlerinin, mahallelerinin yıkımını izliyoruz. Projelerinin, devlet destekli dolandırıcı şirketlerce nasıl başlatıldığını izledik. Uydurma yasaların ranta uygun olabilmesi için nasıl değiştirildiğini, yasa korumasındaki şirketlerin güvenlik güçleri, zabita ve polislerle mahalle ve köylere nasıl saldırdıklarını biliyoruz.

Örgütlü, örgütlü olduğu için direnebilen mahallelere çetelerin nasıl musallat edildiğini de biliyoruz. Yıkımın, mahallelerdeki evlerin kapısında duvarında çatısında başlasa da, değerlerimizin yıkımına dönüşeceği de kesin. Yıkımlar sürdüğü sürece sadece evlerimiz değil; değerlerimiz de yıkılacak ve onların değersizliğinde yaşayacağız. Köylerin suyunu, toprağını da benzer yasalarla şirketlere sunan devlet, bu yaşamın yıkımında pervasızca davranacağını, geçenlerde dövdüğü Yırca'lı her köylüde tekrar gösterdi.

MÜCADELE EDECEĞİZ

Mahalleyi köyü yıkarak yaratacağı "yeni dünya" projesinde copu, gazı, TOMA'yı kullananlar, belki de bu rantın katlarca fazlasının bulunduğu Büyük Ortadoğu Projesi'nde de topu, tankı, uçağı, bombardımanı kullanıyor.

Kürdistan'da sürmekte olan savaşta, Kürt halkına dün Dersim'de bugün Roboski'de bombalar atarak katliamlar sağıyor. Bir katliamın sıcak acısı dinmeden, bir başka katliamın sıcaklığında kavrulan halkların dirayetli direnişiyse efsaneler yaratıyor. Dersim'in katledilen dağıtılan sürülen halkından Roboski'nin katledilen halklarına, Şengal'de, Kobanê'de katledilmek istenilen halkların direnişi azalmaksızın sürüyor.

Devlet katliam yapar; bu, devletin en önemli özelliğidir. Katletmek zorundadır, yoksa yarattığı bu adaletsiz dünyayı sürdürebilir mi? Zenginlerin çokluk içinde yaşayacakları saraylarına isyan etmeyecek mi yokluk içinde yaşamaya

çalışan, sakatlanan, hastalanan, ölen her yeni saray yapılabileceğinde evleri mahalleri yıkılacak olanlar? Her isyan ettiğinde hırpalanan, dövülen, öldürülen, katledilenlerin kardeşleri?

Devlet hırsızdır; çalar yaşamlarımızı. Aç bırakır, açıkta bırakır. Yiyip içemediğimizden, rutubetten, çalışmaktan, çok çalışmaktan hastalanırsınız, hastalanıp yiteriz.

Devlet yıkar; yıkım projeleriyle evimizi, mahallemizi, ağacımızı, deremizi, köyümüzü. Daha çok rant isteyen zenginler için yıkar. Ve demin demiştik, devlet katleder. İşte tüm bu adaletsizliklere isyan edenleri öldürür katleder.

Eğer adalet istiyorsak, gerçek adalet, herkesin verebildiği kadar verebileceği, herkesin ihtiyacı kadarını alabileceği bir dünya istiyorsak, zenginlerin rant projelerinde yitmek istemiyorsak; devletsiz bir dünya için mücadele edeceğiz.

Vicdani Ret Derneği'nin Kadıköy Ofisi Açıldı

2013 yılının 15 Mayıs Dünya Vicdani Retçiler Günü'nde kurulan Vicdani Ret Derneği'nin Kadıköy'e taşınan yeni ofisi açıldı. 8 Kasım Cumartesi günü gerçekleştirilen etkinliğe birçok vicdani retçi ve dernek üyesi katılarak, VR-DER'le dayanışma gösterdi.

Vicdani retçi Halil Savda ve Ali Fikri Işık, Asker Hakları İnisiyatifi'nden Tolga İslam, gazeteci Tuğba Tekerek gibi, savaş

karşıtı ve antimilitarist mücadele içerisindeki birçok ismin biraraya geldiği etkinlikte, liseli vicdani retçilerin VR-DER'e armağan ettiği asker postalları içine ekilmiş çiçeklerse, en anlamlı hediye oldu.

VR-DER'in yeni ofisinin adresi: Söğütluçeşme Caddesi No:76 Sevil İş Hanı Kat:5 Ofis:108 Kadıköy

Vicdanlar Reddetmeyi Sürdürüyor

Bir yandan Kobanê Direnişi'ne karşı yükselen milliyetçilik dalgasıyla askerlik yüceltilir, askerlik hizmeti kutsanırken, bir yandan da bedelli askerlik gündemiyle "ya paranı ya canını" dercesine devlet zorunlu askerlik angaryasını her fırsatta yeniden gündeme taşıyor. Vicdanları yaşamdan yana olanlar ise, ölmeyi ve öldürmeyi "öğreten" zorunlu askerliği reddetmeyi sürdürüyor.

"Savaşları üreten kapitalistler, kadınları tüketim ve üretim aracı olarak görmekteler" diyen Gamze Kızıldaş, "Vicdani red kadın erkek gözetmeksizin sistem olgusunu, militarizmi reddediş biçimidir. Sadece elimize silah almayı değil, sadece kardeş kanı dökmeyi değil, sisteminizi tümünden ret ediyoruz" sözleriyle vicda-

ni reddini açıkladı. Rojhat Ali Erçel, Vicdani Ret Derneği'nin internet sitesine yolladığı bir metinle vicdani reddini açıklarken; Cihan Gülbudak ise "Döktüğü kan, uyguladığı asimilasyon ve dayattığı inancın beslediği cehaletle varolan bir devletin, birkaç yılda bir belli şartlar ve ücretler karşılığında satılığa çıkartmakta sakınca

görmediği ve "Vatan Borcu" adı altında henüz doğmadan beni borçlandırıp şart koştuğu askerlik görevini tanımiyorum" diyerek vicdani reddini açıkladı.

Şu anda "firari" konumunda olan Cibrail Berk ise "... Ben doğmadan bana borç, farz haline getirdikleri askerlik göre-

vi benim yaptığım yapacağım şeylerin dışında. Militarizm düşüncesiyle yürüyen bütün halk, kurum ve kuruluşları şiddetle kınıyorum. Militarizmde ordu ile halk arasında ucu bucağı olmayan sınırlar vardır. Militarizm düşüncesini bütün varlığımla reddediyorum" sözleriyle zorunlu askerlik hizmetini reddetti.

Kıbrıs'ta Vicdani Retçi Haluk Selam Tufanlı Tutuklandı

Vicdani retçi Haluk Selam Tufanlı'nın davasında Askeri Mahkeme kararını açıkladı! 2011 yılında savaş hazırlıklarına yani seferberliğe katılmayı reddeden, vicdani retçi Haluk Selam Tufanlı'nın 5 Kasım 2013'den beri devam eden yargılanma sürecinde mahkeme kararı 4 Aralık günü açıklandı ve Tufanlı, 10 gün hapis cezası aldı... Zorunlu askerliği süresince yaşadıkları ve gözlemedikleri sonucunda her yıl gerçekleşen seferberlik hazırlıklarına katılmayı ve askerlik kurumuyla arasında herhangi zorunlu bir bağı reddeden Haluk Selam Tufanlı, vicdani reddini 2011 yılında şu sözlerle açıklamıştı:

"Savaş oyunlarına, birilerinin ceplerini doldurmaya alet olmayacağımı, elime silah alıp bana düşman olduğu söylenen insanları öldürme hazırlıkları yapmayacağımı, ne ordularının, ne savaş hazırlıklarının parçası ne de emir kulları olmayacağımı beyan ederim." diyerek vicdani reddini açıklayan Tufanlı'nın tutuklanmasının ardından, Kıbrıs'ta Vicdani Ret İnişiyatifi bir açıklama yaptı. İnişiyatif "Vicdanımız kararı reddediyor" diyerek verilen cezayı kınarken Vicdani Ret Derneği ise verilen cezayı kınayarak sosyal medya üzerinden "Haluk Selam Tufanlı Vicdanımızdır" başlığıyla bir kampanya başlattı.

Militarist Törende Antimilitarist Eylem

Kıbrıs'ta Vicdani Ret İnişiyatifi, 15 Kasım günü Lefkoşa'daki Dr. Fazıl Küçük Bulvarı'nda düzenlenen resmi geçit töreni esnasında "Yurt Ödevimiz Barış, Vicdani Ret Hakkımız" yazılı bir pankart açtı.

15 Kasım Kuzey Kıbrıs Cumhuriyet Bayramı kapsamında düzenlenen tören esnasında pankart açan vicdani retçilere saldıran polis, üç vicdani retçiyi gözaltına aldı. Saldırı esnasında pankarta el koyan polis, retçilerden birini

kelepçeledi, gözaltına alınan iki kadın ise çıplak aramaya zorladı. Yapılan saldırının ardından gözaltına alınan vicdani retçiler, daha önce 29 Ekim 2014 tarihindeki benzer bir "resmi geçit töreni" esnasında açılan vicdani ret karşıtı pankartlara hiçbir saldırı olmadığını hatırlattığında, polis, "onların açtığı pankart normaldi, biz sizin ne olduğunuzu biliyoruz" şeklinde konuştu. Vicdani retçiler, gözaltına alındıktan yaklaşık 1 saat sonra serbest bırakıldılar.

Güney Kore'nin %40'ı Zorunlu Askerliğe Karşı

"Kuzey-Güney düşmaliği" propagandası gölgesinde yapılan araştırmalara göre, Güney Kore'deki ailelerin çocuklarının askere gitmesini istemediği ortaya çıktı.

Yapılan anket sonucuna göre, Korelilerin yüzde 40,2'si oğullarının askere gitmesini istemiyor.

Ayrıca, annelerin çocuklarının askere gitmesine karşı çıkma oranı yüzde 42,5 ile babaların oranı olan yüzde 37,9'dan daha fazla.

Güney Kore'nin ikinci büyük şehri Busan'da bir lisede yapılan

anket sonucuna göre ise, gençlerin yüzde 38'i askere gitmek istemediğini belirtirken. Liselilerin sadece yüzde 27'lik küçük bir kısmının ise "askerliği onurlu bir görev" olarak gördüğü bildirildi.

Güney Koreliler arasında as-

kere gitmek istememenin en büyük nedenlerini ise yüzde 39,5 ile askerlik hizmetinin ve koşullarının zorluğu, yüzde 32,3 ile askeriye içerisinde yaşanan dayak, işkence, şiddet oranının yoğunluğu, yüzde 28,2 ile askerlik yapmanın bir zaman kaybı olarak görülmesi oluşturuyor.

Vicdani Retçiler Kobanê Direnişini Anlattılar

Vicdani Ret Derneği ve Lamdaistanbul'un birlikte örgütlediği "Kobanê Özgülünde Gelişen Özsavunma ile Birlikte Anti-Militarist Mücadele ve Vicdani Ret" etkinliği, Lamdaistanbul'un Kadıköy'deki ofisinde gerçekleştirildi. 22 Kasım Cumartesi günü düzenlenen etkinlikte Anarşist Kadınlar'dan vicdani retçi Didem Deniz Erbak ve VR-DER'den Ercan Jan Aktaş birer konuşma gerçekleştirirken, Kobanê Direniş ve özsavunma pratikleri antimilitarist bir perspektifte konuşuldu.

Roboski'den Kobanê'ye Vicdanlar Reddediyor

Barış İçin Aktivite üyeleri, Kobanê nöbet eyleminin sürdüğü Mehser Köyü'nde direniş nöbetini sürdürenlerle birlikte bir açıklama gerçekleştirerek, vicdani ret çağrısı yaptı.

"Roboski Katliamı'nın 3. Yıldönümünde Vicdani Ret Çağrısı / Askere Gitme Kardeş Kanı Dökme" pankartı açan Barış İçin Aktivite grubu adına basın açıklaması yapan Yannis V Yaylalı, "Roboski'nin katilleri kimse Kobanê katillerinin de aynı anlayış ve

kesim olduğuna inanıyoruz" şeklinde konuştu.

Açıklamada, Roboski Katliamı'nın "devletin suçüstü yakalandığı bir katliam olduğu"na vurgu yapıldı. Yaylalı, basın açıklamasında "Roboski'de katillere en iyi cevap niteliğinde olan vicdani ret hakkını kullanmaya, bu kirli savaşı sonlandırmak için herkesi vicdani redde çağırıyoruz" diyerek, Kobanê sırasında gerçekleştirilecek vicdani ret açıklamalarına çağrıda bulundu.

Bedel-i Nakdi'den Bugüne Zengin Muaf Oldu, Yoksul Asker

Davut Erkan

davuterkan@meydangazetesi.org

Ahmet Davutoğlu'nun 3 Aralık'ta yaptığı açıklamanın ardından bedelli tartışmaları sürerken; Kılıçdaroğlu, yoksulun de bedel ödemedi askerlikten muaf olabildiğini savunuyor; Demirtaş ise, zorunlu askerliğin karşısındaki tek çözümü vicdani ret olarak açıklıyor.

Bedelli tartışmaları süredursun, başlayacak uygulamaya göre, 1 Ocak 2015 tarihinde 28 yaşından gün almış erkekler, 18 bin lira ödeyerek askerlik yapmış sayılacaklar. Yani artık parası olan askerliğini yapmış sayılacak; olmayansa 12 ay askerlik yaparak ölme ve öldürme eğitimine tabi tutulacak, belki de çoğu zaman ölecek.

Osmanlı'da Bedelli

Osmanlı'da 1843 yılında uygulanmaya başlanan zorunlu askerlik hizmeti ile ihtiyaç duyulan askerler "kura sistemiyle seçilerek" askere alınıyordu. 26 yaşına kadar her sene bu kuraya dâhil edilenler, kura isabet ettiğinde 5 yıl askerlik yapıyordu.

Zorunlu askerlik hizmeti bu şekilde sürerken, 1846 yılında zenginler için bir ayrıcalık uygulanmaya başlandı. Uygulamayla birlikte kura isabet eden kişi eğer "bağ, bahçe, tarla, ev ve çift levazımını satmadan bedel ödeyebilecek kadar zengin" ise, kendisi yerine başka birini askere gönderebilecekti. Bedel-i şahsi olarak adlandırılan bu uygulamayla "yerine ölebilecek bir yoksul" bulabilen her zengin, "bedel"ini ödeyerek zorunlu askerlikten muaf olacaktı.

Askere "gidenin gelmediği" bir dönemde "bedelini ödeyerek" bile askerlik yaptıracak birilerini bulmak zorlaşınca, zenginler için yeni bir ayrıcalık daha getirildi; 1870 yılında, bedel-i nakdi uygulamasıyla "yerine ölecek kimseyi bulamayan zenginler", bu kez de devlete 15 bin kuruş ödeyerek askerlikten muaf edilmeye başlandı.

1886'da bedel-i şahsi sistemi kaldırıldı, bunun yerine 50 Osmanlı altını (50 lira) ödeyenlerin sadece 5 ay askeri eğitim alarak askerlikten muafiyeti sağlandı; 1911'de 50 lira bedel fazla görülerek 30 liraya indirildi ve bu durum 1916 yılına kadar devam etti.

Aynı yıllar-

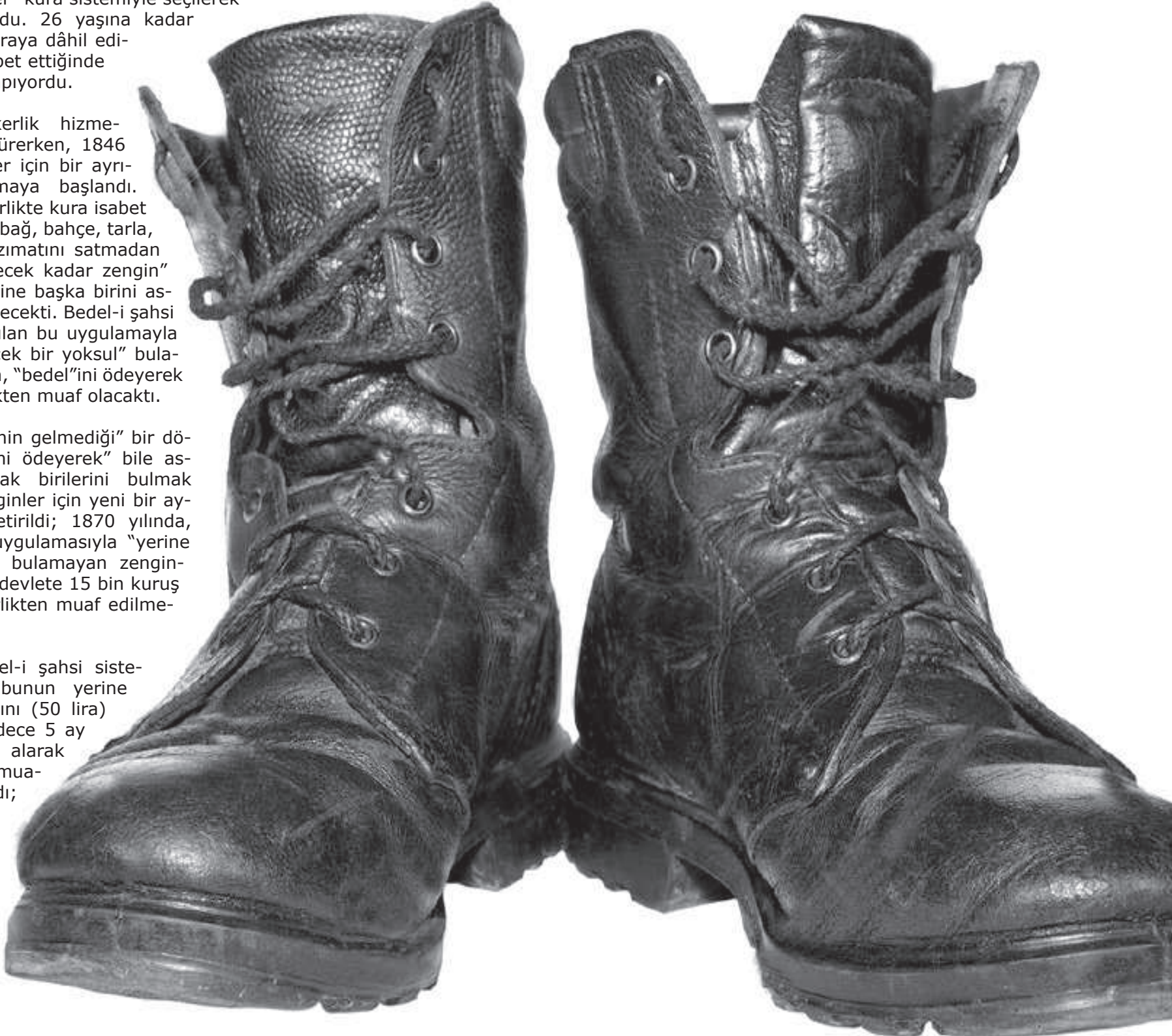
da zengin "ölmekten" muaf tutulurken, gidenin gelmediği Yemen Savaşı, "zenginimiz bedel verir, askerimiz fakirdendir" türküsünü yazdırmıştı.

Bedel-i Nakdi'den Bugüne; Zengin "Muaf" Oldu, Yoksul "Asker"

Osmanlı'nın ardından TC'nin kuruluşundan bugüne ise, 1987, 1992, 1999 (Marmara Depremi sonrası) ve 2011 yıllarında bedelli askerlik uygulaması ile belirli bir miktar parayı ödeyebilen zenginler askerlikten muaf tutulmaya devam etti. Bugünlerde ise Davutoğlu'nun yaptığı açıklamaların ardından yeniden konuşulan bedelli uygulamasıyla, "vatandaşlık ödevi" denilen zorunlu askerlik angaryası, yalnızca yoksullara ödev oluyor.

Bugüne kadar parası ve "bağlantısı" olanları kimi zaman "turistik" yerlerde asker eden, kimi zaman da onlara çürük raporu vererek zengini "ölmekten muaf" eden iktidar; bugünse 18 bini ödeyecek olanı muaf etmeye hazırlanıyor. Yoksula ölmekten kurtulmanın yolunu "taksitle ödenecek banka kredileri" olarak sunan devlet, çıkardığı "bedelli"yle yine yoksulu öldürmeye hazırlanıyor.

Hiçbir zaman zenginlerin evine gönderilmeyen "bayrağa sarılı şehit tabutları", "kaza, şakalaşma, intihar"la yaşamını yitirdi denilen cenazeler yine yoksulların semtlerine, mahallelerine gönderilmeye hazırlanıyor. Bedel-i nakdi'den bugüne; zengini ödediği paralarla "ölmekten, öldürmekten muaf eden" devlet, yoksulu "ölmeye mahkûm asker" ilan ediyor.

Orduya Ne Bir Saniye Ne Bir Kuruluş

Bir süredir devam eden bedelli askerlik çalışmaları, Ahmet Davutoğlu'nun, partisinin grup toplantısında yaptığı açıklamayla netlik kazanmış; bedelli askerlikte yaş sınırının 28, "bedel" in ise 28 bin TL olduğu açıklanmıştı. Yapılan bu açıklamanın ardından sosyal medya üzerinden #NeBirSaniyeNeBirKuruş kampanyası başlatan Vic-

dani Ret Derneği, konuya ilişkin bir açıklamada bulundu.

"18 bin TL öde, kurtul diyen iktidar, parası olana "bedelli hizmeti"ni sunarken; parası olmayana da banka kredilerini sunuyor. Zorunlu askerlik hizmeti adı altında 20 yaşına gelmiş her erkeğin yaşamını gasp eden devlet şimdi "bedelliden yararlanmak

isteyen ama parası olmayanlar"ı da 36 ay taksitli kredileriyle gasp etmeye hazırlanıyor" şeklinde açıklama yapan VR-DER, "kaçak" olarak adlandırılanların sayısının 1 milyona yaklaştığını belirtirken, çıkartılan bedelli yasanın devlet için yeni bir kazanç kapısına dönüştüğünü belirtti.

Yapılan açıklamada bedelli as-

kerliğin aynı zamanda vicdani redde bir "alternatif" olarak sunulmak istendiğini belirten VR-DER, "Yapmak istemiyorsanız, parasını ödeyin kurtulun diyen iktidara inat, orduya ne bir saniye hizmet etmeyi ne de bir kuruluş ödemeyi reddetmeyi sürdürüyoruz" diyerek, bedelli soygununa karşı herkesi vicdani ret açıklamaya çağırdı.

Vicdani Ret Derneği'nin Bedelli Askerlik Yasası'na İlişkin Açıklaması

Bir süredir devam eden bedelli askerlik tartışmaları, Ahmet Davutoğlu'nun partisinin bugünkü grup toplantısında yaptığı açıklama ile somutluğa kavuştu: Yaş 28, bedel 18 bin. Yapılan açıklamayla ölmeyi ve öldürmeyi öğrenmenin bedelinin 18 bin lira olduğu netlik kazandı. Askerlik, yaşadığımız coğrafyada halen zorunlu bir hizmet olarak dayatılırken; hükümet, getirdiği bedelli uygulamasıyla, bu angarya hizmeti reddedenlerin sayısını 534 bine düşürmeyi öngörüyor. Vicdani, politik ve dini sebeplerle zorunlu askerlik hizmetini reddedenlerin, vicdani retlerini açıklayanların sayısı gün be gün artıyorken, devlet, çıkarttığı bedelli yasıyla, yaşamını gasp edemediği "asker kaçakları"na, "ya

canını ya parayı" dercesine saldırmaya devam ediyor. Ölmeyi ve öldürmeyi reddettiği, askere gitmediği için "kaçak" olarak adlandırılanların sayısı neredeyse 1 milyona yaklaşmışken, çıkan bedelli yası devlet için yeni bir kazanç kapısına dönüşüyor. "18 bin TL öde, kurtul" diyen iktidar parası olana "bedelli hizmeti"ni sunarken; parası olmayana da banka kredilerini sunuyor. Zorunlu askerlik hizmeti adı altında 20 yaşına gelmiş her erkeğin yaşamını gasp eden devlet şimdi "bedelliden yararlanmak isteyen ama parası olmayanlar"ı da 36 ay taksitli kredileriyle gasp etmeye hazırlanıyor. Bugüne değin, ölmeyi ve öldürmeyi reddedenleri "kaçak" ilan ederek sivil ölüme mahkûm

eden iktidar, bedellisiyle binlerce genci bankalara borçlu ilan etmeye hazırlanıyor. Bizler, ölmeyi ve öldürmeyi reddeden vicdani retçiler, çıkartılan bedelli yasının "vicdani redde bir alternatif" olarak sunulmak istendiğinin farkındayız. "Yapmak istemiyorsanız, parasını ödeyin kurtulun" diyen iktidara inat, orduya ne bir saniye hizmet etmeyi ne de bir kuruluş ödemeyi reddetmeyi sürdürüyoruz. Devletin zorunlu askerlik hizmetiyle, banka kredisiyle gasp etmeye niyetlendiği yaşamlarımız için direnmeye, reddetmeye devam ediyoruz. Ölmeye, öldürmeye, zorunlu askerlik hizmetini öğrenmeye ne bir saniye ne de bir kuruluş!

Vicdani Ret Derneği

“Şeffaflaşmayan” Yolsuzluk Politikaları

Oğul Akdoğan

ogula@meydangazetesi.org

Geçtiğimiz yıl gerçekleşen 17-25 Aralık soruşturmaları sonrası, gündemimiz, siyasi iktidarın yaptığı yolsuzluklar olmuştu. AKP ve “cemaat” olarak ayrışan iktidar bloğunda derin bir bölünme yaratan sürecin devamında AKP, ifşa olan yolsuzluklarının akabinde “Yeni Türkiye” söylemini geliştirerek, kendi vesaleti altında yeni bir rejimin inşasına girişmişti. Gerçekleştirilen 17 Aralık Operasyonu ve iktidar partisinin siyasi gücünden gelen yetkilerini kullanarak engellediği 25 Aralık Operasyonu sonrası ise soruşturmalar başlatılmıştı.

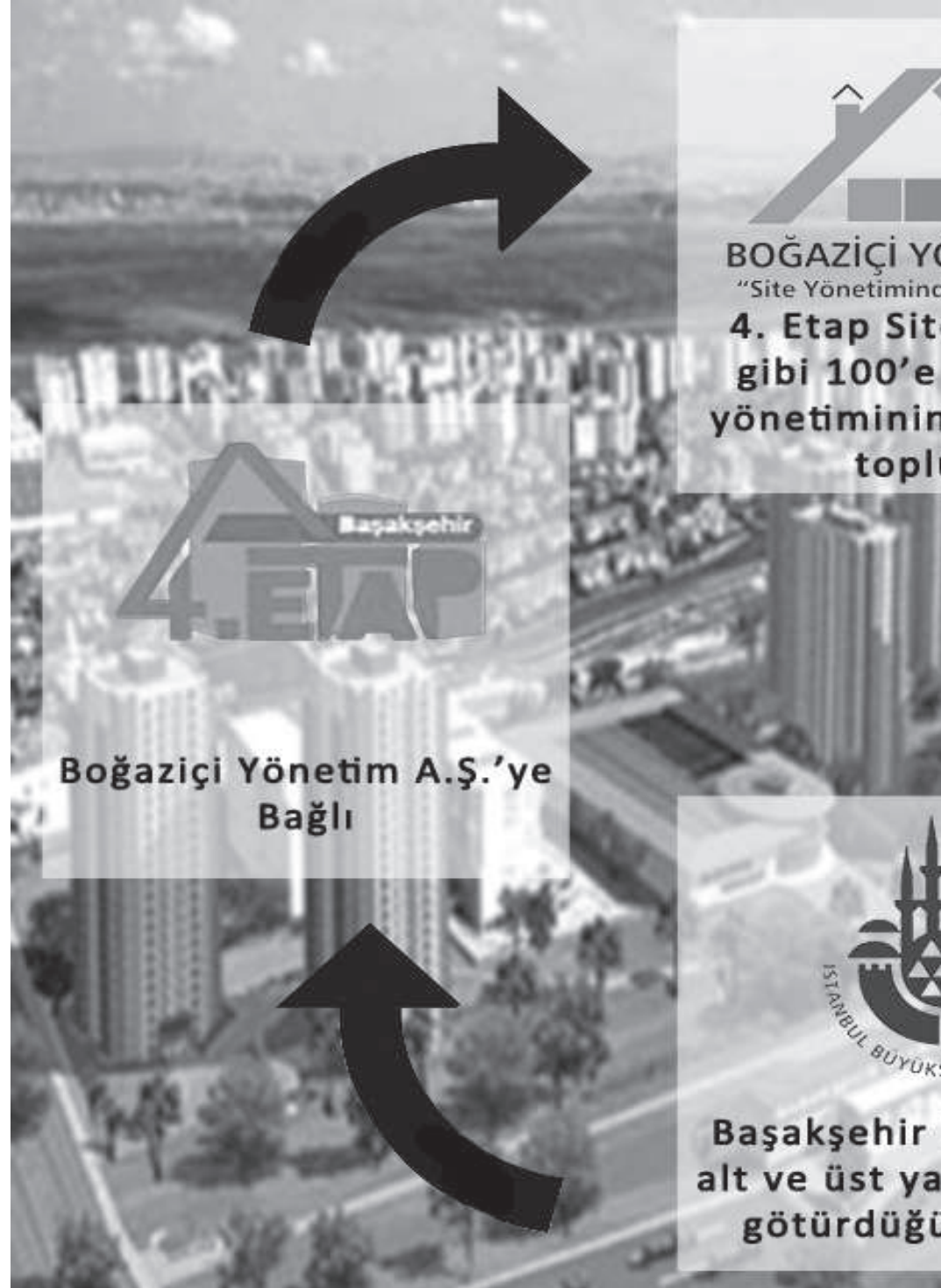
Hatırlayacağımız gibi iktidar paydaşları bu derin ayrışma sonrası soruşturmaların gidişatını ve zaten adaletsizlikten ibaret olan “adalet mekanizması”nı kendi lehlerine değiştirmek için olağanüstü bir çaba sarf etmişlerdi. Yargı bürokrasisine yapılan müdahaleler sonucu AKP yanlısı savcılar soruşturmalara atanması, seçimler öncesi yapılan ve günde 15 civarında kanalda canlı yayınlanan mitinglerde bir PR çalışması olarak kullanılan “paralel” söylemleri, AKP’nin aslında Taksim Gezi Parkı Direnişi ile başlayan statüko sarsılmasının önüne geçebilmek için gösterilen çabasına verilebilecek örneklerden bir kaçıydı. Kısmi anlamda bu çabaların başarılı olduğu da söylenebilir.

Geçtiğimiz aylarda her iki soruşturma için de “takipsizlik” kararı verilmiş, soruşturmalarda adları geçen 4 eski bakanın ise, parlamentoda oluşturulan araştırma komisyonunda ifade vermesine karar verildi. Ancak komisyonun AKP’li başkanı tarafından yapılan başvuruyla, komisyonun çalışmaları ile ilgili “yayın yasağı” kondu. Son dönemlerde iktidarın, Reyhanlı patlamaları, Musul konsolosluk rehineleri gibi kendisini zora düşürebile-

cek benzeri birçok süreçte sıkça başvurduğu bir yöntem olarak uygulamaya konulan yayın yasağına (son 4 yılda 150’den fazla) bazı muhalif gazete ve internet siteleri uymadı. 17 ve 25 Aralık’ta kendisine “komplo kurulduğunu” iddia eden iktidarın “suçluluk psikolojisi” ile açıklanabilecek olan bu yayın yasakları ise, zaten uygulamaya konuş amacı itibari ile yok hükmündeydi.

Söz konusu yayın yasağına, muhalefet partilerinden hukuk kurumlarına itiraz başvuruları yapılırken; bu itiraz kısa sürede reddedildi. Ancak dikkat çekici başka bir itiraz ise, küresel alanda yolsuzlukla mücadelede “şeffaflığın geliştirilmesi” alanında çalışmalarda bulunan Uluslararası Şeffaflık Derneği’nce yapıldı. Küresel bazda içinde bulunduğu fon döngüsü dolayısıyla “şeffaflığı-matlığı” tartışmaya oldukça açık olan dernek, yayın yasağına yaptığı itirazın akabinde 2014 yılında yolsuzlukla mücadelede ülkelerin şeffaflık raporunu yayınladı. Bu rapora göre; Türkiye, 175 ülke arasında 2014 sonuçlarında 5 puanlık düşüşle, puanında en büyük düşüş olan ülke oldu ve dünya sıralamasında 11 sıra geriledi.

Küresel planda devletlerin yolsuzluğa karşı mücadele politikalarında ne kadar şeffaf ve kararlı olduğunu araştıran derneğin, şeffaflıktan kastının biraz da devletlerin ekonomi politikalarındaki istikrar olduğu söylenebilir. Bu anlamda, hazırlanan 2014 raporunda diktatörlükle yönetilen bazı sömürge Afrika ülkeleri ile aynı kategorizasyonda yer alan Türkiye’nin iktidar sahiplerinin, yolsuzluk konusunda, gerek dosyaların aklanması gerekse de yayın yasağı gibi yollara başvurması, ekonomik anlamda sürekli olarak “istikrar” vurgusu yapması daha anlaşılabilir oluyor.

Rantta 4. Etap

Rantla Gelen Milyonlar, Yeni Rant Projelerine Giderse...

Mahalle desen mahalle değil, site desen site değil. İşte burası; rantın, yolsuzluğun düzen kurduğu Başakşehir 4. etap!

Başakşehir Nasıl Kuruldu?

KİPTAŞ’ın bir toplu konut projesi olan Başakşehir, 1995 yılında kuruldu. Başakşehir’in kuruluşundaki en önemli ilkesi “çarpık kentleşmeyi önlemek” ti. İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne (İBB) bağlı olan KİPTAŞ, 2000 yılında satışına başladığı Başakşehir 4. etap birinci kısımdaki dairelerini, kura çekilişi ile belirlenen sahiplerine sattı. Satışla birlikte verilen belirli bir peşinattan sonra senelerce taksitlendirilen insanların ortalama 10 yıl boyunca taksit ödemelerinin ardından, evleri kendilerine ait oldu.

Başakşehir 1. ve 2. etapları, Altınşehir merkezi, Güvercintepe, Şahintepe mahalleleri ve Kayabaşı Köyü Küçükçekmece Belediyesi’ne bağlıydı. Başakşehir 4. ve 5. etabı ise Esenler Belediyesi’ne. Fakat belediye içerisinde son yapılan düzenlemeler-

le birlikte, bu semtler birleştirilerek 333.047 nüfusu olan Başakşehir ilçesi kuruldu.

4. Etap Site Yönetimi

Sıfırdan düzenlenerek yaratılan Başakşehir konutları, senelerce ev kirası derdi çekmiş, borcun harcın arasında her ay aybaşını ipe çekkenlere, büyük bir fırsat olarak sunulmuş ve “kira öder gibi ev sahibi olun” denilerek satışa çıkarılmıştı.

“Hizmet” yapıyoruz adı altında evleri inşa eden inşaat şirketleri, müteahhitler ve İBB, satılan dairelerden kazandıkları paralarla yetinmemiş; sonrasında da para kaynaklarının devamlılığı için “4. Etap Site Yönetimi” adı altında bir rant tezgahı kurmuşlar.

Günümüzde Başakşehir İstanbul’un bir ilçesine dönüştürülmüş olsa da, burada oturan herkesin, bir toplu konutta oturduğu için aidat ödeme zorunluluğu var. Ancak nasıl oluşturulduğu bilinmemekle birlikte Başakşehir 4. Etap Site Yönetimi, 12 sene boyunca hiçbir seçim yapılmaksızın oturduğu koltukta, binlerce konutun aidatını toplamaktadır. Sorun

YÖNETİM A.Ş.
de Lider Kuruluş"
e Yönetimi
yakın site
aidatlarını
uyor

İstanbul'un
pı "hizmeti"
i bir ilçesi

p Başakşehir

Fuat Çakır

şudurki; bu toplanan paraların nere-
lere, kimlere aktığı bilinmemektedir.

Başakşehir 4.Etap'taki 1. ve 2.
kısımlarda, toplu konutlarda bulu-
nan 7222 daireden aidat toplayan 4.
Etap Site Yönetimi'nin, 2014 yılının
sadece ilk 7 aylık süresinde topladığı
aidat miktarı 5.875.699 liradır.

Toplu konutların, ortak kullanım
alanlarına inşa edilen AVM'lere, ki-
ralanarak ve satılarak rant elde
edildiğini ve yine AVM'ye çıkan yol-
ların belediye tarafından düzen-
lendiğini düşünürsek, 4. Etap Site
Yönetimi'nin aidat adı altında topl-
nan paraları kimlere, nereye harca-
dığı, büyük bir soru işaretine dönü-
şüyor.

Site Yönetimleri Kârlı, Ucu İBB'ye Bağlı

Başakşehir 4. etapta toplanan ai-
dat rakamları dudak uçuklatan cins-
ten, 1. ve 2. etapların yönetimleri
şirketlere satılırken; 4. ve 5. etap
site yönetimleri Boğaziçi Yönetim
A.Ş'ye bağlı olarak devam etmekte.
TOKİ ve KIPTAŞ'ın, Türkiye ge-
nelindeki toplu konut projelerinin

hepsinin site yönetimleri, Boğaziçi
Yönetim A.Ş'ye verilmektedir. Site
yönetimlerinin gelir gider tabloları-
nın açık olmaması ya da şişirme ra-
kamlarla doldurulması ve herkesin
bu aidatları istese de istemese de
ödemek zorunda olması organize bir
şekilde büyük bir rantın döndüğünün
göstergesidir.

Başakşehir'de aidatlarını öde-
meyen daire sahipleri, Kat Mül-
kiyeti Kanunu'nun (KMK) 25.
maddesine göre, dairesi satışa
çıkılarak evinden atılabilir.

Başakşehir 4. etapta toplanan ai-
datların miktarı ve Boğaziçi Yönetim
A.Ş'nin TOKİ'nin yapmış olduğu 91
siteden ve 68.708 konuttan topladığı
aidatların en büyük hissedarı; elbet-
te KIPTAŞ, dolayısıyla İBB. Hal böyle
olunca; toplanan milyonlarca liralık
aidatlar, 3. Köprü, kentsel dönüşüm
projeleri, toplu konutlar, duble yollar
gibi talan projelerinin finansmanına
dönüşüyor. Rantın getirdiği milyarlar,
yeni rant ve talan projelerine zemin
oluyorken; rant büyüdükçe büyüyor,
zenginin cebi doldukça doluyor.

Akıllı Kimlik Kartları Geliyor İktidarın Takibi Büyüyor

Berkay Üstün

Siparişini verdikten sonra bileğini ekrana dayayıp ödemeyi yaptı. Hamburgeri beklerken önündeki ekrandan maaşında kalan paraya baktı. GSM hattının faturası da ödenmiş, orada öğrendi. Yemeği yedikten sonra otobüse bindi; elini dayadı makineye, ikinci aktarmanın ücreti alındı. Hastaneye vardığında kapıdaki güvenlik kendisine onu beklediğini söyledi. "Monitörden otobüse bindiğinizi gördüm beyefendi geç bile kaldınız, trafik vardı herhalde." Çipin kullanma zamanı dolmak üzereydi, doktorun yanına gitti. Bileğini açtı, doktor çipi çıkardı. Pili taktı ve gönderdi.

2015 yılı itibariyle dağıtımı başlanacak olan akıllı kimlik kartları bu kurgunun bir ön aşaması. Ana akım medyada "vatandaşın sağlayacağı yararlarla" haber edilen yeni kimlik kartları, aslında devletin organlarıyla kapitalist firmaların tekelleşmesinin yolunu açmakta. Kapitalist üretim ve tüketim ağlarının devlet tarafından desteklenip geliştirilmesi bir yana, tek kart sisteminin bir amacı da detaylarla kaybedilen zamanın önüne geçip hayatı daha fazla hızlandırmak.

Şu ana kadar açıklanan şekliyle; yeni kimlik kartları devlet eliyle düzenlenen ehliyet, pasaport, doğum belgesi ve devlet kurumlarında yapılan bürokratik işlemlerin bilgilerini barındıracağı gibi özel kişi ve firmalarca hazırlanan maaş bordroları, GSM operatörleri, toplu taşıma araçları, banka kartlarının bilgilerini de taşıyacak. Yeni kartların duyurusu yapılırken, kapitalist dev-

letin özel şirketlerle kura-
cağı bu birliktelik ve bu-
nun sağlayacağı kolaylıklar
vurgulanmakta. Yani yap-
tığımız bütün işlemler tek
karta indirgenecek. Elinde
bu kartı taşıyan birey bel-
irlenen tüm kuruluşlardaki
işlemlerini hızlıca yapabi-
lecek. Bu kartlar hızlı ya-
şanan hayatlara ihtiyaç
duyan sistemin ekmeğine
yağ sürecek. Keza bu kart-
ların taşınma kolaylığı sağ-
laması amacıyla kredi kartı
boyutlarında tasarlanması
da tesadüf olmasa gerek.

Kartların ilk aşamada
gönüllülük esasıyla dağı-
tılması planlanıyor. Fakat
aşikâr ki, zaman içinde
TC devleti vatandaşı olan
herkes için bu kartlar bir
mecburiyete dönüşecek.
Hayatın her alanına sız-
acak olan bu tek kart dö-
nemi aynı zamanda kolayca
takip edilmenin de yolunu
açacak. Kartların üzerinde
bulunan ve yukarıda bel-
irlenen tüm işlemleri yapabi-
len çiplerin her an konum
da bildirebiliyor olmaları
kanıtlanmış bir iddia olma-
sa da, yaptığımız işlemler
ve sıraları tek bir merkez-
de depolanabilecek. Yani
hepimizin her an nerede
ne yaptığımızın takip edi-
lebilmesinin yolu açılacak.
Ayrıca otoriteler, kişilerin
gizli kalması gereken bil-
gilerine rahatlıkla erişibili-
yor olacak.

*Hastaneden çıkıp yola
koyulduğunda bileğindeki
sancıyı hissetti. Kolu daha
bir ağırlaşmıştı, omuzla-
rı çökmüştü. Başı önünde
yürürken kontrol edilme-
nin ağırlığını duydu. Başını
kaldırdığında güvenlik ka-
merasıyla göz göze geldi.
Yılgınlıkla somurttu kame-
raya, yerdeki taşı fırlatmak
istedi, yapamadı. Keşke o
taşı dedesi atmış olsaydı.*

Sarayın Odalarından 1000 Operasyon Çıktı

Emrah Tekin

emrahtekin@meydangazetesi.org

Önce Başbakanlık için yapıldığı açıklanan, fakat Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen Ağustos ayında Cumhurbaşkanı seçilmesiyle "Erdoğan'a özel olarak" inşa edildiği anlaşılan yeni Cumhurbaşkanlığı Sarayı, kamuoyunda bilinen ismiyle 'Ak Saray', son günlerde gösterişi ve oldukça astronomik maliyeti ile gündemde.

Saray, yapımı aşamasında da geçtiğimiz 30 Mart seçimleri öncesi Ankara'nın, kent içinde kalarak, nispeten günümüze dek korunabilmiş, önemli bir büyüklüğe sahip ormanlık arazilerinin üzerine yapılmasından ve bölgenin de 1992 yılında doğal SİT alanı ilan edilmesinden dolayı; aleyhinde açılmış davalarla da gündeme gelmiş, o sırada Başbakan olan Erdoğan da bu davalara rağmen inşaatın tamamlanacağını söylemişti. Öyle de oldu ve yeni Cumhurbaşkanlığı Sarayı, hakkında açılmış 33 davaya rağmen geçtiğimiz 29 Ekim'de "hizmete açılarak" kamuoyuna tanıtıldı. Selçuklu-Osmanlı mimarisi sentezinden esinlenerek yapıldığı açıklanan saray, altında bulunan sığınaklar, tüneller, kimyasal ve siber saldırılara karşı yüksek teknolojik savunma sistemi ve olası bir savaşta kullanılacak olan, yeraltında bulunan "harekât merkezi", yapımında kullanılan taşların ne kadar maliyetli olduğu gibi devasa özelliklerinin yanı sıra, 1 Milyar 370 milyon TL'lik maliye-

tiyle, dahası ne amaçla kullanılacağı meçhul olan 1000 tane odasıyla da konuşuluyor. Hem yerel hem de küresel medyada, sarayın yapımına harcanan parayla ilgili birçok eleştiri yayınlıyor. ABD'deki Beyaz Saray, İngiltere'nin Buckingham Sarayı, Fransa'daki Elysée ve Versailles ile Rusya'nın Kremlin Saraylarını, büyüklük olarak kat kat geride bıraktığı, maliyet ve gösteriş anlamında sadece, petrol zengini bir ülke olan Brunei Sultanı'nın sarayı ile boy ölçüşebileceği yorumları yapılıyor.

Çankaya'dan Ak Saray'a, Devletin Sembolleri

TC devleti, birçok devlet gibi iktidar sahiplerinin benimsediği bir yarı-resmi tarz olarak toplumu, bir takım sembollerle yönetiyor. Toplumsal bazda bir algı operasyonunu amaçlayan bu tarz, şimdiki iktidar sahiplerinin deyimiyle "Yeni Türkiye'de de, eskinin sembolleri terk edilerek devam ettiriliyor.

Bu anlamda "eskinin" sembollerinden biri olan "Çankaya" terk edilerek, "yeninin" siyasi geleneğine atfen (AK-Adalet ve Kalkınma), hem de bir kelime oyunuyla (AK-beyaz-temiz manasında) mekâna yarı-resmi bir şekilde Ak Saray adı verildi ve "saray" fiilen bu isimle anılmaya başlandı. Aynı şekilde, sarayın Ankara'daki Beştepe bölgesine inşa edilmesinden dolayı da

Çankaya "sembolünün" yerini Beştepe aldı.

"Yeni Devlet" in şimdiki iktidar sahiplerinin çokça şikâyet ettikleri "eski devletin" sembollerinden biri de, "fail-i meçhul" denilerek bir anlamda temize çıkarılmak istenen "fail-i devlet" cinayetleriydi. Bu cinayet ve katliamların deşifre olmasına vesile olan dönemin bir başka sembolü ise Susurluk'tu. Bir polis şefi, bir parlamenter ve devletin katliamlarında taşeron olarak kullandığı bir faşist çete reisinin işbirliği halinde olduğunu, dolayısıyla "fail-i meçhul" denen şeyin aslında "fail-i devlet" olduğunu, Susurluk ilçesi yakınlarındaki bir trafik kazası ortaya çıkarmıştı.

Bu söz konusu devlet katliamlarının planlayıcı ve uygulayıcılarından biri olan eski bakan ve işkenceci polis şefi Mehmet Ağar ise tüm bu "fail- devlet" cinayetleri, "Devlet için 1000 operasyon yaptık" diyerek bir anlamda devlet adına üstlenmişti. Ağar'ın sözünü ettiği "1000 operasyon" dâhilinde ise, devlet tarafından Kürdistan'da Kürt halkına ve metropollerde de devrimcilere yönelik sayısız katliam gerçekleştirilmişti.

1000 Operasyondan, 1000 Odalı Saraya

Devlet içerisinde "eski" ile "yeni" arasında, içinden geçtiğimiz süreçte fiili bir "devir-teslim"

gerçekleşirken, yine semboller üzerinden gidersek, devletin bazı sembollerle gizlemeye çalıştığı söylem tarzı değişmiyor. "Eski"nin deşifre olan "fail-i meçhul" söylemine benzer bir biçimde, "yeni"nin artık katliam boyutuna varan işçi cinayetleri karşısında başvurduğu sembol, "kaza" oluyor.

"Yeni devlet" in, daha da artan sömürü iştahı çerçevesinde şirketlerle işbirliği halinde gerçekleştirdiği bu işçi katliamları dolayısıyla, ileride belki de Soma, Ermenek ve Torunlar gibi sembollerle anılacağına şüphe yok.

İktidarı elinde bulunduranların değişmesi dışında, ezilenler açısından "eski" ve "yeni" arasında hiçbir fark bulunmayan devlet, katliamlarla dolu yoluna, yaşamları çalarak; işçileri, ezilenleri, adaletsizliklerine karşı mücadele edenleri katlederek devam ediyor.

"Eski" denilen devletin faili olduğu binlerce cinayetin yanına, "yeni" devletin kendisine inşa ettirdiği sarayın 1000 odasında, Somalı, Ermenekli madenciler; rezidans, AVM inşaatlarında devlet-patron işbirliğinde yılda "ortalama" 1194'ü iş cinayetlerinde katledilen işçiler ekleniyor. Çankaya'dan Ak Saray'a, devletin "sembolleri" değişirken, değişmeyen tek şey sömürü, adaletsizlikler ve katliamlar oluyor.

Bir İktidar Yalakası YAVUZ BİNGÖL

Bir Çift Turna, Allı Turnam, Turnalar, Turnam gibi turna kuşu türküleriyle bilinirdi Yavuz Bingöl, iktidarın kadrolu türkücüsü olmadan önce. Geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamanın ardından ise, bir Ece Ayhan şiiriyle bilinecek: "Sürünerek geçiyor bir hükümet kuşu kanatları yoluk"

Yavuz Bingöl, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Berkin Elvan'ın annesi Gülsüm Elvan'ı yuhalatmasına ilişkin bir açıklama yaptı. Sokaklarda, ölmüş annesine küfredilen Erdoğan'ın, sinirine hakim olamayarak "duygusallıkla" Gülsüm Elvan'ı yuhalattığını; bunun çok insani bir şey olduğunu söyledi. Böylece, iktidar yalakaları kervanındaki yerini pekiştirdi.

Alevi olduğu anlaşılmasın diye babasının Yavuz ismini verdiği Yavuz Bingöl, devlet tarafından katledilen Berkin'imizin annesini yuhalatılmasını meşrulaştırarak, cumhurbaşkanına kalkan olmayı kendine görev bilerek, adına yakışır bir hareket yaptı. Neler vaat edildi kim bilir, belki de Alevi katili Yavuz Sultan Selim yerine 3. Köprü'ye kendi adının verileceği umudu içindedir...

Düşkün Yavuz

Alevilik'te "Düşkünlük" diye bir kavram vardır. Cem, klasik ibadet anlayışlarından oldukça farklıdır. İbadetin yanı sıra toplumsal meselelerin de çözülmeye çalışıldığı bir araya gelmedir. Birey ister talip, ister mürşit, ister pir olsun, cemde yılda bir defa yolun kurallarına uyup uymadığına bakılır. Cem, katılanlar birbirinden razı olmadan başlamaz; önce rızalık alınır. Rızalık alınmazsa, taraflar barıştırılmaya çalışılır. Yine de rızalık alamayan birey, Düşkünlük Meydanı'na çıkar. Ceme katılan-

lar, dede ve cem erenlerine de danışarak bireyi yargılar. Bir çeşit halk mahkemesidir yani. Halk tarafından, suç işlediğine karar verilen birey, suçunun derecesine göre geçici olarak 3, 5, 7, 12 yıl boyunca ya da ebedi "düşkün" ilan edilir.

"Düşkün"den selam verilmez alınmaz, elinden ekmek yenmez, ceme katılamaz; toplumsal yaşamdan tecrit edilir. Düşkünün ailesi dahi bu kaidelere uyar.

Yavuz Bingöl de, geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamayla tepkiler almış, kendini halkın nezdinde düşkün ilan ettirmiştir. Gülsüm Elvan'ın verdiği cevap, hepimizin cevabıdır olurken; "düşkün"ün kardeşi Oğuz Bingöl'de yaşananları kınamıştır: "Der Şahsenem bir hakkınız yok sizin / Emek bizim, para bizim, hak bizim / Yetim, mazlum hakkı gözetmeksizin / Çalıp çırpıp cebe koyanlara vur" gibi türküleriyle ünlü bir kadın aşık olan ve şimdilerde alzheimer hastalığıyla boğuşan annesi Şahsenem Bacı'ya ithafen "Ah anacım, güzel anacım, yiğit anacım bir gün gelip alzheimer olduğuna, olan bitenin farkında olmayışına sevineceğim hiç aklıma gelmezdi." demiştir.

Fitratına uygun iktidar için şekilden şekile giren ve sonrasında Twitter'da yarım ağızla özür dileyen Yavuz Bingöl'e, Gülsüm Elvan'ın açtığı "beş kuruşluk" tazminat davasının, manidarlığı ortadayken; bizler de Gülsüm Ana gibi çok iyi biliyoruz: adalet, adalet saraylarında aranmaz. Katil devletin yargısı, katil polisi ne kadar yargılayabilir ki, bu katliamı meşrulaştıranları yargılasın? Adalet sokaktadır ve sokak da "Düşkün Yavuz" hakkında hükümünü çoktan vermiştir zaten.

Yeni Açılım Eski Senaryo

Uğur Akbaş

ugura@meydangazetesi.org

Önümüzdeki yıl gerçekleştirilecek genel seçimler, yavaş yavaş politika gündemine girerken; devletten de, Alevilerle ilgili beklenen "açılım hamleleri" gelmeye başladı. İktidar partisinin, benzer açılımlarda doğası gereği yeniden ürettiği karşıtlıklarla da aşına olduğumuz "açılım", bu yanı sıra Kürt sorununa getirilen "çözüm süreci" ile benzerlikler taşıyor.

İktidarın çözüm sürecinde, muhalefetteki ırkçı-faşist parti MHP'nin tabanına yönelik bir oy hamlesi olarak okuyabileceğimiz, yükseltmiş olduğu milliyetçi söylemin bir benzerini, Alevi açılımını gündeme getirdiği bu süreçte, Sünni-İslam merkezli uygulamalarıyla hayata geçiriyor. Bir taraftan iktidar sahiplerince "eski Türkiye'nin" ötekilerinden olan Alevilerin ayrımcılığına son verileceği vaatlerinde bulunulurken, öte taraftan bazı okullarda öğretmenler tarafından "Alevi olduğu tespit edilen" öğrencilere, zorla kelime-i şahadet tertiliyor.

Alevilerin en temel taleplerinden olan zorunlu din dersinin kaldırılması bir yana, toplanan eğitim şuralarında alınan kararlarla bu ders ilköğretimde birinci sınıflara kadar getiriliyor. Yine temel taleplerden olan "cemevlerinin statüsü" konusundaki tutumda da herhangi bir değişiklik yok. Geçtiğimiz günlerde Yargıtay'ın almış olduğu kararda, cemevlerinin ibadethane olarak değerlendirilemeyeceği görüşü bir kez daha vurgulandı.

Alevilerin söz konusu taleplerine devletin yaklaşımı böyleyken, "açılım" adı altında sunulan "lütuf", devletin Sünni-İslam merkezli çalışan aklının sinsiliğini ortaya koyuyor. Bu doğrultuda, Alevi toplumunun inanç önderleri, devlet tarafından, Alevilerce kutsal olarak kabul edilen Irak'ın Necef ve Kerbela bölgelerine götürülecek. Ancak dönüş yolunda onları Sünni-İslam'ın merkezleri Mekke ve Medine'yi kapsayan bir yolculuk bekleyecek.

Devlet, diğer taraftan da uluslararası mahkemelelerin, Alevilerin uğradığı resmi ayrımcılığa dair kararlarını da görmemekte ısrarlı. Yine geçtiğimiz günlerde AİHM'in bu doğrultuda aldığı karar, devlet yetkililerince, mahkemenin aldığı benzer bir çok kararda olduğu gibi, tam anlamıyla bir "bizi bağlamaz" tavrıyla karşılandı.

Geçtiğimiz 12 yıl içinde 7 tane çalıştay yapılan ve hiç birinden somut bir sonuç çıkmayan Alevi açılımlarının, geçtiğimiz günlerde yeni bir tanesi daha gündeme geldi. Geçmişten günümüze hiçbir devletin, hiçbir iktidarın, Alevilere yönelik izlenen politikalarda önemli bir değişiklik ortaya koymadığı böylesine ortadayken; değişiklik beklemenin yersizliği, Demokrat Parti iktidarı zamanında Sivaslı ozan Ali İzzet'in yazdığı dördüğü getirir akıllara;

Bunların mevki kazanmak fikri / Düşünen kim bizim gibi fakiri

Has kumaşık dedi bize her biri / Kendir çıktı, kekten çıktı, çul çıktı

Keenlemyekün

“ Demokrat olmamızın sebeplerinden biri de, demokrasinin eninde sonunda savaşa ya da diktatörlüğe yol açmasıdır. Fakat diktatörlük destekçisi de değiliz; çünkü başka birçok sebebin yanı sıra, diktatörlük her zaman demokrasi isteğini uyandırır, demokrasiye geri dönüşü kışkırtır ve böylece halkların sahte özgürlükle açık ve vahşi tiranlığın arasında sürekli gidip geldiği kısır döngüyü sürdürür.

Errico Malatesta, 1924

Hüseyin Civan

hcivan@meydangazetesi.org

S seçimler siyasal gündemimizden çikali bir hayli olmuş. Özlemişiz. Seçim tartışmaları, neyse ki bu sefer biraz erken başladı! 2015 Haziranı'nda yapılması planlanan seçimlerin, Nisan ya da Mayıs gibi yapılması konuşuluyor şimdilerde. Yani en azından hükümetin niyeti bu yönde. Hükümetin son süreçlerde niyetleri ve bu niyetlerini gerçekleştirmesi arasındaki ilişki incelendiğinde, ne kadar başarılı olduğu su götürmez! Erken seçim tartışmaları, özellikle çözüm süreci paralelinde yapıldı. Davutoğlu, çözüm sürecinin "inşallah" seçimlerden önce nihai noktaya getirileceğini vurguladı. Hükümetin çözüm süreci politikalarının olumlu ya da olumsuz sonuçlarının, seçim sonuçlarına etki

edeceği bu kadar açıkken, tartışmaların zemini Haşim Kılıç'ın son açıklamalarıyla seyir değiştirdi.

Seçim Dönemlerinin Paket Tartışması: %10'luk Baraj

Aslında seçim barajı tartışmaları, her seçim döneminde tekrar ortaya çıkan "paket tartışmalar"dan biri.

1974'ten darbe dönemine karkı süre içerisinde, her iki yılda (hatta bazen aynı yılda) bir değişen Bülent Ecevit/Süleyman Demirel hükümetlerinin yarattığı iddia edilen "siyasi istikrarsızlık" ortamının normal bir sonuçlarından biri darbeyse, diğeri seçim barajı.

1980 darbesinin alametifarikalarından biri olan %10'luk seçim barajı, her seçim döneminde bir yanda siyasi istikrar öte yanda demokratik rejim kutupları ekseninde tartışılıyor. Bizzat AKP'nin seçim dönemlerinde dillendirdiği "vesayetçi dönem"le ilişkilendirilen bu uygulamanın kaldırılmasında, iktidar partisinden muhalefet partisine herkes hem fikir! Öyleyse tartışılan ne?

Bu sistem oluşturulurken Keenan Evren ve arkadaşlarının mantığı, ordunun ideolojisiyle zıt düşmeyen (belki askeri kökenli) siyasetçinin kuracağı istikrarlı bir tek parti çoğunluğu, parlamentoda bu hükümetin konumunu sarsamayacak sayıda parti olması ve Kürt halkının parlamen-

toya parti gönderme ihtimalinin engellenmesi üzerine yoğunlaşmıştı.

Mevcut hükümetin, askeri vesayetle hesaplaştığını iddia ederken eleştirdiği seçim barajını, kendi siyasal iktidarını artırma ve pekiştirme adına kullanmaktan çekinmediğini/ çekinmeyeceğini baraj tartışmaları üzerinden görmekteyiz. Parlamentoda suni bir çoğunluk, kullanabildikleri ölçüde tüm siyasal partilerin kullanmak isteyeceği bir durumdur. Bu siyasal iktidar, meşruiyetini, üzerine kurduğunu iddia ettiği "millet iradesi"ne dayandıramaz. AKP'nin paket tartışmadaki konumu, açık bir şekilde "İstikrar sürsün, Türkiye büyüsün!" saçmalığından ibarettir.

Demokratik Rejim Cephesi ve Haşim Kılıç

Avrupa Konseyi tarafından organize edilen bir konferansta Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, %10'luk seçim barajına ilişkin kanun hükmünün değişmesi için yapılan başvuruları değerlendirdikleri açıklamasında bulundu.

BBP ve SP'nin, meselenin gündem olmasından önceki başvurularına, gündemde payına düşeni alma hesapları yapan ana muhalefet, CHP İstanbul milletvekili Umut Oran'ın bireysel başvurusuyla hamle yaptı. Kılıçda- roğlu, söylemlerinin merkezini giderek bu meseleye çekerken, demokratik bir rejimin olmazsa olmazı olarak yeni akıllara gelen mesele, "paket tartışmalar"a uygun bir ortamda ilerletiliyor. Hatta TUSİAD Başkanı Haluk Dinçer bile, barajın düşürülmesinden yana olduğunu açıklayan bir açıklama yaptı. "Demokratik rejim" yanlısı STK'ların açıklamaları, yine de hükümeti rahatsız edecek bir tonda değildi, ya da artık buna özen gösteriliyor.

Haşim Kılıç'ın, barajın düşürül-

mesi yönündeki ısrarı, AKP'nin totaliter hamlelerine karşı demokrasi savunuculuğu yapanlar için, bu seçimlerde tutunulacak tek dal konumunda.

Seçim gündeminin bu "usül" sorunu etrafında tartışılmaya başlanması, çok geçmeden AKP kanadından karşılandı. Karşılığın bu kadar sert olması, hükümetin, yapılması tartışılan "usül değişiklikleri"ne çok sıcak bakmadığının en açık ifadesi. Keza, TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı AKP'li Burhan Kuzu, seçim barajına ilişkin yaptığı açıklamayla, AKP'nin asıl tavrının ne olacağını belirtti. Bu tavır, sadece mevzubahis meselenin gündemleşmesiyle oluşan bir tavır değil. Bu, iktidarını giderek arttıran bir partinin, ideolojisinin ne olduğunun açıklamasıydı.

Keenlemyekün

Keenlemyekün, hukukta bir deyimdir. "Baştan itibaren anlam ifade etmez" gibi türkçeleştirilebilir. Yani "yok hükmünde" anlamına gelir. Bir olayın meydana gelmediğini varsayar. Burhan Kuzu'nun %10'luk baraj kaldır-

ırsa, kararın keenlemyekün olacağını ve uygulamayacaklarını söylemesi; kuvvetler ayrılığı ya da birliği ilkesinin, bir parti için ne kadar kullanışlı olabileceğinin en iyi göstergesi. Tabi manevra yapmayı bilene! Kuzu, partisinin ahkam kesme politikasını devam ettirerek, seçim barajının indirilmesi durumunda Anayasa Mahkemesi'ni 'kalsın mı, gitsin mi?' noktasına getireceğini belirtmekten de geri durmuyor.

Seçim barajı üzerinden konuşmaya başlanan seçim gündemi, altı ay öncesinden halihazırda önümüzde duruyor. Seçim barajının yüzde kaç olacağı ve seçimleri hangi partinin kazanaacağı tartışmalarının gölgesinde kalan siyasal gerçeklik, bu gölgeden çıkartılmalı.

Siyasi, ekonomik ve sosyal baskılara maruz bırakılan kesimler, siyasal ifade bulma noktasında keenlemyekün ilan ediliyor; baraj tartışmaları da, seçim tartışmaları da, ezilen kesimler için anlamsızdır. Bu siyasal iktidardan nemalanacaklar, ana muhalefetiyle iktidarıyla seçim gündemini tüm siyasal gerçek-

liklerin önüne taşımayı, tüm siyasi-ekonomik-sosyal sorunlara çözüm olarak seçimleri göstermeyi amaçlamaktadır.

Farklı iktidar odaklarının konumlarını korumaları için illa meşruiyet aramadıklarının deneyimlendiği zamanlardayız. İşçi cinayetlerinin geçici ve alışılan gündemler sayıldığı, kadın katliamının her geçen gün büyüdüğü, ekonomik sömürünün ve yolsuzluğun, ekolojik talanın pekiştiği bir zamanda; tüm sorunlara parlamentoda çözüm arayacaklara, hatırlatılması gereken koca bir toplumsal devrimler tarihi var.

Siyasi istikrardan meşruiyetini alan totaliter rejim ve demokratik rejim arasındaki ilişki, birbirinin zıttı olmaktan çok, destekleyicisi konumundadır. Bu, yoldaş Malatesta'nın da vurguladığı gibi, kısır bir döngüdür. Bu kısır döngüyü yıkacak, keenlemyekün ilan edilen ezilenlerin yaşamlarının gerçekliğini var edecek bir öz-örgütlülüğe ihtiyaç vardır. Devrimci ve anarşist bir hareket, toplumsal devrimler tarihinde her zaman bunun adı olmuştur.

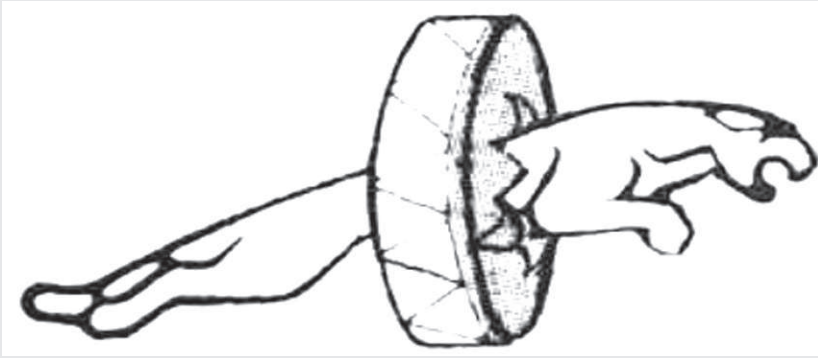
Siyasi Tarihin En "Tuhaf" Partileri ve e-Parti

Gündemin hayli yoğun ve karmaşık olması nedeniyle üzerinde yeterince durulmayan fakat coğrafyanın siyasal gündeminde isimleri, söylemleri ve amblemleriyle dikkat çeken ve kimi zaman tebensüm ettirip şaşırtan partilerden biri olacak e-Parti, 26 Kasım'da kuruluş dilekçesini İçişleri Bakanlığı'na verdi.

e-Parti, yani Elektronik Demokrasi Partisi, Eş Genel Başkanı (CHP eski milletvekili) Emrehan Halıcı yaptığı konuşmada, partilerinin toplama mitingler yapmayan, seçim otobüsleri ile dolaşıp halkı rahatsız etmeyen, kağıtsız, bez bayraksız bir parti olacağını söyledi. Ayrıca partinin karar alma ve danışma konularında etkili olacak bir e-Meclisi bulunduğunu da vurguladı.

Aslında e-Parti, TC siyasal yaşamında tuhaf ve ilgi çeken partilerden sadece biri. Çünkü TC siyaset tarihi o "çok partili yaşama geçiş" söyleminin hakkını

vererek, gerçekten çok farklı amaçlarla kurulan partilerle doludur. İşte bu çeşitlilikten elbette mizaha da bir malzeme çıkacaktı ve çıktı da. İşte kendi şahsına münhasır o tuhaf TC siyasi partilerden birkaçı:

Aritma Koruma Partisi: İsmiyle şaşkınlık yaratan bu partinin diğer bir şaşırtıcı yanı ise tahmin edilen aksine "çevreci"ler tarafından değil de İslami ekolden kimseler tarafından kurulmuş olması.

Büyük Anadolu Partisi: TC Haritası üzerinde bir karıncanın resmedildiği amblemi ve BANAP şeklindeki kısaltmasıyla ANAP'a benzeyen parti, getirilen eleştiriler üzerine yine ANAP üzerine oynayarak kısaltmasını BAP olarak değiştirmiş; amblemini de Turgut Özal'ın damadının batarist olmasına ve Özal'ın gelini ve damadına hediye edilen Jaguar otomobile ithafen davulu delip geçen Jaguar'ın resmedildiği bir amblemle değiştirmiştir.

Ulusal Muhtariyet Partisi: Üyelerini muhtarların oluşturduğu bu parti, muhtarların da siyasette sözünün geçmesi amacıyla kurulmuş, haberlere konu olmuştur.

Türkiye Özürlüsüyle Mutludur Partisi: Taşdığı mesajını ismine nakşetmiş bu parti, 2004 yılında maddi sıkıntılar nedeniyle kapanmıştır.

Ufak Parti: İsmiyle mütevazılığını gösteren parti, programında iktidarı almak ve seçim kazanmak amacıyla olmadığını ve bu yüzden programında da devlet teşkilatına yer vermediğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi de tam da bu nedenle, yani partinin "ufak"lığı ve siyasete "etkisizliği" sebebiyle, partinin kapanmasına karar vermiştir.

Sultan Partisi: Partiyeye isim koyma sürecinde çok düşünmediği ya da işi aceleye getirdiği açıkça belli olan kurucusu Yaşar

İlyas Seyrek

Sultan'ın partiye kendi soyadını vermesi, Sultan Partisi'nin coğrafyanın siyasal tarihini "renklendiren" partilerden biri olmasına zemin sağlamıştır.

Güven Partisi: Tıpkı Sultan Partisi gibi adını kurucusu olan Güven Özen'den alan parti, ününü daha çok "yasadışı" olarak kumar oynatmak sebebiyle defalarca yapılan baskınlarla sağlamıştır.

Bahsedilen bu siyasi partilerin her biri, sıradışı tüzükleri, alışılmadık örgütlenme alanları ve çalışmalarlarıyla dikkat çekiyor. Bu partiler, coğrafyanın siyasal tarihinde yalnızca bir "renk" olarak hafızalarda bırakılmak istense de, kimi zaman "başarılı" olan örneklerinin gerçekliklerine de bürünüyor. "Küçüklükleri" ve başarısızlıkları ile akıllarda kalan bu partilerin karşısında başarılı olan örneklerle yolsuzlukları, faili meçhulleri, katliamlarıyla tarihe kazınıyor.

DEMOKRASİ ve ANARŞİ

Errico Malatesta (1924)

Çeviri: Berkay Tartıcı

İtalya, İspanya ve Rusya'daki azılı diktatörlükler, dünyanın geri kalanında daha gerici ve ürkek partilerde özlem ve gıpta uyandırırken, yoksunlaştıran "demokrasi"ye yeni bir hava getirdi. Bunların sayesinde, işçilere uygulanan baskıların ve katliamların sorumluları, hain politika sanatına alışkın olan bu eski rejimin yaratıkları yeniden ortaya çıkıyor. Bunlar, cesaret edebildikleri yerlerde, kendilerini ilerici takdim ederek, özgürlük adına yakın geleceği ele geçirmeye çalışıyorlar. Ve mevcut duruma bakılırsa başarabilirler.

Diktatör rejimler tarafından yapılan demokrasi eleştirileri ve demokrasinin yalanlarını ve kusurlarını gösteren bu eleştirilerin tarzı üzerine söylenecek birkaç söz var. Ve Cenevre Konferansı sırasında, tatlı-sert bir iletişimimiz olan Bolşevik sempaticisi ve ayrıca kendine anarşist diyen Hermann Sandomirski'yi hatırlıyorum, şu aralar Bakunin ve Lenin'i birleştirmeye çalışıyormuş, bakın hele. Bu zat Rusya rejimini savunmak için, Kropotkin alıntlarıyla demokrasinin düşünülebiyecek en iyi toplumsal yapı olmadığını ispatlamaya çalışıyordu. Kullandığı akıl yürütme yöntemi bana yine başka bir Rus'u hatırlattı ve ona, çarın kadınları soyması, kırbaçlaması ve asması karşısında uygar dünyanın öfkelenmesine "erkekler ve kadınların eşit hakları olacaksa, aynı zamanda eşit sorumluluk almalıdırlar" şeklinde cevap veren yurttaşlarının*, benzer şekilde akıl yürütüklerini söyledim. Bu işkence ve hapisane destekçileri, kadınların haklarını yalnızca yeni zulümlerine bahane ararken hatırlarlar! Aynı şekilde diktatörlükler demokrasilere yalnızca iktidarı ele geçirebilenlerin daha rahat despotluk ve tiranlık yapabileceği bir yönetim biçimi bulduklarında karşı çıkarlar.

Bana sorarsanız, sadece akademik açıdan bile baksak, en kötü demokrasiyi, en iyi diktatörlüğe tercih ederim. Tabi ki demokrasi, sözde halkın egemenliği, bir yalandır; ancak yalanlar her zaman için yalancıları biraz olsun bağlar, rastgele güç kullanmasını engeller ve kullanabileceği gücü sınırlar. Tabi ki bahsedilen "halkın egemenliği", egemenliğin soytarısıdır, başındaki taç ve elindeki değnek kartondan olan bir köledir.

Ancak özgür olmadığı halde özgür olduğuna inanmak, köle olduğunu bilip ve köleliğini kaçınılmaz ve adil kabul etmekten her zaman daha iyidir.

Demokrasi bir yalandır, zulümdür ve gerçekte oligarşidir. Yani ayrıcalıklı bir sınıfın çıkarlarını gözetken birkaç kişinin yönetmesidir. Ama yine de, onu daha kötüsüyle değiştirmek isteyenlerden farklı olarak, ona karşı özgürlük ve eşitlik adına mücadele edebiliriz.

Demokrat olmamızın sebeplerinden biri de, demokrasinin eninde sonunda savaşa ya da diktatörlüğe yol açmasıdır. Fakat diktatörlük destekçisi de değiliz çünkü başka birçok sebebin yanı sıra, diktatörlük her zaman demokrasi isteğini uyandırır, demokrasiye geri dönüşü kışkırtır ve böylece halkların sahte özgürlükle açık ve vahşi tiranlığın arasında sürekli gidip geldiği kısır döngüyü sürdürür.

Bu yüzden hem demokrasiye hem diktatörlüğe karşı savaşımızı ilan ediyoruz. Fakat onların yerine neyi koyuyoruz?

Tüm demokratlar yukarıda bahsettiğim gibi -halk adına halka baskı kurmak, istismar etmek ve ezmek isteyen, bunun farkında olan ya da olmayan ikiyüzlüler- olmayabilir. Özellikle genç cumhuriyetçilerin arasında, demokrasiye ciddi şekilde inananlar ve demokrasiyle herkes için tam ve eksiksiz gelişme özgürlüğünün elde edilebileceğini düşünenler var. Bu insanları uyardırmamız ve "halk" soyutlamasının, yaşayan gerçeği, farklı ihtiyaçları, tutkuları ve bazen tutarsız arzuları olan erkekler ve kadınları karşılamadığını göstermemiz gerekir.

Buradaki maksadımız parlamenter sisteme ve milletvekillerinin "halkın iradesini" gerçekten temsil etmesi için öne sürülen fikirlerle karşı kitiğimizi tekrar etmek değildir ki bu elli yıllık anarşist propaganda sonucunda kabul gören ve fikirlerimizi yadsıyan bazı yazarlar tarafından bile tekrarlanan bir kritiktir (örn: Siyasal Bilimler Senatörü Gaetano Mosca).

Bizler, bahsedilenleri parçalara ayırıp incelediklerinde, bu sözlerin ne kadar boş olduklarını kendilerinin göreceği inancıyla, genç arkadaşlarımızı daha kesin bir dil kullanmaya davet etmek için kendimizi zorlayacağız.

"Halkın Hükümeti / Egemenliği" hayır, çünkü burada öngörülen şeyin, -halkı oluşturan tüm bireylerin oybirliğinin- asla olmayacağını öngörüyoruz.

Eğer bunu "çoğunlukta olanın iktidarı" diye adlandırırsak gerçeğe çok daha yakın olurdu. Bu durumda, diğerlerinin iradesine boyun eğmek ya da isyan etmek zorunda olan bir azınlıktan bahsetmeliyiz.

Ancak çoğunluğun temsilcileri bile asla bütün sorunlarda birden hemfikir olamamışlardır ve bu yüzden çoğunluk ilkesine tekrar başvurmak gerekir (ç.n.: meclisteki oylama). Böylece, sistemin "seçmenlerin çoğunluğu tarafından seçilmiş bir çoğunluk hükü-

meti" olduğu gerçeğine daha da yaklaşıyoruz.

Sistem, daha şimdiden, azınlık iktidarına güçlü bir benzerlik göstermeye başlamıştır.

Ve seçimlerin hangi yollarla yapıldığını, partilerin ve parlamenter grupların nasıl kurulduğunu, yasaların nasıl önerilip, oylanarak kabul edilip, nasıl uygulandığını düşünürsek, tarih boyunca sürekli deneyimlenen gerçeği anlamak kolaylaşır: **demokrasilerin en demokratik olanlarında bile, her zaman, iradesini ve çıkarlarını güç yoluyla dayatan ve yöneten bir azınlık vardır.**

Bu nedenle, her bireyin iradesini, fikirlerini ve ihtiyaçlarını özgürce ortaya koyabilmesi anlamında "halkın iktidarını" gerçekten isteyenler, hiç kimsenin -azınlığın ya da çoğunluğun- başkalarına kendi iradesini dayatamayacağına emin olmalıdırlar. Başka bir deyişle, iktidarları ve her otoriter örgütü yok etmeli, çıkarları ve amaçları ortak olanların özgür örgütlülüğünü oluşturmalarıdır.

Eğer her grup kendi başına ve her birey yalıtılmış, diğerlerinden bağımsız şekilde kendi maddi-manevi ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde yaşayabilseydi her şey çok daha kolay olurdu.

Ancak bu mümkün değil ve mümkün olsaydı bile, istenebilir bir şey olmazdı çünkü insanlığın çöküşüne ve vahşete sürüklenmesine yol açardı.

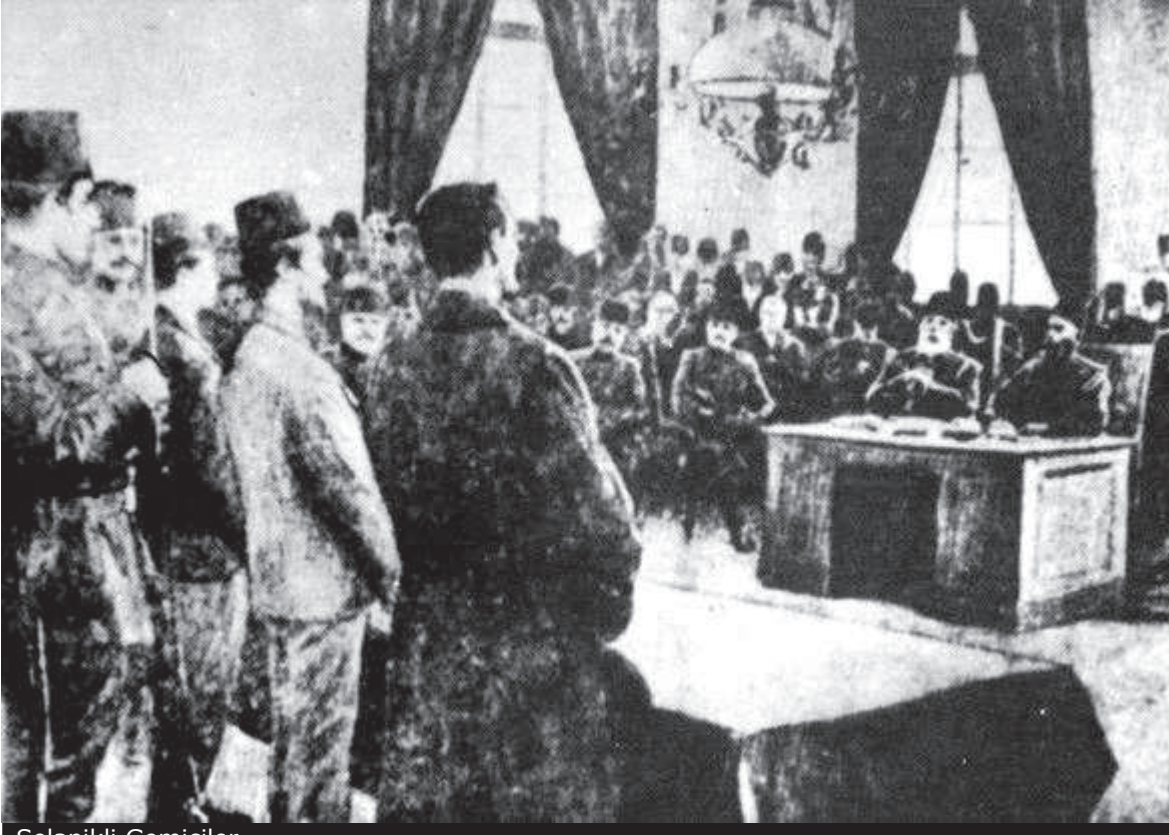
Her grup ya da birey, eğer kendi özerkliklerini, kendi özgürlüklerini korumaya kararlılarsa, diğer tüm insanlarla aralarında kurulan dayanışma bağlarının önemini anlamalıdır. Ve mümkün olanların en iyisini sağlayan, böylesi bir toplumda yaşamının gerektirdiği özverileri her fırsatta gönüllü olarak yapmayı bilecek kadar yoldaş sevgisiyle dolu olmalıdırlar.

Ama her şeyden önce, bazılarının fiziksel güçle büyük çoğunluğa kendini dayatması ve sırtından geçinmesi imkânsız hale getirilmelidir.

Jandarmayı, despot için çalışan silahlı adamları yok edelim! Ve bir şekilde özgürce anlaşmaya varalım. Çünkü herhangi bir anlaşma olmadan -özgür ya da zorla- yaşamak imkânsızdır.

Ancak özgür anlaşma bile, entelektüel ve teknik olarak hazır olanlara daha büyük yarar sağlayacaktır. Bu nedenle yoldaşlarımızı ve herkesin iyiliğini gerçekten isteyenlere en acil ve önemli sorunlar üzerinde çalışmalarını tavsiye ediyoruz. Halkın zincirlerini kırdığı gün bu sorunlara pratik çözümler gerekecektir.

OSMANLI'DA ANARŞİZM

Selanikli Gemiciler

Aleksander Atabekyan

Bu topraklar üzerinde yaşanan anarşizmi incelemek, üzerine yorum geliştirmek tabii ki kolay bir iş değil. Özellikle son dönemde dünya üzerinde yaşanan toplumsal hareketlerle beraber düşünüldüğünde, anarşizmin toplumsal hareketler üzerindeki etkisinin giderek artmakta olduğu söylenebilir. Bu artan etki, kendini sadece anarşizmin doğrudan etkisi olarak göstermemekte. Anarşizmin siyaset arenasına soktuğu ve tartıştığı meselelerin ve kavramların, toplumsal hareketler üzerinde bıraktığı etkisi, hareketlerin mücadele hattı, yöntemi ve mücadelenin dayanağını oluşturan noktaları bütünüyle değiştirerek kendini

göstermektedir. Bu değişimi, bu coğrafya üzerindeki toplumsal hareketlerde de gözlemlemek mümkündür.

Tüm bu dolaylı etkilerin yanında, anarşizmin doğrudan toplumsal hareketlere etki eden yanını içinde bulunduğu on senelik süreçte yaşamaktayız. Anarşist bir mücadelenin gelenek haline geldiği topraklardaki deneyimler, mücadelenin kendini yeni göstermeye başladığı diğer coğrafyalar açısından yardımcı olma niteliği taşıyor. Öte yandan anarşizmin yerelliklere özgü mücadele anlayışını savunan doğasıyla, bu deneyimlerin farklı özgün koşullarda nasıl

daha da farklılaştırılabileceğini gözler önüne seriyor.

Bu topraklardaki anarşizmin, belki de taşınması gereken en önemli özelliği bu. Kendi özgün koşullarında kendini yaratan, kendi coğrafyasındaki mücadelelerin geleneğini bünyesinde barındıran, daha örgütlü, devrimci ve iktidarın bütün yeni biçimlerine karşı yaratıcı ve kalıcı faaliyetler ve söylemler geliştirebilen bir anarşizm.

Tüm bu kaygıları barındıran bir bakış açısıyla, özellikle Osmanlı'nın son dönemlerinde faaliyet yürüten, yürüttükleri faaliyetlerle mevcut siyasete

etki eden anarşist hareketleri, örgütlenmeleri ve anarşistleri Meydan Gazetesi'nin bu sayısı ile birlikte irdelemeye başlıyoruz. Bu bölümünde çok derine inmeden Osmanlı'daki anarşizme genel hatlarıyla değinerek bir giriş yapmaya çalıştık. Şu ana kadar, Osmanlı'nın son dönemlerinde anarşist hareketlere ilişkin yazılanların yetersizliğini göz önünde tutarak hazırlayacağımız bu yeni bölümle, aynı zamanda boşluk gördüğümüz bu literatüre katkı yapmayı umuyoruz. Yine aynı bölüm kapsamında, Dario Antonelli'nin Meydan Gazetesi için kaleme aldığı İtalyan İşçileri Birliği'yle ilgili köşe yazısını da yayınlıyoruz.

Osmanlı'da Anarşizm

Anarşizmin bu topraklarda toplumsal bir etki yaratabilmesi, çok da uzak olmayan bir geçmişe sahip olsa da, anarşizm, bu coğrafyadaki başkaldırı ve mücadele geleneğiyle bağı kurabildiği oranda "sadece bir entelektüel çaba" olmaktan çıkabilmiştir.

Bu coğrafyada, kökleri 19. yüzyılın sonlarına kadar ulaşan anarşizmin, dönemin bütün dünyada ses getiren anarşist yönetimlerinden etkilenmemesi imkansızdı. "Eylemle propaganda" döneminin en etkili olduğu yıllarda, Osmanlı Devleti'nde anarşizmin kök salmaya başlaması rastlantı olmasa gerek. Osmanlı Devleti içindeki farklı etnik un-

surların (özellikle Ermenilerin), özgürlükleri için girişmiş olduğu bir dizi "eylemle propaganda" sadece yöntemsel bir tercih değildi. Anarşizm, Osmanlı Devleti içerisinde Ermenilerin bir dizi örgütlenmesinde ideolojik olarak da yer bulmuştu.

Bu ideolojik örgütlenmede, Kropotkin'e yakın isimlerden

biri olan Aleksandr Atabekyan'ın rolü büyüktür. 1891'e kadar birçok Batılı anarşistle iletişim halinde olan Atabekyan, dönemin tüm Ermeni devrimci hareketlerinde önemli bir kişiliktir. 1891'de, Londra'da aralarında Kropotkin'in de bulunduğu bir toplantıda Rusça makaleleri basmayı ve yaşadığı coğrafyaya ulaştırmayı üstlenir. Bu niyetle

1895'te Hamanykh'yi (komün) basar. Dergide sadece anarşizm ve Ermeni Devrimci Hareket'e ilişkin makaleler yoktur. Aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin yürüttüğü Ermeni katliamı da derginin önem verdiği konular arasındadır.

Atabekyan, Ermeni Devrimci Federasyon'un içinde de önemli bir yere sahiptir. Bu federasyonun II. Abdülhamit'e girişeceği suikastler, bu eylem biçiminin Osmanlı Devleti'nde giderek artan bir siyasal ifade biçimi kazanmasına neden olacaktır.

Atabekyan'la hemen hemen aynı döneme denk düşen, anarşist yazının ilk eserini Kıbrısızade Osman Bey'in Fransızca yazdığı "Socialisme et Anarchie" oluşturu-

rum. Kitap, Sofya'da 1895'te basılmıştır. Bu kitap, anarşizm üzerine basılmış ilk kitaptır. Kitabın, anarşizm tarihinde çok sönük kalmış, ancak anarşist hareket açısından bir o kadar da zengin bir tarihe sahip Bulgaristan'da çıkması gayet anlamlıdır.

Bu dönemin politik zenginliğinin içinde, özellikle Ermenilerin ve Yahudilerin anarşist girişimleri dikkat çekmiştir. Osmanlı içindeki bu anarşist çevrelerin faaliyetleri, modernleşmeye çalışan Osmanlı içerisindeki, modern Batıya daha yakın (hem düşünsel, hem mekânsal) konumları olabilir. Ancak akıldan çıkarılması gereken bir nokta da, özellikle Batı dışı anarşizmlerin bu çevrelere etki edebileceği olasılığıdır. Nitekim bu girişimlerin Sof-

ya ve Selanik menşei girişimler olması dikkat çekicidir.

1910'da, yani Haydar Rifat Beynelmîlel İthal Fırkalar içindeki "Anarşist Fırkalar; Proudhon-Bakunin'e yer verdiği tarihte, bu coğrafyadaki birçok ideolojiye kaynaklık eden İştirak ilk sayısını çıkarttı.

İştirak'ta anarşizm ve anarko-sendikalizmle ilgili de birçok makale yayımlanmıştı. Sosyalist bir çizgiye daha yakın olan gazetede, bu makalelerin yayınlanmasında Baha Tevfik'in etkisi göze çarpmaktadır. Baha Tevfik, 1914'te ölene kadar, İştirak içinde, anarşizmin kendine yer bulmasını sağlamıştı. Materyalizm, Nietzsche, birey vb. konularda yazılarıyla Baha Tevfik, Abdullah Cevdet, Hüseyin Hilmi gibi önemli karakterlerin arasında kendine

özgün bir yer edinebilmiştir. Yazdığı "Felsefi Ferd" kitabıyla, liberal olduğu tartışmalarına net bir cevap vermiştir.

İştirak içerisindeki "anarşist çevreler" in, Atabekyan ya da Selanik'te faaliyette olan "anarşist çevrelerle" ilişkisine dair hiçbir veri bulunmamasına rağmen, İştirak'ı hazırlayan düşünsel süreçlerde, özellikle Selanik'te faaliyette bulunanların etkisi göz ardı edilemez. Müslüman olmayan tebaada anarşizm, Osmanlı Devleti karşısında radikal bir tutuma bürünerek radikal eylemleri de içeren bir hareket dönüştürmüş, modernleşmeyle birlikte ortaya çıkan aydın çevre içerisinde anarşizm aynı zamanda entelektüel bir birikimin oluşmaya başladığı bir düşünce de olmuştur.

Sarayın Kapisına Dayanan Anarşistler İtalyan İşçi Birliği

İtalya Anarşist Federasyonu'ndan Dario Antonelli

Ve ANNÉE. — No 18. L'émancipation des travailleurs doit être l'œuvre des travailleurs eux-mêmes. 30 AVRIL 1876

BULLETIN

DE LA FÉDÉRATION JURASSIENNE
de l'Association internationale des travailleurs

Paraissant tous les Dimanches.

Administration du Bulletin de la Fédération jurassienne : à Sonvillier (canton de Berne, Suisse.)

Prix d'abonnement. Pour la Suisse : Un an 8 fr. Six mois 4 fr.

Les abonnements pris auprès des bureaux de poste paient une surtaxe de 20 centimes.

Prix d'abonnement. Pour l'étranger : Un an fr. 10+50 Six mois fr. 5+30 Pour l'Allemagne : On s'abonne par l'intermédiaire des bureaux de poste, au prix de fr. 8+20 pour un an ; fr. 4+20 pour six mois.

Malgré le désir qui avait été témoigné de plusieurs côtés de voir publier le compte-rendu de la réunion tenue le 18 mars à Lausanne pour discuter cette question : la Commune, cette publication ne pourra avoir lieu, la discussion ayant recueilli par le sténographe d'une manière trop imparfaite pour que l'impression du compte-rendu soit possible.

Nous regrettons vivement ce contre-temps, et nous espérons qu'une autre fois des mesures efficaces seront prises pour qu'il ne se reproduise pas.

Deux travaux écrits avaient été envoyés à la réunion de Lausanne ; nous leur accordons volontiers l'hospitalité dans nos colonnes. Aujourd'hui, nous donnons le travail de B. Malon et Joseph Favre ; dans un prochain numéro, nous publierons celui de Félix Pyat.

Lettre adressée au meeting de Lausanne, réuni le 18 mars 1876, par Joseph Favre et B. Malon.

Compagnons,

Nous croyons de notre devoir de vous envoyer le résultat de nos réflexions sur votre ordre du jour.

Comment définir l'idée communale ? Elle renferme, tous l'ont reconnu, un principe à la fois politique et social. Le principe politique est clair ; c'est substituer à l'organisation autoritaire, l'organisation fédérative ; en d'autres termes, remplacer l'Etat par la fédération des groupes et des communes. Bien que moins dégagé encore, le principe social du communalisme est déjà saisissable ; il n'est autre que le collectivisme, que l'on peut, croyons-nous, expliquer sommairement ainsi :

L'avenir humain a deux sources, la Nature et le Travail.

Par Nature, nous entendons toute la matière première du globe et ses forces naturelles.

Par Travail, nous entendons l'action de l'homme pour connaître et s'approprier cette matière et ces forces.

Nous croyons, avec d'éminents économistes et d'éminents socialistes, que l'avenir humain se divise :

1° En capital ou somme des valeurs de production.

2° En richesses ou somme des valeurs de provision, de consommation et d'agrément.

Par l'étude des phénomènes de la production, nous n'avons pas de peine à trouver que, dans les conditions économiques présentes et surtout futures, le travail, pour être suffisamment productif, doit se servir des forces dites économiques comme l'association et la division du travail, les machines, etc... Ceci nécessite de grandes agglomérations de capital et de travailleurs ; le travail individuel est de plus en plus remplacé par le travail collectif.

Or, à qui appartient ce capital aggloméré ? A des capitalistes ? Ce serait organiser un nouveau servage agricole-industriel. Aux travailleurs eux-mêmes ? ce serait substituer au régime de la concurrence individualiste qui nous écrase, un régime de concurrence corporative qui ferait aussi du travail une bataille, où les fortes corporations réduiraient les faibles aux privations et à la subordination.

Ne pourrait-on pas éviter ces deux inconvénients, en reconnaissant que tout ce qui est capital est propriété collective, c'est-à-dire inaliénable entre les mains soit de la Commune, soit de toute autre organisation sociale, et ne pouvant qu'être confiée aux libres associations des travailleurs, moyennant certaines redevances et certaines garanties sauvegardant les intérêts et les droits de la communauté ?

En ce qui touche les richesses, comme il n'y a aucun inconvénient pour la société à ce que chacun de ses membres jouisse à sa manière de la part de valeur qui lui est attribuée (attendu que, dans l'organisation collectiviste, chacun sera assuré d'une instruction intégrale et professionnelle, d'un travail attrayant et très productif et, s'il est impropre au travail, d'un entretien suffisant), nous croyons que les richesses peuvent et doivent être possédées individuellement, et cela pour garantir la liberté de la volonté et de l'action personnelle. Il ne faut pas oublier que les richesses n'étant pas productives, leur accumulation par un individu ne saurait nuire à la communauté. Tel collectionneur de livres, tel autre des tableaux, des plantes rares ; qu'est-ce que cela nous fait ? Mais l'on pourrait accumuler de bons de travail, pour se procurer de

ondokuzuncu yüzyılın 70'li ve 80'li yılları arasında, Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme dönemine girdiği, hükümetin zayıfladığı, Mısır üzerindeki hâkimiyetin zayıfladığı, Balkanlar'da savaşların ve ayaklanmaların yoğunlaştığı bir dönemdir. Bu durum, Akdeniz'in doğu havzasının, enternasyonalistlerin ve devrimcilerin dikkatlerini yönelttiği bir coğrafya olmasına yol açmıştı.

Aynı dönemler, bahsi geçen bütün bu bölgelerde enternasyonalistlerin ve devrimcilerin, İtalyan göçmen işçiler ve sınırdışı edilen siyasi işçilerin oluşturduğu grupları örgütlediği dönemlerdi. 1870'de aralarında anarşistlerin de olduğu kalabalık İtalyan topluluklarının yaşadığı Mısır-İskenderiye'de ilk anarşist örgütlenmeler oluştu. Bu örgütlenmelerden biri, 1877'de Verviers'teki (Belçika) AIT kongresinde temsil edildi.

Aynı süreçte İstanbul'da, İtalyan İşçi Birliği (La Società Operaia Italiana di Mutuo Soccorso) 1863'ten beri faaliyet gösteriyordu. Bu birlik, sürgündeki 14 İtalyan işçi tarafından kurulmuştu. Radikal düşüncelerden etkilenen bu birliğe sadece işçiler üye olabiliyordu.

30 Nisan 1876'da, AIT'in İsviçre sekiyonunun çıkardığı "Jura Federasyonu Bülteni"nde bir makale, Türkiye'deki duruma adanmıştı. "Türk hükümeti sıkıntıda...

Hersek'teki savaş İstanbul'da bir devrime yol açabilir" başlığıyla verilen haberde, altı aydır ücretleri ödenmeyen tersane işçilerinin Donanma Bakanlığı'na gittiği, burada bakanın işçilerin delegesini yumrukladığı, sonrasında Veziriazam'a gittiğini, buradan da kötü bir şekilde kovulduğunu, son olarak da padişahla görüşmeye saraya gittikleri, ancak saraya girmeden iki birlik asker tarafından etraflarının sarıldığı yazıldı.

1878 Eylül'ünde İtalyan anarşist Errico Malatesta İskenderiye'dedir. Kasım'da İtalyan Konsolosluğu'nun önünde gerçekleştirilen bir eyleme katılan diğer anarşist eylemcilerle beraber, Fransız gemisiyle doğrudan Suriye'ye sürgün edilir. 1881'de, Londra'da düzenlenen anarşist kongrede, hem Osmanlı hem de Mısır temsil edilmiştir. Errico Malatesta, sadece Mısır Federasyonu değil, aynı zamanda İstanbul'daki anarşist örgütlerin de delegesi konumundadır.

Bu birkaç veri bile tarihin bu belirli kesitinin tam anlamıyla keşfedilmeye ve tekrar değerlendirilmeye ihtiyacı olduğunu gösteriyor. Özellikle Avrupa anarşizmi ve enternasyonalist hareketi ile genelinde Akdeniz havzasında, özelinde Türkiye'de anarşizmin ve işçi hareketlerinin arasındaki ilişkiye odaklanan çalışmalarını devam ettirmeye daha fazla ihtiyacımız var.

Politeknik İşgali Anmasına Polis Saldırısı

Kobanê ile dayanışma etkinlikleri için Yunanistan'da bulunan Devrimci Anarşist Faaliyet'liler, tüm Yunanistan'da her yıl 17 Kasım'da gerçekleştirilen Politeknik İşgali anmasında Atina sokaklarındaydı. Yürüyüş boyunca sık sık "Özgürlüğe Olan Tutkumuz Hücrelerinizden Daha Güçlü" anlamına gelen yunanca slogan atıldı. Devrimci Anarşist Faaliyet'lilerin attığı "Biji Berxwedana Kobanê" sloganına da, Yunanistanlı anarşistlerin güçlü desteği dikkat çekti.

Her yıl olduğu gibi 17 Kasım haftasında fakültelerini işgal eden devrimci öğrenciler, bu yıl özellikle Hukuk Fakültesi ve İktisat Fakültesi'nde polisin yoğun saldırısıyla karşılaştı. Polisin işgal

edilen üniversitelere sert saldırıyla çok sayıda öğrenci gözaltına alındı, üniversite binaları zorla boşaltıldı.

16 Kasım Pazar günü ise, öğrencilerce geri alınan Politeknik binaları ve bahçesi, devrimci kurumların açtıkları masalarla doldu. Anarşist Gençlik de, Politeknik'teki rektörlük binasına kendi pankartını astı.

17 Kasım sabahı ise, Antiotorter Hareket (Alpha Kappa) örgütlenmesi ile birlikte Exarchia mahallesinden çıkarak parlamento binasının da bulunduğu Syntagma meydanına yönelen Devrimci Anarşist Faaliyet'liler, meydana "Anarşist Devrim Faaliyetle" yazılı pankartlarını açarak anarşist

kortejde yerlerini aldı.

Syntagma meydanından başlayan yürüyüş güzergahı boyunca, yolun her iki kaldırımından sağlı sollu polis ablukası, anarşist kortej ile birlikte hareket etti. ABD Büyükelçiliği önüne gelindiğinde, Alpha Kappa ve Devrimci Anarşist Faaliyet'lilerin olduğu kortejin önü polis tarafından kesildi. Ardından, polis gaz ve coplarla devrimcilere saldırdı. Polis saldırısında gözaltı vermemek için, gruplar yolun ortasında birbirine kenetlenerek geri çekildi. Daha sonra tekrar kortej oluşturan örgütlenmeler yeniden ABD Büyükelçiliği önüne geldiler. Binlerce polisin yoldan çekilerek elçilik önüne sıralanmasının ardından, kortej Emniyet Genel Müdür-

lüğü binasına yöneldi. Burada herhangi bir saldırının gerçekleşmemesinin ardından, anarşist örgütlenmelerin ve sosyal merkezlerin yoğun olarak bulunduğu Exarchia mahallesine yönelindi. Devrimci Anarşist Faaliyet, Alpha Kappa ve Rosinante'nin mahalleye girişinin hemen ardından, polisin mahalleye saldırısı başladı. Exarchia meydanına kadar geri çekilen anarşist devrimciler, meydana çıkan cadde ve sokakları barikatlarla kapattılar.

Polisin mahalleye saldırısına karşı direniş, gece geç saatlere kadar sürdü. 70'ten fazla gözaltının yaşandığı Politeknik anmalarında, Exarchia mahallesinden alınan eylemcilerin tümü tutuklandı.

Bologna'da Evsiz kalan Aileler Bir Binayı İşgal Etti

İtalya'nın Bologna şehrinde, belediyenin yakınındaki büyük bir bina, aralarında 76 ailenin ve 100 çocuğun bulunduğu 280 kişi tarafından işgal edildi.

Öncesinde bir telefon şirketinin merkezi olarak kullanılan bina, bundan 12 sene önce terk edilmişti. İşgali gerçekleştirenlerin büyük çoğunluğunun, ekonomik kriz sırasında evlerinden ve işlerinden olan ailelerin oluşturması dikkat çekiyor.

İtalya'daki ekonomik krizle beraber birçok insan evini ve işini kaybetmiş, sokakta ya da tren istasyonlarında yaşamaya zorlanmıştı.

Meksika'da Halk Sokakta!

Meksika'da Eylül ayı sonunda 43 öğrencinin kaçırılmasının ve hala bulunamamasının yankıları sürerken, Temmuz ayında Guerrero eyaletinde 31 öğrencinin de polis araçlarıyla gelen yüzleri maskeli kişilerce kaçırıldığı ortaya çıktı. Justo Sierra Lisesi öğrencilerinin okulların kapandığı son gün kaçırıldığını belirten görgü tanıkları ve aileler, tehdit edildikleri için bugüne kadar hiçbir yere haber veremediklerini belirttiler. Öte yandan, yine yakın tarihlerde Chialapa bölgesinde başları kesilmiş 5 cesedin bulunması ise, iki aydan beri aralıksız devam eden eylemleri daha da şiddetlendirdi.

Şiddetli çatışmaların yaşandığı Meksika'da geniş çaplı sokak eylemleri düzenlenmiş ve birçok devlet binası yakılarak, tahrip edilmişti. Meksika halkı, öğrenciler bulunana ve katiller yakalanana dek eylemlerin şiddetinde azalma olmayacağını belirtiyorlar. Öte yandan polisin ve devletin içinden sızan kimi bilgilere göre kaçırılan 43 öğrencinin, polis tarafından çetelere emanet edildiği; çetelerinse gençleri

önce kurşuna dizip sonra, yaktıkları öne sürülüyor.

Bütün bunlarla beraber kimi paramiliter örgütlerin ve uyuşturucu çetelerinin Meksika devleti ile ilişkileri tartışmaya açık olmayacak derecede "aleni" olarak değerlendiriliyor. Daha önce birçok benzeri olayın yaşandığı Meksika'da, devlet bu yapıları Zapatistalar'a ve diğer muhalif devrimci hareketlere karşı sık sık kullanıyor. Bunların en bilinen örneklerinden bir tanesi ise, 1996 yılında Zapatist köylülerin yaşadığı Chiapas'ta 16'sı çocuk 20'si kadın 45 Tzotzil yerlisinin kaçırılıp katledilmesi; bir diğeri ise Zapatistalar'ın Öteki Kampanya'sına katılan Toprağın Savunusu için Halklar Cephesi militanlarına saldırılması olarak gösterilebilir. Saldırıda gözaltına alınan 200 kişiden 2'si katledilmiş, 26'sı ise tecavüze uğramıştı.

ABD'nin bölgedeki çıkarları uğruna desteğini sakınmadığı paramiliter örgütlerin, 2006'dan 2013'e kadar toplam 26.121 kişiyi kaybettiği söyleniyor.

ABD'de Polis Katletmeyi Sürdürüyor

ABD'de siyahilere yönelik polis ve devlet şiddeti olanca hızıyla sürerken, sokaklar da durulmuyor. Ülkenin bir çok yerinde sokağa dökülen halk, polisle çatışıyor. Her ne kadar ABD'de siyahilere uygulanan ayrımcılık ülkenin tarihi kadar eski olsa da, meseleyi güncel hale getiren polis ve devletin son zamanlarda yaptığı saldırılar oldu. Darren Wilson isimli polisin silahsız Mike Brown'ı katletmesinin ardından, polisin aralarında John Crawford III, Eric Garner, Tamir Rice, Akai Gurley, Israel Hernandez, Oscar Grant, Ezell Ford ve Ramarley Graham gibi siyahilerin olduğu 14 genci katletmesi ve sorumluların Büyük Jüri (Grand Jury) tarafından aklanması; işlenen cinayetlerin münferit vakalar olmaktan ne kadar uzak olduğunu ve aslında tam olarak bir devlet geleneği -politikası- olduğunu gösterdi.

Öte yandan, polis cinayetleri ve sokak eylemleri devam ederken, polis biri yine

siyahii iki kişiyi daha katletti. ABD'nin Los Angeles kentinde, kesici alet taşıdığı ve etrafa tehditler savurduğu iddia edilen kişi, sokak ortasında vurularak öldürüldü. Diğer cinayet ise Arizona'da gerçekleşti. 34 yaşındaki Romain Brisbon adlı siyahii Amerikalı, 2 ve 9 yaşlarındaki çocuklarına yemek götürdüğü sırada, beyaz bir polis tarafından vurularak öldürüldü. Brisbon'un silahsız olduğu belirtildi.

Bu son olaylarla beraber daha da büyüyen sokak eylemleri, ülkenin dört bir yanına yayıldı. Washington, New Haven, New Jersey, Colorado, Denver, Los Angeles, Boston, Chicago ve Miami'de protestolar gerçekleştirildi. Eylemciler birçok yerde otoyolları trafiğe kapattı. Yüzlerce eylemci ise New York'ta Columbus Circle'daki iki mağazayı bastı. Polisin, başından beri eylemcilere karşı takındığı sert tavır ise, ABD'de polisin katliamlarının son bulmaya-çağını gösteriyor.

Nefes Alamıyorum!

Eric Garner ve Black Lives Matter (Siyahi Hayatlar Önemlidir) Hareketi

*Mark Bray

Soruşturma kurulunun silahsız siyahii genç Michel Brown'ın vurularak öldürülmesinden sorumlu olan beyaz polis memuru Darren Wilson aleyhinde dava açılmaması kararından sonra ortaya çıkan öfke dalgası, 3 Aralık'ta Afrika kökenli Amerikalı Eric Garner'ı öldüren beyaz polisin de yasal sonuçlardan etkilenmeyeceğinin açıklanması üzerine arttı. 17 Temmuz 2014'te Garner, kendisini sadece sigara satarak vergi ödemeden iş yapmakla suçlayan New York şehri polis memurları tara-

findan boğazı sıkılarak öldürülmüştü. Kaldırımında boğulurken "Nefes alamıyorum!" diye bağırmıştı.

Garner'ı öldüren polis memurları cezalandırılmayınca, Amerika çapında eylemler patlak verdi. Aynı Ferguson davasında Darren Wilson hakkında verilen karardan sonra olduğu gibi, direnişçiler önemli otoyolları, köprüleri, tünelleri kapatılar ve geçit törenlerine engel oldular. Aynı zamanda halk, polisin belirginleşen beyaz üs-

tünlükçülüğünü ifşa etmek için alışveriş merkezlerinde ve büyük dükkânlarda eylemler gerçekleştirdi. Ferguson'daki etkili slogan BlackLivesMatter (Siyahi Hayatlar Önemlidir)'e "Nefes Alamıyorum" sloganını da katarak, ceza yasası sistemine ve polis gücüne inançları hızla azalan siyahii genç kuşağın direnişi çığlıkları giderek yükseldi. Özellikle Occupy Wall Street hareketinin geniş ölçekli etkisinden sonra artık sokağa çıkanlar, polisi ve polisin ırkçılığını protesto etme noktasında birleşiyorlar.

İrkçiliğe karşı yapılan doğrudan eylemlerin toplumsallaşması, polis tutumuna yönelen eleştirilerin çerçevesinin genişletilip, bütün devlet mekanizmasının sorgulanmasına yardımcı olacak önemli bir fırsat. Anarşistlerin ve anti-otoriterlerin derdi, bu toplumsal eylemler boyunca anarşistlerin ve anti otoriterlerin biraz daha bu yönde.

***Black Rose Kolektifi üyesi Mark Bray, aynı zamanda Translating Anarchy kitabının yazarıdır.**

DAF; Selanik, Gümölcine ve Atina'da Kobanê Direnişini Anlattı

Alp Temiz

alp@meydangazetesi.org

Devrimci Anarşist Faaliyet ve Anarşist Kadınlar, Kobanê direnişi ile dayanışma için gerçekleştirilen, Yunanistan'da 3 farklı şehirde düzenlenen etkinliklerde konuşma yaptı.

Gerçekleştirilen her 3 etkinlikte de, Devrimci Anarşist Faaliyet adına Alp Temiz, Anarşist Kadınlar adına Mercan Doğan ve RoarMag editörü Joris van Eyck konuşma yaptı.

İlk konuşmayı yapan Joris van Eyck, Kobanê direnişinin başlıca sosyo-politik koşullarından bahsetti. Kürt halkının özgürlük mücadelesi ve Rojava devriminin tarihsel gelişim süreci hakkındaki temel bilgilerin aktarımını yaptı. TC sınırları içerisinde yaşayan Kürt halkının Rojava devrimi ile bağlantısını ise, üç temel unsura bağladı: "Birincisi, devletlerin çizdiği sınırlar, yapay yapılardır. Bu sınırlar, TC içinde yaşayan Kürt halkının Rojava ile bağlantısını koparamamıştır. İkinci olarak, TC devletinin IŞİD'e sağladığı destek, TC sokaklarında Rojava ile dayanışmak ve TC'nin bu tavrını protesto etmek için yapılan eylemleri meşrulaştırıyor. Üçüncüsü, Rojava'da gerçekleşen devrim, Türkiye'deki demokratik özerklik süreci ile aynı ilkelere dayanıyor."

Ardından konuşan Alp Temiz, Devrimci Anarşist Faaliyet'in Rojava Devrimi ve Kobanê Direnişini destekleyişinin haklı gerekçelerini açıklarken, kendini anarşist olarak adlandıran ya da toplumsal devrim mücadelesi veren örgütlenmelerin de bu di-

renişi desteklemek zorunda olduğunu şu sözlerle belirtti:

"Rojava'da oluşan durum, ne Esad'ın bölgeyi bırakmasıyla; ne de küresel güçlerle yapıldığı iddia edilen anlaşmalarla oluşmuştur. Rojava'da iki buçuk yıl öncesinde gerçekleşen büyük dönüşüm; siyasal hareketliliğin Ortadoğu'yu iki zıt kutuptan (cuntacı sekülerler-muhafazakar demokratlar) birinin iktidarını seçmeye zorladığı bir konjonktürde gerçekleşmiştir. Rojava ortadoğu coğrafyasındaki "baharların" kışa döndüğü bir dönemde, halkın bu iki kutuba sığmayıp kendi çözümünü yaratmasıdır.

Rojava'da yaşam yeniden yapılandırılırken, yaratılmaya çalışılan toplumsal mekanizmaların merkeziyetçi olmayan yapısı, devletsizliğe yapılan ısrarlı vurgu, üretim-tüketim-dağıtım ilişkilerinin kapitalizmden olabildiğince uzak bir şekilde örgütleniyor oluşu, öz-örgütlenmenin toplumsal işleyişin sürdürülmesinde garantör olması, üç kantondaki komünlerin ayrı ayrı karar süreçleriyle komünlerin işleyişini şekillendiriyor oluşunun önemini, yaşadığımız çağda kimse inkar edemez.

Yakın coğrafyada toplumsal mücadele veren devrimciler olarak bize sadece umut vermeyen, mücadele verdiğimiz coğrafyalarda mücadelemizi besleyen bu toplumsal dönüşümün; olumsuz ya da daha olumlu bir yola gireceğini bilemeyiz. Ancak bizler, devrimci anarşistleriz. Bir kenarda oturup olanları izleyip, sade-

ce yorum yapamayız; toplumsal mücadelelerin içerisinde yer alır, anarşist bir devrim için mücadele ederiz."

Son olarak, Anarşist Kadınlar adına konuşma yapan Mercan Doğan ise, Kobanê direnişinde kadınların rolünü, kadın mücadelesinin cephede ve aynı zamanda cephe gerisinde nasıl gerçekleştiğini anlattı. Kadın Savunma Birlikleri YPJ'nin Kobane direnişindeki rolünün, 1936'da İberya'da anarşist devrim mücadelesindeki Mujeres Libres (Özgür Kadınlar) birliklerinin ile taşıdığı benzerliklere vurgu yaptı.

Türkiye, Suriye, Irak ve İran devletlerinin sınırlarla bölme-ye çalıştığı Kürt halkının özgürlük mücadelesine gösterilen dayanışmada "Li Dijî Dehaqan, Em Hemû Kawane" söyleminin önemini Kürt mitolojisindeki Ezen Dehaq'a karşı Ezilenlerin, Kawa'nın mücadelesi üzerinden anlattı. Son olarak sınırda yaşanan deneyimleri aktaran Mercan Doğan, konuşmalarından, sınırdaki deneyimleriyle ilgili soruları yanıtlayarak konuşmasını detaylandırdı.

Gümölcine (Komotini)'de yer alan Adelante Özgür Sosyal Merkezi'nde, bu yıl 10'uncusu düzenlenen Antiotoriter Festival kapsamında 13 Kasım akşamı "Modern Totaliterliğe Direnmek: Kobane Savaşı" başlıklı panel gerçekleştirildi. Dinleyicilerin sosyal merkezi tümüyle doldurduğu etkinlikte, gerçekleştirilen konuşmalardan sonra sorulan

sorular, kadın mücadelesinde yoğunlaştı. Bir kadın dinleyicinin "Genç yaşta kadınların savaşta aktif yer aldığını görüyoruz. Bu şekilde savaşmak kadının doğasına aykırı değil mi?" şeklindeki sorusunu Anarşist Kadınlar'dan Mercan Doğan şu şekilde yanıtladı: "...bunca katliam ve tecavüz karşısında buna direnmek, bununla mücadele etmemek kadının doğasına aykırı olurdu." Saat 20:00'de başlayan etkinlik, gece 01:00'de sonlandı.

14 Kasım akşamı Selanik'te yer alan Mikropolis Özgür Sosyal Merkezi'nde gerçekleştirilen etkinlik, saat 19:30'da başladı. Mikropolis konferans salonunun tümüyle dolduğu etkinlik gece 12:00'de sonlandı.

16 Kasım akşamı Atina'da Excharia mahallesinde yer alan Notsotros Özgür Sosyal Merkezi'nde gerçekleştirilen etkinlik ise, saat 20:00'de başladı. 5 saatten fazla süren etkinlikte, Türkiye'deki devrimci mücadelelerinde yasal engellerle karşılaşarak Avrupa'da siyasi sürgün olarak yaşamlarını sürdüren çeşitli devrimci kurumlardan bireylerin de dinleyici olarak katılımları gözlemlendi. Konuşmaların sonlanmasının ardından söz alarak Kobane direnişini ve Devrimci Anarşist Faaliyet'in mücadelesini selamladıklarını ifade eden sürgündeki devrimciler, panelistlerin dayanışma çağrılarını tekrarladılar.

18 Kasım akşamı Ioannina şehrinde gerçekleştirilmesi planlanan etkinlik ise, program yoğunluğu nedeniyle iptal edildi.

Cuntaya Karşı Direniş Politeknik İşgali

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

Tam 41 yıl önce, 17 Kasım 1973 günü, Yunanistan'da cunta yönetimine bağlı askerler, 14 Kasım gününden beri işgal altındaki Politeknik Üniversitesi'ne kanlı bir baskın yapmış, 34 devrimci öğrenciyi katletmişti. Askeri cunta yönetiminin bu katliamını hazırlayan süreç, aslında 1967 yılının Nisan ayında gerçekleştirilen ve "Albaylar Cuntası" olarak bilinen darbe dönemine dayandırılabilir.

1973 yılında, CIA'in "Prometheus Planı" adı vererek açıkça planladığı ve desteklediği cunta ile iki albay ve bir generalden oluşan askeri konsey, Yunanistan'da yönetimi ele geçirdi. Darbe sonrası askeri yönetimin atadığı yeni hükümet, Kral Konstantinos'un önünde yemin ederken, "her şeyden önce" anti-komünist ve partiler üstü olacağını belirtirken; yeni hükümet göreve başlar başlamaz komünistler başta olmak üzere muhalif kesime yönelik geniş çaplı tutuklamalar yapıldı, aynı şekilde muhalif basına yönelik ağır bir sansür uygulamaya kondu. Tutuklanmayan muhalifler ise, sürgüne gönderildi. Darbeci albaylardan Yorgo Papadopoulos, 1 Haziran 1973'te monarşiye son verip, cumhuriyet ilan ettikten sonra, kendisini de cumhurbaşkanı olarak "atadı". Aslında cuntacı albayı böylesi bir "açılıma" zorlayan aynı yılın başlarında ortaya çıkan sokak muhalefeti ve direnişlerdi. Şubat 1973 yılında gerçekleşen Atina Üniversitesi Hukuk Fakültesi işgali, aynı yılın Kasım ayında gerçekleşecek Politeknik Direnişinin habercisi ve cuntaya karşı yükseltelen direniş barikatının bir göstergesiydi.

Kasım ayının 14'üne gelindiğinde, "illegal"

faaliyet göstermekte olan Yunanistan Üniversiteli Öğrenciler Birliği(EEFE) çağrısıyla binlerce üniversite öğrencisi Atina Politeknik Üniversitesi'ni işgal etti ve Yunanistan çapında, darbe yönetimine karşı topyekun direniş çağrısı yapıldı. Direnişçiler, 24 saat boyunca, ele geçirdikleri üniversite radyosu aracılığıyla ve "Özgür Savaşçı" adıyla, cuntanın zulmünü teşhir eden yayınlar yaptı. Politeknik direnişçilerinin bu çağrısına halktan yanıt gecikmedi. 15 Kasım günü on binlerce kişi alanlara çıktı. 16

Kasım'da ise askeri yönetimin kalbi olan Genelkurmay binasına yürüyen 50 bini aşkın insana asker tarafından ateş açıldı ve insanların üzerine tanklar yürütüldü, 4 saat kadar süren sokak çatışmaları sonrası 23 kişi direniş barikatlarında katledildi. Fakat bu katliam Politeknik'te başlayan direnişi sönmülendirmek bir tarafa, yükseltti. Kasım'ın 16'sını 17'sine bağlayan gece yarısına gelindiğinde barikatların başında ve alanlarda 100 binden fazla kişi vardı. Tankların da içinde bulunduğu askeri birlikler ise

Politeknik Üniversitesi'ne yönelerek, üniversite bahçesindeki ilk barikatın başında bulunan 16 direnişçiyi katletti. Tanklarla üniversite duvarlarının yıkılması sonucu binaların içinde bulunan 20 kişi daha Politeknik'te üçüncü gününe giren direnişin diğer barikatlarında yaşamını yitirdi. Tüm bu katliamlar yaşanırken ise, direnişçilerin ele geçirdiği radyoda, "Özgür Savaşçı"nın cunta karşıtı mücadele çağrısı yapan yayını, direnişin sonuna dek kesilmedi. Politeknik'te cuntaya karşı direnirken yaşamını yitiren "Özgür Savaşçı"lardan biri askerlerce vurulurken, mikrofonu bir diğeri aldı. Üç gün süren Politeknik Direniş sonucunda toplam 75 kişi Yunan devletinin cunta yönetiminin katledildi. Cunta yönetimi ise bu büyük direniş sonucu gitgide zayıfladı ve 23 Temmuz 1973'te, yönetimi sivillerden oluşan geçici hükümete bıraktı.

Politeknik Direniş ile albaylar cuntasının iktidardan düşmesi, Avrupa'da hayatta kalabilen son askeri diktatörlüklerinin de çözülüşü sürecini tetikleyerek bir anlamda domino etkisi yarattı. 1974'te Portekiz'de Salazar ve 1975'te İspanya'da Franco diktatörlükleri tarihe gömüldü.

1973 Kasım ayında yaşanan Politeknik Direniş, Yunanistan'daki sokak muhalefetinin de ileriki yıllarda, mücadelesinde esin kaynağı oldu. Direnişten 35 yıl sonra 2008 Aralık ayında anarşist genç Alexis'in polis tarafından katledilmesi sonucu devlet terörüne karşı direnmek için alanlara çıkanlar Politeknik Üniversitesi'ni "Vitrinlere Değil, Gökyüzüne Bak" sloganıyla bir kez daha işgal ettiler ve yaklaşık bir ay sürecek isyan hareketini buradan başlattılar.

Politeknik

Atina-Yunanistan

Yoldaş Direniyor Mücadele Sürüyor

Alexis'in Yunanistan Devleti tarafından katledilişinin 6. yılında, Devrimci Anarşist Faaliyet Alexis'i anmak ve yine Yunanistan hapis-hanelerinde açlık grevinde olan anarşist tutsak Nikos Romanos ile dayanışmak için bir yürüyüş gerçekleştirdi. Taksim Tünel'den Yunanistan Konsolosluğu'na gerçekleştirilen yürüyüşe, Galatasaray Meydanı'nda polis saldırdı. Saldırı karşısından geri çekilmeyen DAF, basın açıklamasını burada gerçekleştirdi.

Taksim Tünel'de bir araya gelen onlarca DAF'lı, "Romanos'a Özgürlük Yaşasın Anarşizm - Devrimci Anarşist Faaliyet" yazılı pankart açtı. Buradan yürüyüşe başlayan DAF, yürüyüş boyunca sık sık "Romanos Yoldaş Yalnız

Değildir", "Devrimci Yürekler Yıkılacak Hücreler", "Yaşasın Özgürlük Yaşasın Anarşizm", "İsyan Devrim Anarşi", "Serhildan Şores Anarşi", "Yaşasın Devrimci Anarşist Faaliyetimiz" sloganları attı. Yunanistan Konsolosluğu'na yürüyen onlarca devrimci anarşist, Galatasaray Meydanı'na geldiğinde polis barikatlarıyla karşılaştı. Barikatlara rağmen yürüyüşünü sürdüren DAF'lılara çevik kuvvet polisleri plastik mermi ve biber gazları ile saldırarak yürüyüşü dağıtmak istedi. DAF'lılar ise saldırıya "Katil Polis Hesap Verecek", "Katil Devlet Yıkacağız Elbet", "Bijî Azadî Bijî Anarşi" sloganları atarak, bayrak sopaları ile karşılık verdi. Yaşanan arbedenin ardından geri çekilmeyen DAF'lılar, basın açıklamasını bu

rada okudu. DAF adına açıklama-yı Aslı Newroz okudu.

Newroz açıklamada, "Bugün Yunanistan Devleti tarafından 6 yıl önce katledilen anarşist yoldaşımız Alexis için, aynı devletin tecridine karşı 26 gündür açlık greviyle direnen anarşist yoldaşımız Nikos Romanos için sokaklardayız. Bugün yaşadığımız topraklarda, Yunanistan'da, Kürdistan'da, Meksika'da, Ferguson'da, birçok yerde direnirken katledilen tüm kardeşlerimiz için sokaklardayız. Bugün Uğur için, Ceylan için, Berkin için, Ali İsmail için, Ethem için, Medeni için, Arin için, Paramaz için, Kader için sokaklardayız." dedi. Newroz, iktidarların katliamlarla, tutsaklıklarla yıldırma politikalarına karşı,

"Bir yandan yükselen özgürlük çığlığı, dört bir yandan yankılanıyor. Atina'nın hücrelerinden Meksika'ya, Ferguson'un sokaklarından İstanbul'a, Kobanê'nin ve tüm Rojava'nın özgürleşen topraklarına; yeni bir dünyaya olan inanç dalga dalga yayılıyor. Şimdi, özgürlüğe olan bu tutku giderek büyüyor; katledilenlerin öfkesi, yüreklerdeki isyan ateşini daha da harlıyor." dedi.

Anarşist Kadınlar, Lise Anarşist Faaliyet, Anarşist Gençlik, MAKİ ve Taçanka Anarşist Komünist Kolektif'in de katıldığı eylem, okunan basın açıklamasının ardından "Yaşasın Özgürlük Yaşasın Anarşizm", "Serhildan Şores Anarşi", "Bijî Azadî Bijî Anarşi", "Yaşasın Devrimci Anarşist Faaliyetimiz" sloganlarıyla sonlandırıldı.

Onbinlerce Anarşist, Alexis ve Romanos için Sokaklardaydı

Anarşist tutsak Nikos Romanos, Yunanistan hapishanelerinde tecrite karşı açlık grevi eylemiyle direnişini sürdürüyor. Başta Atina olmak üzere, Selanik'ten Girit'e dayanışma eylemleri ve işgaller de sürüyor.

Şubat 2013'te yoldaşlarıyla beraber Tırım Bankası ve Posta Ofisi'ni hedef alan soygun eyleminde yakalanan ve 15 yıl 10 ay hapis cezası alan Romanos; 2008 yılında

yoldaşı Alexis Yunanistan polisi tarafından katledildiğinde, yoldaşının başından ayrılmamıştı. İki yıla yakın bir süredir tutsak olan Romanos, adaletsizliklere karşı susmadığı, devletin baskısıyla yılmadığı gibi; hapishane koşullarında tecrite karşı da bir direniş başlattı. Romanos, 10 Kasım'da eğitim ve iletişim hakkının engellendiğini ve hapishane koşullarının kötü olduğunu belirterek açlık grevine başladı. Hapishanedeki anarşist tutsaklardan Yiannis Mixa-

ilidis, Andreas-Dimitris Bourzoukos, Dimitris Politis ise dayanışma için açlık grevine başladı.

Alexis'in katledilişinin yıldönümü olan 6 Aralık günü, bir çok ilde on binlerce anarşist, Alexis'i anmak ve açlık grevindeki Romanos ile dayanışmak için sokaktaydı. Anarşistler gerçekleştirdikleri bir eylemde, geçtiğimiz yıl TC polisleri tarafından katledilen Berkin Elvan'ı da unutmadı.

6 Aralık günü sabah erken saatlerde, Atina'nın Stadiu Caddesi'nde Berkin Elvan ve Alexis'in fotoğraflarının olduğu "Kardeşimsin Alexis - Kardeşimsin Berkin / Katili Devlettir" yazılı bir pankart asıldı.

Alexis ve Romanos'a dair pankartlar açan anarşistler, Atina Üniversitesi'nin önünde bir araya gelerek, buradan önce Sintagma Meydanı'na, ardından da Alexis'in katledildiği Exarchia'ya doğru yürümeye başladılar.

Exarchia'da toplanan on binlerce anarşist, buradan yürüyüşe başladı. Yürüyüşe polis, TOMA, plastik mermi ve gaz bombaları ile saldırırken, on binler polise taş ve sopalarla karşılık verdi. Sokaklarda kurulan barikatlar saatlerce açılmadı.

Exarchia ve çevresinde, çatışmalar akşam saatlerine kadar yoğun bir şekilde sürdü. Akşam, Atina'nın farklı bölgelerinden anarşist örgütlenmeler, tekrar Exarchia'ya yürüdü.

6 Aralık günü, Alexis ve tutsak anarşist Romanos için gerçekleştirilen eylemlerde, 211 kişinin gözaltına alındığı, 5 kişinin ise tutuklandığı öğrenildi.

Exarchia ve çevresine konuşlanmış yüz binlerce polis adeta terör estirdi. Onlarca insan yaralanırken çevreden halk yaralılarına evini açtı.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (12)

Özgürlüğün Birikimi

Meydan Gazetesi'nin Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizisini, yine anarşist ekonomi üzerine yapılan bir panel konuşmasının metni ile sürdürüyoruz. 2012 Londra Anarşist Kitap fuarında yapılan bu panel,

daha önce içinden iki yazı alıntıladığımız "Özgürlüğün Birikimi-Anarşist Ekonomi" adlı derlemenin gördüğü ilgi üzerine düzenlenmiş. Iain McKay, paneldeki konuşması için hazırladığı metinde, bir yandan günümüz-

deki anarşist ekonomi anlayışının anarşizm tarihi ile bağlantılarını kurarken, bir yandan da anarşist yoldaşların günümüzde haklılığı ortada olan öngörülerini üzerinden sosyalist ekonomi anlayışına bir eleştiri getiriyor.

Çeviri: Özgür Oktay

Giriş

Ekonomi, haklı olarak, çoğunlukla aşığılan bir konudur. Malatesta'nın unutulmaz bir şekilde ifade ettiği gibi: "Papaz seni uysal ve itaatkâr tutmak için her şeyin Tanrı'nın iradesi olduğunu söyler; ekonomist ise doğa kanunu der." Yani ekonomist "yoksulluğun bir sorumlusu yoktur, bu yüzden ona karşı isyanın da bir anlamı yoktur." demeye getirir. Proudhon'un doğru şekilde ifade ettiği gibi, "ekonomi-politik... sadece mülkülerin ekonomisidir, uygulaması da doğası gereği, kaçınılmaz olarak halkın sefaletine yol açar." Dünyanın her yerinde, tasarruf tedbirlerinin acısını çekenler onunla aynı fikirdedir: "Ekonomistler halkın düşmanıdır."

Hiçbir şey değişmedi, sadece her zamanki alternatifin daha kötü olduğu görüldü. Ancak işçi olmayan biri Lenin'in vizyonunu ortaya atabilirdi: "Bütün vatandaşlar devlet maaşlı işçilerine dönüştürülecek... Toplumun tamamı tek bir ofis ve tek bir fabrika olacak". Diğer bir açıklamasında ise "Bütün ekonomiyi posta servisi gibi örgütlememiz" gerektiğini söylüyor oluşu, bu sosyalizm anlayışının kıtlığını özetliyor.

Kropotkin'in uzun zaman önce belirttiği gibi, Marksistler "Sosyalist Devlet düşüncesinin, herkesin devlet memuru olduğu bir çeşit Devlet kapitalizminden ne farkı olduğunu açıklama zahmetine girmiyorlar."

Kapitalistlerin yerine bürokratları koymak... bundan daha iyi bir vizyona ihtiyacımız var.

Alternatif ihtiyacı

Anarşistler uzun zamandır (her iki taraftaki) sınırlı vizyona karşı mücadele ediyorlar. Örneğin, Emma Goldman "gerçek zenginliğin yararlı ve güzel şey-

lerden, sağlam, güzel cisimleri ve çevreyi yaratmaya yarayan şeylerden oluştuğunu" savunur. Bunu ekonomi ders kitaplarında bulmazsınız! Kropotkin şurada iyi anlatmış:

"Ekonomistler, kar, kira, kapital faizi adları altında... toprak ya da kapital sahiplerinin... düşük-ücretli-emekçilerin yaptığı işten elde edebileceği çıkarları... hevesle tartışırken, ... en önemli soru olan 'Ne üreteceğiz ve nasıl üreteceğiz?' mecburen arka planda kaldı... Bu nedenle, toplumsal ekonominin ana konusu -yani, insani ihtiyaçları karşılamak için gereken enerjinin ekonomisi- bu ekonomi tezlerinde incelenmesi beklenen en son konudur."

Bunlar, burjuva ekonomisinin bir bilim değil, kapitalizmi ve zenginleri koruyan bir ideolojinin biraz fazlası olduğunu ve ancak bu sona erdiği zaman ekonominin gerçek bir bilim olarak doğacağını gösterir.

Anarşist ekonomi nedir?

O zaman, Anarşist ekonomi nedir? Bence, iki şey demektir. Birincisi kapitalizmin anarşist analizi ve kritiği, ikincisi ise anarşist ekonominin nasıl çalışacağı hakkında düşüncelerdir. Bu ikisi şüphesiz birbiriyle ilişkilidir. Kapitalizmde karşı olduğumuz şey, anarşist ekonomi vizyonumuza yansiyacaktır. Aynı anda, özgür toplum tahayyülümüz de yaptığımız analize ilham verecektir.

Fakat anarşist ekonomiyi tartışmaya başlamadan önce hızlıca, özgürlükçü olmayan alternatiflerden bahsetmem gerekiyor. Tarihte, sosyalist ekonomi problemini ele alan iki bakış açısı görülür ve her ikisi de yanlıştır. Birincisi gelecekteki toplumun detaylı tasvirlerini sunmak; ikincisi sosyalizm üzerine kısa yorumlarla sınırlanmaktadır.

Geleceğin yemekhaneleri için tarifler...

İlk sosyalistler, Fourier ve Saint-Simon gibiler, detaylı planlar sundular ve iki şey açıkça ortaya çıktı. Birincisi, tasarladıkları mükemmel toplulukların imkânsızlığı; ikincisi elitist nitelikleri - gerçekten de en doğrusunu kendilerinin bildiklerini düşünüyorlardı ve bu yüzden "sosyalizm" vizyonlarında demokrasi ve özgürlük önemli değildi. Proudhon bu sistemleri tiranlık olarak eleştirdi.

Bu vizyonların ne kadar istenir ya da pratik oldukları tartışması bir yana, bunların altında yatan, detaylı tasvirler oluşturabileceğimiz düşüncesi yanlıştır. Örneğin Adam Smith kapitalizmin nasıl çalışması gerektiği hakkında detaylı bir model sunmamıştır; hâlihazırda nasıl çalıştığını tarif etmiştir. Soyut modeller ise daha sonra, neo-klasik ekonomi ile birlikte, mevcut sistemi savunmak için ortaya çıkmıştır. Bunlar, ekonomistlerin imkânsız varsayımlara dayalı, olmayacak modeller ürettiği savaş-sonrası ekonomi döneminde zirveye ulaşmıştır. Maalesef bunlar gerçek ekonomilerde, gerçek insanlara korkunç koşulları dayatmak için kullanıldı ve hala kullanılıyor.

Bir imkânsızlık olarak (en iyi durumda) ya da devlet kapitalizmi olarak (en kötü durumda) Marksizm

Sosyalist ekonomiye ikinci bakış açısı Marx'la birlikte anılır. Şüphesiz Ütopacı sosyalistlere ve onların detaylı planlarına tepki olarak, sosyalizm hakkında çok az yazmıştır. Maalesef, bir kaç yazıda planlama hakkında yaptığı yorumlar sosyalizmin feketine yol açmıştır.

Problem, Proudhon'un pazar sosyalizmine karşı alternatif olarak yazdığı Felsefenin Sefaletinde, üç cümleyle özetlenebi-

lecek eleştiride görülebilir. Marx burada terkip hatasının en basit örneklerinden birini yapar: öne sürülenler, iki kişi (Peter ve Paul) arasındaki ekonomik ilişkiyi tartışırken mümkün gözükür, ama milyonlarca insanı, ürünü ve çalışma yerini kapsayan bir ekonomi için kesinlikle mümkün değildir. Eleştiride önerdiklerinin böyle şartlarda ütöpik olduğu, Marx nasıl işleyeceğini açıklamaya çalışsaydı açıkça görülürdü.

Marx Felsefenin Sefaletinde öne sürdüğü dolaysız (merkezi) komünizmden kolayca vazgeçti ve Komünist Manifestoda geçiş dönemi olarak devlet kapitalizmini savundu. Kapitalist yapılar üzerine kurulan ve merkezileşmenin damgasını vurduğu sosyalizm, bu temelde yavaş yavaş uygulamaya konacaktı. Fakat bu merkezi planlama savunusu bir yanılgıya dayanıyordu: kapitalist şirketlerin büyüdükleri zaman pazardan daha bağımsız, geniş çapta bilinçli karar alabilmeleri. Ancak kapitalizm altında dar bir karar oluşturma kriteri vardı ve Marks şunu sorgulamadı: büyük şirketlerin planlamalarını mümkün kılan şey planlamalarının sadece tek bir etkene dayanmasıydı - kar. İşte bu indirgemeci yaklaşım, merkezi planlamanın işleyebileceği yanılmasını yaratır.

Ayrıca mutlu bir tesadüf eseri, yöneten azınlığın karını ve gücünü artırmaya yarayan kriterin biçimlendiği bir endüstriyel-ekonomik yapının, kapitalizmin bizi mahrum bıraktığı ihtiyaçları karşılama iddiasında olan sosyalizm için mükemmel olması ilginçtir.

Neo-klasik ekonomide olduğu gibi, yanlış düşüncelerin ciddi sonuçları vardır. Bu düşünceler, Rus Devrimi sırasında Bolşeviklerin fabrika komiteleri yıkıp yerine kapitalizmden miras kalan merkezi endüstriyel yapıları

(Çarlık Glavki) koymaları için gerekli ideolojik altyapıyı sağlamıştır - sonuç hem ekonomi, hem de toplum için felaket olmuştur.

Bugünü analiz ederek geleceğin taslağını çizmek

Yani Marksist perspektif kurosurludur: birkaç cümle yeterli değildir. Geleceğin taslağı, modern toplumun ve eğilimlerinin analizine dayanmalıdır.

Anarşistlerin, kapitalizm ve mükemmel bir model arasında soyut karşılaştırmalar yapmadığını vurgulamalıyım. Proudhon'un 1846'da (Ekonomik Çelişkiler Sistemi'nde) açıkladığı gibi, emeğin örgütlenmesinin "bugünkü biçimi yetersiz ve geçicidir." Bu konuda Utopacı Sosyalistlerle aynı fikirde olsa da, onların vizyon oluşturma tarzını reddederek, kendi sosyalizm anlayışını kapitalizm içindeki eğilimlerin ve çelişkilerin analizine dayandırmayı tercih etmiştir: "ekonomik gerçeklerin ve pratiklerin anlamlarını keşfeden ve felsefelerini ortaya çıkaran araştırmaları başlatmalıyız... Sosyalizmin şimdiye kadarki hataları, onu ezen gerçekliği kavramak yerine fantastik bir geleceğe atılarak hayali inançları sürdürmesi yüzünden olmuştur."

Bu analiz ve kapitalizm eleştirisi olumlu vizyonları besler.

Örneğin Proudhon, işçilerin, emeklerini kontrol ederek ürettikleri "kolektif güce" el koyan patrona "kollarını satıp özgürlüklerinden vazgeçtiklerini" savunur.

Iain McKay

Britanya'nın önemli (ve en eski) anarşist dergisi Black Flag (Kara Bayrak)'ın yayın kolektifi üyesi olan Iain McKay, Black Flag'in yanı sıra Freedom dergisinde ve Anarchist Writers sitesinde yazardır. 1996'da internette yayımlanan ve daha sonra iki cilt olarak kitaplaştırılan "An Anarchist FAQ" (Anarşist bir Sıkça Sorulan Sorular)'ın ana yazarlarından olup, AK Press'ten yayınlanan ve Kropotkin'in "Karşılıklı Yardımlaşma" düşüncesine bir giriş ve değerlendirmenin yazarıdır.

Fakat "kolektif gücün prensibi, işçiler ve liderlerin eşit ve ortak olmasıdır." Ancak "bu ortaklığın gerçekleşmesi için, katılanların eşitliğine dayalı bir mecliste, bilinçli birer ses ve aktif birer etken olmaları gerekir." Bu, özgür erişimi ve toplumsallaşmayı gerektirir ve işçiler bir çalışmaya

katıldıklarında "iş arkadaşlarının ve hatta yöneticilerin hak ve imtiyazlarına derhal" sahip olmalıdır. Bu yüzden "eşitliğe dayalı bir çözüm, diğer bir deyişle, ekonomi-politiğin reddini ve mülkiyetin -devletinki dâhil- kaldırılmasını içeren bir emek örgütlenmesi" yaratılmalıdır.

Bugün kavga vererek geleceği yaratmak

Bugün sadece kapitalizmi analiz ediyoruz, dinamiklerini anlıyor ve geleceğini belirleyen unsurlarını tespit ediyoruz. İki yapı var: Kapitalizm içinde, geniş-çaplı üretim gibi amaca yönelik eğilimler ve buna karşı gelen eğilimler (örneğin sendikalar, direnişler, grevler).

İkincisi kilit önem taşır ve anarşizmi genelde ilkinin vurgulayan Marksizm den ayırır. Bu yüzden, Proudhon 1848 devriminde oluşturulan kooperatif işyerlerine ve kredilere işaret ederken, Bakunin ve Kropotkin gibi devrimci anarşistler emek hareketlerine önem vermişlerdir. Örneğin Kropotkin, "sendikalar da örgütlenen işçilerin... endüstrinin tüm dallarını ele geçirip... bunları toplum yararına işletmelerini" savunmuştur. Ve bugün kapitalist ezilmeye ve sömürüye

karşı kavga veren grev meclislerinin, komitelerin ve federasyonların, geleceğin özgür toplumcu ekonomisinin meclislerine, komitelere ve federasyonlara dönüşebileceğini kolayca görebiliriz.

Bu perspektif, devrimin tabanda, ezilenlerin kendi özgürlükleri için verdikleri kavgada yaratılacağını gösterir. Bu da gösterir ki, özgürlükçü sosyalizmin temel yapıları, işçi sınıfının sömürüye ve ezilmeye karşı verdiği mücadele içinde, işçi sınıfı tarafından yaratılacaktır.

Ve zaman alacaktır. Kropotkin'in vurguladığı gibi, anarşistler "Devrimin, bazı sosyalistlerin hayal ettiği gibi, göz açıp kapayıncaya kadar, bir vuruşla elde edilebileceğine inanmazlar." Yine onun doğru tahmin ettiği gibi, toplumsal devrimin karşılaştığı ekonomik problemleri çözmek özellikle zaman almaktadır. Bu yüzden, "Devrimin, isyanlarla birlikte başladığı anda açıkça komünist ya da gerçekten kolektivist bir karaktere sahip olmasını bekleysek, Devrim fikrini ilk ve son kez denize atmış olurduk." savunusu doğrudur. Ve bu her devrimde görülebilir - 1936 İspanya devriminde bile CNT üyelerinin yarattıkları kolektifler anarşistlerin planlaması

ya da önerisiyle değil, o zamanın koşulları gerektiği için yaratılmıştır (Marksistler bunun pek farkında değiller).

Anarşist Ekonominin Yapı Taşları

Anarşist ekonomi bilimi devrimden sonra, anarşist ekonomi evrilirken gelişecek. Ancak anlatılanlara dayanarak temelde bir taslak çizebiliriz.

Anarşizmin her akımında ortak olan birçok şey vardır. Proudhon'un "toplumun toprağa ve emeğin araçlarına sahip olduğu, çok geniş bir federasyonda birleşmiş, demokratik, örgütlü işçi birlikleri" savunusu temeldeki vizyonu özetler.

Böyle bir ekonomide, özel ve devlet mülkiyeti kalmayacak, kullanım hakkı, elde tutma ve toplumsallaştırma ile birlikte üretimde öz-yönetim görülecektir (çünkü Kropotkin'in sürekli vurguladığı gibi, işçiler "endüstrilerin gerçek yöneticileri olmalıdır"). Endüstri, tarım ve komün seviyelerinde sosyo-ekonomik federalizmin yanı sıra kullanıcı grupları ve ilgi grupları olacaktır.

Bu merkezsiz bir ekonomi olmalıdır. Kropotkin'in doğruca belirttiği gibi, "toplumsal devrimin getireceği ekonomik değişiklikler o kadar büyük ve o kadar temelden olacak ki... [yeni] toplumsal biçimleri tanımlamak bir ya da birkaç kişinin yapması imkânsız bir iş olacak... [Bu] ancak kitlelerin kolektif çalışmasıyla olabilir." Bu ise, ekonomik birlikler arasında, gerçek otonomi ve yatay bağlantılarla yapılan serbest anlaşmaları gerektirir.

Basitçe, üretimin merkezsiz yapılmasına ve bu yüzden birlikler arasında anlaşmalara ihtiyacı vardır. Merkezi bir kuruluş, doğası gereği kendine özgü olan ihtiyaçların tüm koşullarını bilemez. İhtiyaçların karşılanması için gerekli kriterleri ya da kabul edilebilir maliyetleri bilemez. Bunların ne zaman ya da nerede gerekeceğini de bilemez. Bilmeyi denese bile, (ne soracağını bildiğini ve tüm verileri toplayabildiğini varsayalım) verilerin içinde boğulur.

Bu, bireyler için olduğu gibi, çalışma yerleri ve topluluklar için de böyledir. Kropotkin'in doğruca tahmin ettiği gibi, "önceden belirli miktarda malzemenin belirli bir günde, belirli bir yere gönderilmesini kumanda eden güçlü merkezi hükümet" düşüncesi "istenilen bir şey değildir" ve "çılgın bir ütopyadır." Gerçekçi ve cazip bir sistem, halkın "birlikte uyumlu çalışmasını, hevesini ve yerel bilgisini" gerektirir.

Böyle bir sistem uygun teknolojilere dayanır. Burada vurgula-

mam gerekir, anarşistler geniş çaplı endüstriye tümüyle karşı değildir ve bunu Proudhon'dan beri açıkça belirtmişlerdir. Örneğin Kropotkin "modern endüstrileri analiz edersek, bazıları için, aynı yerde toplanan yüzlerce, hatta binlerce işçinin gerekli olduğunu görürüz. Dev demir-çelik ve maden işletmeleri kesinlikle bu türdendir; okyanusu geçen gemiler, köydeki fabrikalarda yapılamaz." Özgür bir toplumda, endüstrinin çapını nesnel ihtiyaçlar belirler. Kapitalizmde ise, bu çap, karı artırmak için, teknolojinin gerektirdiğinden çok daha fazla genişler.

Ayrıca, üretim bölünmeye değil entegrasyona dayalı olmalıdır. El emeği ve düşünce emeğinin birleşmesi ve endüstri ve tarım emeğinin birleşmesi sayesinde iş (emek) bölümü yerine iş miktarının bölünmesi gelecektir. Özgür komünitelerde, tarım ve endüstri bira arada bulunur ve işlerin çeşitliliğini artırarak çoğunluğun sağlıklı ortamlarda sıkıcı işlerle uğraştığı, emir-veren ve emir alanlar şeklindeki bölünmeyi yok eder.

Bunun anlamı tabii ki işyerlerinin, çevresinin ve işin kendisinin dönüştürülmesidir. Maalesef birçokları endüstriyel yapının ve çalışma biçimlerinin kapitalizmde olduğu şekliyle, değişmeden kalacağını düşünüyorlar, sanki bir toplumsal devrimden sonra işçiler işleri aynı şekilde yapacakmış gibi!

Özgürlükçü Komünizm

Tekrar edelim, bütün bunlar anarşizmin bütün akımlarında neredeyse aynıdır. Kilit fark dağıtımdır: tüketimin emeğe dayalı olması (eski sözleşme) ya da komünizm (tartışmak gerek).

Çoğu anarşist komünist - Sovyetler Birliği'nin anlamında değil (akıllı görünen insanların bunun söylediklerine tanık oldum), "herkesten kabiliyetine göre, herkese ihtiyacına göre" anlamında. Etik olarak, Kropotkin'in çok iyi belirttiği burada özetlemeyeceğimizin nedenlerle, çoğu anarşist bunun en iyi sistem olduğu konusunda hem fikir olacaktır.

Böyle bir sisteme ne kadar çabuk ulaşılabileceği ve tam olarak nasıl işleyeceği anarşist çevrelerde tartışma konusudur. Şimdilik, bir özgürlükçü komünist toplumun, onu yaratanların arzularına ve buldukları koşullara göre gelişeceğini söylemek yeterli olacaktır. Ancak bugünden açıkça görülen bazı sorunları tartışabiliriz.

Mesela mutualizmden farklı olarak fiyat yoktur. Kapitalizm altında kar ihtiyacı ekonomik kriz-

lere ve belirsizliğe yol açar, ama pazarlar kapitalist olmasa bile problemlidir. Pazar fiyatları ekonomik kararları yönlendirir çünkü emek, hammadde, zaman, vb. gerçek maliyetleri yansıtır (ama birçok başkasını yok sayar, ya da en iyi ihtimalle gizler) ve bir yandan da (her ne kadar kapitalizm altında tekeller, kar vb. ile çarpıtılsa da) değişen üretim koşullarını yansıtır.

Peki, fiyatlar olmadan kaynakları en iyi nasıl paylaşabiliriz? Bu çok açık değildir. Örneğin altın ve kurşunun benzer kullanım değerleri varsa neden birini ya da diğerini kullanalım? Pazarlar (kötü de olsa) bunu yapar (altının kilosu 100£ ve kurşunun 10£ olduğu için seçmek basittir, ama fazla basittir). Bunun için özgürlükçü komünist ekonominin, pazarların yarattığı bozucu etki olmadan, insanları üretimin gerçek maliyetleri ve koşulları hakkında bilgilendirmesi gerekir. Kropotkin'in önerdiği gibi, "fiyat dediğimiz bu bileşik sonucu, davranışlarımızın yüce ve kör yöneticisi olarak kabul etmek yerine analiz etmemiz gerekmez mi?" Bu yüzden fiyatı analiz etmemiz ve ekonomik ve sosyal karar alma sürecini bilgilendirmek için "farklı bileşenlerini ayrı tutmalıyız".

Kaynakları paylaşmak için kullanacağımız prensipleri, özgür toplumun federal yapıları dâhilinde anlaşarak belirlememiz gerekir. Örneğin, karar alma sürecinde kullanılmak üzere, bir ürünün yaratılmasındaki her aşamada bir maliyet-fayda analizi yapmak için çeşitli etkenler (daha önce hesaplanan maliyetlerin ve verilen kararların doğruluğuna dayanarak) bir katsayı oluşturacak şekilde önem dereceleriyle çarpılarak toplanır. Böylece nesnel maliyetler yansıtılabilir (zaman, enerji, kaynaklar), ama arz ve talep değişimleri ne olacak? Bu önemli bir sorundur çünkü özgürlükçü komünist toplum, ürünleri ihtiyaca cevap verecek şekilde üretmelidir. Öncelikle, her işyerinin üretimde ya da talepte oluşacak beklenmedik değişimler için bir stok tutması mantıklı olacaktır. Ayrıca, her işyerinin talep ve/veya üretimdeki görelî değişiklikleri tanımlayan bir az bulunurluk ölçüsü olabilir ve diğer işyerleri bunları kullanarak alternatifler arayabilirler - yani bir ürün tedarik edilemiyorsa bu değer artar ve bu ürünü kullananlar başka işyerleri ile iletişime geçerler ya da farklı seçenekleri araştırırlar.

İşyerleri federasyonları bütün bu değişimleri takip eder, ilgi grupları, kullanıcı grupları ve diğer toplumsal örgütler ve federasyonlar ile diyalog halinde, geniş-çaplı projeleri ve büyük girişimleri ve kapanışları örgütler.

Bu girişimler farklı seviyelerde olabilir. Örneğin tek bir işyeri, çalışanlara daha fazla serbest zaman tanımak için üretim zamanını kısaltmaya çalışabilir: işte süreçler ve üretkenlik konusunda yenilikçilik için gerçek bir teşvik. Federalizm ihtiyacı tam olarak şu gerçeğe dayanır: Farklı kararlar, farklı (uygun) seviyelerde alınmalıdır.

Fakat üretim, ürünleri üretmenin ötesinde bir şeydir. Ucuzluk ve mekanik yapılabirlik sorularından çok daha önemli olan bir insan meselesi vardır. Bu yüzden tek tek hedefleri ya da (karı artırma ya da zamanı kısaltma gibi) kriterleri reddetmeli ve resmin bütününe bakmalıyız. Kapitalizmin temelinde "ucuz mu?" sorusu varken, özgürlükçü bir ekonominin temeli "doğru mu?" olacaktır.

Sonuçlar

Sonuçta, kendi çıkarımız ekonomik özgürlük yönündedir. Bir patrona kölelik yapmanın bencilik örneği olarak verilmesini hiç anlayamadım ama burjuva ekonomisinin söylediği bu.

Kropotkin'in vurguladığı gibi, "üretim, insanın ihtiyaçlarını gözden kaybetti ve tamamen yanlış bir yöne saptı ve bunun sorumlusu hatalı örgütlenme yapısıdır... gelin... üretimi gerçekten bütün ihtiyaçları karşılayacak şekilde yeniden örgütleyelim." Ve bu ihtiyaçlar, bütün bir insanın ihtiyaçlarıdır, bir kullanıcı, bir üretici, topluluğun bir üyesi ve ekosistemin bir parçası olan eşsiz bireyin. Kapitalizmin esirgediği ya da hayatlarımızın eşit derecede önemli diğer yönleri pahasına kısmen karşıladığı ihtiyaçlar.

Marksistlerden farklı olarak, sınıf hiyerarşisi ve kar güdüsünün mevcut ekonomik yapıda yarattığı kusurların farkındayız. Bu yüzden kısa vadeli amacımız kapitale el koymak ve onu insan ihtiyaçlarını karşılar hale dönüştürmektir. Uzun vadeli amacımızsa endüstriyel yapıyı dönüştürmektir. Bunun nedeni tam olarak, kapitalizm altında "verimli" olanın, Lenin ne derse desin, insanlar için iyi olmadığıdır.

Daha önce söylediğim gibi, anarşist ekonomi biliminin gelişmesi, devrimden sonra, anarşist ekonomi evrilirken olacaktır. Varılacak noktayı tahmin edemeyiz, çünkü görüşümüz kapitalizm tarafından zayıflatılmıştır. Bugünden yapabileceğimiz tek şey, sınıf ve hiyerarşiyi yok ederken ortaya çıkan özgürlükçü toplumun eskizidir. Bu eskizin temeli kapitalizm analizimiz ve eleştirimiz, ona karşı mücadelemiz ve umutlarımız ve hayallerimizdir.

Şiddet Her Yerde Direniş de

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü için kadınlar birçok ilde eş zamanlı olarak sokaklardaydı.

Kadın Cinayetlerine Karşı Acil Önlem Grubu'nun çağrısıyla kadınlar, Kadıköy İskele Meydanı'nda, artan kadın ve trans cinayetlerine karşı oturma eylemi gerçekleştirdi. Eylemde katledilen kadınların isimlerinin ve Kürtçe, Ermenice, Türkçe sloganların yazılı olduğu dövizler taşıdı.

Eylem boyunca katledilen, tecavüze uğrayan ve katledilmekten sonra kurtulan kadınların ağızdan hikâyeler, ardından da İzmir, Adana, Kocaeli, Diyarbakır, Urfa, Bursa, Derim ve Batman'da gerçekleşen oturma eylemlerinden gönderilen dayanışma mesajları okundu. Sonrasında Kürtçe ve Türkçe okunan basın açıklamalarının ardından eylem 25 Kasım günü yapılacak gece yürüyüşü çağrısıyla sonlandırıldı.

25 Kasım Öncesi Kadınlar Militarizmi Konuştu

Anarşist Kadınlar, Boğaziçi Üniversitesi'nde "Devlet Erkektir Şiddetli Militarizm" başlıklı bir panel gerçekleştirdi. Vicdani Ret Derneği Eş Başkanı Merve Arkun, gazeteci yazar Pınar Öğünç ve Anarşist Kadınlar'dan vicdani retçi Nergis Şen'in konuşmacı olduğu panelde, kadına yönelik şiddet ve kurumsal-

laşmış şiddet olan militarizm konuşuldu. Panelde ayrıca Kobanê Direnişi, kadınların bu direnişe etkisi de konuşuldu.

Gerçekleştirilen panel sonrasında Anarşist Kadınlar'dan Aslı Nevruz, Dilan Yaman ve Büşra Cengiz, vicdani retlerini açıkladılar.

Hikâyelerle Değil Dayanışmayla Direnmek Gerek

Pelin Derici

pelin@meydangazetesi.org

22 yaşındaki Tuğçe Albayrak, 15 Kasım günü Almanya'nın Offenbach kentinde bir restoranda arkadaşlarıyla yemek yiyordu. Üç erkeğin tacizine maruz kalan iki kadının çığlıklarını duyunca, sesin geldiği tuvalete doğru giderek tacizcileri engellemeye çalıştı. Etrafa toplanan diğer insanlarla birlikte, tacizci 3 erkek dışarıya çıkartıldı. Yaşananların ardından arkadaşlarıyla restorandan dışarı çıkacak olan Tuğçe'yi, tacizci erkek grubu "intikam" almak için bekliyordu. Dışarı çıktıklarında Tuğçe'ye ve arkadaşlarına saldıran tacizcilerden biri Tuğçe'nin bir arkadaşına tokat atarken, Sanel M. ise tacize uğrayan kadınların yanında duran Tuğçe'nin kafasını yumrukluyordu. Tuğçe aldığı darbelerle yere düşüp bayıldıktan sonra hastaneye kaldırıldı, komada kaldığı 11 günün ardından, 23. doğum gününe denk gelen 28 Kasım günü yaşamını yitirdi.

Ana akım medya yaşananları, "Türk vatandaşı" Tuğçe'nin, "Alman genç kız"ları kurtarıırken, "Sırp bir grup" tarafından öldürülmesi şeklinde yansıtırken, katledilenin "yalnızca bir kadın olduğu" gerçeği milliyetçi propagandaların ardında gizlenmeye çalışıldı. Ne erkeği "tacizci ve katil" eden onun "milleti"ydi, ne de Tuğçe'nin ölümüne sebep olan onun "Türklüğü"ydü. Tuğçe'yi katledilmesinin sebebi, bir kadın olarak erkek şiddetinin karşısında "artık yeter" diyerek direnmesiydi.

Katledilişinin ardından Tuğçe'nin adına ödüller verildi, kampanyalar düzenlendi, yapılan her anmada Tuğçe "kahraman" ilan edildi. Tanık olduğu şiddete sessiz kalmayıp direnen Tuğçe'nin yaptıkları, her defasında onun "ilahlaştırılmasına" sebep olurken, Tuğçe "kadın dayanışması"nın ne olduğunu yeniden düşünmemizi sağlayarak ayrıldı aramızdan.

O, Ayşe gibi, Ceylan gibi, Özge gibi, Esra gibi, Güldünya gibi katledilen nicelerimizden biri oldu şimdi. Tacize susmadığı, erkek şiddetine direndiği, öfkesini isyan eyleyip dayanışmasını büyüttüğü için katledildi.

Şimdi Tuğçe'nin ardından "kahramanlık hikâyeleri" anlatılmaya başlanmışken, onun yaşamı gazetelerde yayınlanan yazı dizileri haline gelmişken unutmamak gerek Tuğçe'nin öfkesini, dayanışmaya olan inancını. Yanı başımızdaki evde, arka sokağımızda, tanıdık bir şehirde ve bilmediğimiz birçok yerde kadınlar tacize-tecavüze uğrarken; babaları, abileri, sevgilileri veya hiç tanımadıkları erkekler tarafından katledilirken Tuğçe'nin öfkesine bürünüp, dayanışmaya olan inancımızı büyütme gerek. Tuğçe'yi "kahramanlaştırarak" onu anmak değil, Tuğçe olmak gerek!

Anarşist Kadınlar Üniversitelerde Masa Açtı

Anarşist Kadınlar, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü dolayısıyla yaygınlaştırdıkları söylemi üniversitelere de taşıdılar.

Kadınlar, hem "Katledilen Kadınlar İsyanımızdır" demek için hem de 24 Kasım'da Boğaziçi Üniversitesi'nde gerçekleştirdikleri "Devlet Erkektir Şiddeti Militarizm" başlıklı panelin çağrısını yapmak için birçok üniversitede masa açarak, afiş çalışması ve bildiri dağıtımını gerçekleştirdiler.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde, Hergele Meydanı'na "Katledilen Kadınlar İsyanımızdır" yazılı pankart asan Anarşist Kadınlar, afişler astı ve masa açarak bildiri dağıttılar. Mimar Sinan ve Marmara Üniversitesi'nde de etkinliklerinin duyurusunu yapmak için masa açan kadınlar, Boğaziçi Üniversitesi'nde ise "Devlet Erkektir Şiddeti Militarizm" yazılı bir pankart asarak, etkinliklerinin duyurularını gerçekleştirdiler.

Anarşist Kadınlar'a Kartal'da Gözaltı

Anarşist Kadınlar 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'yle ilgili olarak İstanbul'un birçok semtinde afişleme çalışması yaptı. Erkek eşi tarafından katledilen Ayşe Paşalı, erkek sevgilisi tarafından katledilen Özge Gündoğan, erkek kardeşi tarafından katledilen Güldünya Tören ve erkek devlet tarafından katledilen Kader Ortakaya "İsyanımızdır" yazılı ve resimlerinin bulunduğu afişleri Kadıköy, Taksim ve Kartal'da gibi birçok semtte sokaklara astılar.

Kadınlar, Kartal'da afişleme çalışması yaparken polisin sözlü tacizine maruz kaldılar. Tacizin

ardından sivil polisler, Kartal Alt Geçidi'nde afiş yapmaya devam eden kadınları, darp ederek gözaltına almaya çalıştı. Ancak kadınlar sloganlarla, ajitasyonlarla direniş gösterirken, kadınları gözaltına almak için arabaya bindirmeye çalışan 10'dan fazla polis, Anarşist Kadınlar'dan bir kişiye cinsel taciz uyguladı.

Tacize uğrayan kadın attığı sloganlarla, tacizci polisi deşifre ederken, sürüklenerek Kartal Çarşısı Karakolu'na götürülen kadınlar, ifade vermeyi reddedip savcılığa sevk edildiler. Ardından, kadınlar çıkarıldıkları adliyeden serbest bırakıldı.

Suruç'ta Kadınlar Şiddete Karşı Yürüdü

Bu yıl 25 Kasım'da "Katledilen Kadınlar İsyanımızdır" yazılı dövizler taşıdılar.

söylemi, üniversitelerde, liselerde, sokaklarda yükselirken; son zamanlarda direnişin

ve mücadelenin merkezi olan Kobanê Direnişi'nde de vardı. Suruç'tan kadınlar, "Katledilen

Kadınlar İsyanımızdır" ve "25 Kasım İsyanımızdır" yazılı dövizler taşıdılar.

Liseli Anarşist Kadınlar "Katledilen Kadınlar İsyanımızdır"

25 Kasım öncesi, İstanbul'un farklı semtlerindeki liselerden kadınlar da, kadına yönelik şiddete dikkat çekti.

Esenyurt Toki Ali Duran Kız Meslek Lisesi'ndeki Anarşist Kadınlar okul içerisinde "Kadın Katliamları İsyanımızdır" diyerek bir pano hazırladı. Kabataş Erkek Lisesi'nde ve Kar-

tal Hacı Hatice Bayraktar Anadolu Lisesi'nde okuyan anarşist kadınlar da, okul içerisindeki hazırladıkları panolarla kadına yönelik şiddete dikkat çekti.

İstanbul Kadıköy Lisesi'nden Anarşist Kadınlar 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü kapsamında katledilen ka-

dınların fotoğraflarını yakalarına takarken; Rotary 100. Yıl Anadolu Lisesi'nden Anarşist Kadınlar ise "25 Kasım İsyanımızdır" diyerek okullarında bir performans yaptılar. Performanslarında erkekler tarafından şiddet gören kadınları, transları, seks işçilerini anlatan kadınlar ayrıca, "Benlerden Biz olduk" yazılı dövizler hazırladılar.

İstanbul Üniversitesi'nden Kadınlar ve LGBTİ'ler Şiddete Karşı

İstanbul Üniversitesi'nden Kadınlar ve LGBTİ'ler, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele günü kapsamında Edebiyat Fakültesi Hergele Meydanı'nda, direnen kadınları anlatan bir fotoğraf sergisi gerçekleştirdiler. 26 Kasım günü ise yine Hergele

Meydanı'nda sinevizyon gösterimi gerçekleştirildi. Gösterimin ardından "Yaşasın Kadın Dayanışması", "Kadın Cinayetleri Politikadır", "Trans Cinayetleri Politikadır" sloganlarıyla fakülte girişi önüne bir yürüyüş gerçekleştirildi.

Erkek-Devlet Şiddetine Karşı Kadınlar Sokakta

Her 25 Kasım'da olduğu gibi, kadınlar şiddete, tacize tecavüze karşı sokaklardaydı. Bu yıl 13.'sü gerçekleştirilen gece yürüyüşü kapsamında kadınlar, şiddete karşı Tünel'de buluştu.

25 Kasım Kadın Platformu'nun çağrısıyla bir araya gelen kadın, feminist ve LGBTİ örgütlerinden

yüzlerce kadın, şiddetli yağmura rağmen, bir yürüyüş gerçekleştirdi. "Erkek, Devlet, IŞİD Şiddetine Karşı İsyandayız" pankartıyla yürüyen kadınların önü, Galatasaray Meydanı'na gelindiğinde polis tarafından kesildi. Burada polis barikatları önünde Kürtçe ve Türkçe bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

Kadının Fıtratında Eşitlik Var

İktidar "Kadının Fıtratında Eşitlik Yok" diyerek, her zaman olduğu gibi kadını yok saymayı sürdürüyor. Tarih ve iktidarlar, bize her zamanki gibi yalan söylüyor. Biliyoruz ki kadın, hep iktidarın -yani "erk" in- uzağında, eşitliğin ve özgürlüğün yanibaşında duruyor.

Zeynep Kocaman

zkocaman@meydangazetesi.org

Pandora'nın Kutusu

Yunan mitolojisinde tanrılar dışındaki ölümlü ilk kadın, ismi "Tanrıların armağanı" anlamına gelen Pandora'dır. Tanrı erkek Zeus, Pandora'ya yeryüzüne inerken "Asla açmayacaksın!" dediği bir kutu verir. Fakat Pandora kutunun içinde ne olduğunu merak eder, kutuyu açar. Kutunun açıl-

masıyla tüm yeryüzüne hastalıklar, savaşlar ve felaketler yayılır. Pandora "Açmayacaksın!" denilen kutuyu açarak hem merakına yenilmiş, hem de tanrı erkeğe itaatsizlik etmiştir.

Günümüzdeyse "Pandora'nın kutusu", "olumsuz ve kötü şeyleri içinde saklayan" anlamında bir deyim olarak kullanılır.

Lilith'in İsyanı

Mitolojide kadın ve erkek arasındaki cinsiyet çatışmasını tetikleyen ilk etken, kadının erkeğe itaatsizliği olmuştur. Yunan mitolojisindeki Pandora gibi bir başka kadın, Lilith de karşımıza itaatsizliğiyle çıkar. Pandora her ne kadar tanrı erkeğe itaatsizlik etmişse de, cinsiyetler arası çatışmanın

en net ve belirgin izlerini, Lilith mitinde görebiliriz. Çünkü Lilith'in itaatsizliğinin çıkış noktası, kadın ve erkek arasındaki eşitlik istemidir.

Lilith, erkeğin kendisinden itaat etmesini istemesine karşı çıkmıştır. Cinsel birleşme sırasında Lilith'in sırtı yere, toprağa değmektedir; Adem'inkiyse gökyü-

züne. Simgesel olarak; yeryüzü anaerikil, gökyüzü ataerikildir. Yer, yani toprak ile gökyüzü iki uç noktadır. Toprak, doğurganlık ve üretkenlik çağrışımlarıyla kadını imgelerken; diğer yandan ölüm, cehennem, lanetlenme ve kötülük gibi olumsuz çağrışımları da içinde barındırır. Gökyüzüyse tanrısız olanı, temizliği ve saflığı çağrıştırmaktadır. Bu büyük bir farklılıktır ve Lilith bunu kabul etmez. Lilith, yalnız cinsel birleşmelerinde Adem'in hep üstte olmasına itiraz etmekle kalmaz; onun gibi her alanda söz sahibi olma isteğini de dile getirir, savunur. Adem ise Lilith'in bu isteklerini kabul etmez. Bunun üzerine Lilith, Adem'i terk ederek birlikte yaşadıkları cennetten kaçar. Lilith'in isyanı, kadın ile erkek arasındaki cinsiyet çatışmasının başlangıcı olarak görülmüştür. Birlikte yaşamalarının zor olacağına karar verip Adem'den ayrılan Lilith, Tanrı'nın söylenmemesi gereken adını anarak hep imrendiği göğe doğru yükselir. Artık Lilith, dışlanmışların arasındadır.

Lilith'in isyanı, beraberinde ölümü doğurur, cehenneme dönüşür, kötülükleri çağırır. Eski Ahit'teki şeytanlardan birinin, çocuk hırsız Lilith olduğu söylenir. İnanışa göre Lilith hamile, doğum yapmış kadınlara ve bebeklerine zarar vermektedir. Yahudi mitolojisinde de Lilith önemli bir rol oynar. Çocukları geceleri boğarak öldürdüğü, ancak çocuklar uyurken ona tebessüm ederlerse, o zaman onlarla oynadığı söylenir. Çeşitli kültürlerde, yeni doğan çocukların kötü kalpli Lilith'e karşı korunması için muskalar kullanılır.

Günümüzde Anadolu'da da benzeri bir inanç hala sürmektedir. Alkarası, albastı, alanası ya da değişik yörelerde başkaca isimlerle karşımıza çıkan bu kadın canavarın, doğum yapmış kadınlara ve bebeklerine zarar vereceğine inanılır.

Ataerikil kültürün Lilith'i bir canavar haline getirmesiyle, kadınlara yüklenen olumsuzluklar bitmemiştir. Bu olumsuzluklardan Havva da nasibini almıştır. Üç büyük dinde de, Havva yasak meyve olan elmayı, Adem'i kandırarak yedirmiştir. Havva'ya elmayı veren bir yılan ve bu yılanın ise Lilith olduğu söylenir. Havva, Tevrat'a göre, her ne kadar Adem'in cennetten kovulmasına neden olsa da; itaatkâr ve uysal bir kadındır. Lilith ise baştan çıkarıcı, fettan ve şeytandır. Başlangıçta kadın ile erkeği topraktan yaratan tanrı, Adem'in Lilith onu terk ettikten sonra yalvarması ve yalnız kalmak istemediğini söylemesi üzerine, erkeğin gereksiz bir organından kadını yaratır. Yani yeni yaratılan kadın, Lilith gibi eşitlik istemeyecektir.

Lilith, mitolojide bu şekilde biçimlendirilirken, yazınlarda da benzer şekillerde yer bulur.

Goethe'nin Faust adlı kitabında "Walpurgin Gecesi" adlı bölümde, Faust ile Mephisto arasında geçen konuşmada, Faust'un "Bu kim?" sorusuna Mephisto "Lilith" diye cevap verir ve devam eder; "Adem'in ilk eşi o, sakın kendini ondan, onun güzel saçlarından, süsünden ve ışıltısından. Çünkü ağına düşürürse genç bir erkeği, asla bırakmaz bir daha geri." Bu cevabıyla Mephisto, Lilith'in diğer bir özelliği olan, erkekleri güzelliğiyle etkisi altına almasına göndermede bulunur. Lilith, güzel ve arzulu bir kadın olarak söz konusu edilir ve geceleri ziyaret ettiği erkeklere şeytani zevkler yaşatır. Lilith, fantastik roman yazarlarının kitaplarında kullanılmaktan hoşlandıkları bir figürdür. Sanat alanında da "femina fatale" (fevkalade tehlikeli olan anlamında) figürüyle karşımıza çıkar.

Lamia'nın Kaçışı

Yunan mitolojisindeki isyankar bir başka kadınsa Lamia'dır. Lamia, mitolojide Tanrı Zeus'un eşi Hera tarafından lanetlenmiş ve şeytani bir canavara dönüştürülmüştür. Zeus'la yaşadığı yasak ilişkiden olan çocukları, Hera tarafından hunharca öldürtülünce, yaşadıklarına dayanamayarak deliren ve kaçan; sonrasında da bir mağarada tek başına yaşamaya başlayan Lamia'nın, bu mağarada geceleri kaçırdığı çocukları yediği söylenir. Aynı zamanda uykusuzluk hastalığına yakalanan Lamia, kaçırdığı çocukların kanlarını emerek bir vampire dönüşmüştür. İlk çağlarda, Yunanlı anneler yaramaz çocuklarını "Lamia canavarı gelecek!" diye korkuturlarmış.

Bu anlatıda, bir erkek için savaştan iki kadın yoktur; aslında güçlü olan erkeğin, her iki kadını kendine itaatkar kılma isteği vardır. Ancak Lamia, Hera gibi Zeus'un isteklerine itaat etmemiştir ve bu yüzden kaçarak lanetlenmiştir. Lilith ve Lamia çeşitli kültürlerde, erkekleri korkutan ve güçlerini çoğunlukla yaptıkları kötülüklerden alan kadınlar olarak varlıklarını sürdürürler.

Medea'nın İntikamı

Medea mitini ilk anlatanın, üçüncü yüzyılda yaşamış bir erkek olan Rodos'lu Apollonios olduğu söylenir. Ama anlatının bilinen birkaç değişik versiyonu vardır. Medea, Iolkos Kralı'nın oğlu Iason'u görünce, ona bir anda aşık oluverir. Aşık olmayı kendi seçmemiştir, onu Iason'a aşık eden, aslında Tanrıça Hera'dır. Hatta Hera'nın Eros'a, okunu Medea'nın kalbine saplamasını emrettiğinden söz edilir.

Medea, ailesindeki diğer kadınlar gibi; siyacı, otacı ve bir büyücüdür. Medea, aşık olduğu erkeğe tahtı ele geçirmesi için yardım eder. Karşılığında istedi-

ği tek şey ise, onu Yunanistan'a, ailesinin yanına götürmesidir. Iason, planlandığı gibi Medea'nın yardımıyla tahta çıkar ve birlikte Yunanistan'a dönerler. Iason'un amcası Korinthlilerin kralı Pelias, -hak etse dahi- tahtını Iason'a vermek istemeyince Medea, Pelias'ın kızlarına babalarını gençleştirileceği sözünü vererek onların yardımını alır ve Pelias'ı öldürür. Böylece Iason, belirli bir süre için de olsa, tahta geçmeyi başarır. Daha sonra, Pelias'ı öldürdükleri için Iason ve Medea çocuklarıyla birlikte sürgün edilir ve Korinth'e yerleşirler. Iason, kralın kızı Glauke'ye aşık olur ve Medea'ya onunla evlenmek istediğini, çocukları da yanına alacağını söyler. Bir başka kadın yüzünden terk edildiğini düşünen Medea, Glauke'ye zehirli bir gelinlik hediye eder. Glauke gelinliği giyince yanarak ölür. Bu kez Medea bu olaydan dolayı sürgün edilir, yedi kızını ve yedi oğlunu ise koruması için Hera'ya bırakır. Korinthliler kralları ile prenseslerinin öcünü almak için Hera'nın tapınağına gelip Medea'nın bütün çocuklarını öldürürler.

Yazar Eleonora Pfeifer, Yunan mitolojisinde özellikle kadınların bu hallere sokulmasının tarihsel nedenleri üzerinde durmuş ve şöyle yazmıştır:

"Antik dönemde açıkça dile getirilen, ama bize derslerde asla anlatılmayan bir kadın düşmanlığı olduğu gerçeğini bilmek gerekir. Antik dönem, yalnız erkeklerin söz sahibi olduğu ilk toplumsal durumları ortaya koymuştur. Bu dönemin öncesinde, özellikle çocuk doğurdukları için özel bir ayrıcalığın, kadınlara karşı saygının olduğu biliyoruz. Ataerkilliğin başlamasıyla, ideolojik nedenlerden dolayı, dişil olan her şey aşağılanıp ayaklar altına alındı. O zamanlar ortaya çıkan felsefeye göre kadınlar, tam bir insan sayılmazdı. Aristo: 'Kadın, gelişiminin ilk basamaklarında kalmış eksik bir erkektir. Erkek doğasına uygun olarak daha yücedir; kadın ise daha aşağıdır..' Antik Yunan'da erkeğin erkeğe duyduğu aşk, erkeğin kadına duyduğu aşktan resmen daha yücedir. Eski anlatılarda geçen, 'gökyüzünde oturan tanrıçaların yerini erkek Tanrılar aldı. Anlatılarda o kadar korkunç kişilik özellikleri taşıyan kadınlar görüyoruz ki, kadınlar şeytanlaştırıldılar."

Medea'yı intikama sürükleyen anlatıda, çılgın bir kadının öfkesinin zavallı kurbanı olan bir erkek anlatılır. Aslında gerçek kurban, en başından beri Medea'dır. Çünkü sevdiği erkek için yaşadığı yerden, ailesinden kopmuş, onu yüceltmek ve başarıya ulaştırmak için her şeyi yapmıştır. Ama ataerikil kültür, yarattığı bu fedakar kadına, sonunda ihanete uğradığı için girdiği bunalım sonucu kor-

kuç bir çılgınlık yakıştırmış; onu yalnızca bir katile değil, dahası kendi çocuklarını öldüren bir canavara dönüştürmüştür.

Sonuç

Bahsedilen üç mitolojik figürde, ilk başta eş, sevgili ve erkeğin isteklerini yerine getiren kadınlar olarak ortaya çıkmakta ve erkeğe itaat ettikleri süre boyunca herhangi bir sorun yaşamamaktadır. Ancak Lilith'te olduğu gibi erkekle eşitlik isteminde bulunup tanrı tarafından cezalandırılınca, Lamia gibi Zeus'un yasak aşkı olduğu ve ondan çocuklar doğurduğu için Zeus'un eşi Tanrıça Hera tarafından cezalandırılınca, mitolojide adeta kıskançlığın ve intikamın trajik figürü olarak anlatılan Medea gibi eşi Iason'a karşı bütün özverisine rağmen çocuklarıyla birlikte terk edilip cezalandırılınca, bu üç kadın figürü de birer canavara dönüştürülmüştür.

Antik Yunan'ın Medea'ya kazandırdığı olumsuz özellikler sonucunda günümüzdeki boşanmalar da Medea'nın ruhsal durumuyla özdeşleştirilerek, bir tarafın diğerine karşı çocuğu kıskırtıcı bir şekilde kullanması "Medea Kompleksi" olarak ifade edilir.

Anlatılarda şeytan, büyücü, canavar olarak geçen kadınların her birinin öyküsü, bir eşitlik ve özgürlük öyküsüdür aslında. Yaratılış mitlerinin hemen hepsinde kadınların yaratılışıyla ilgili kısımlar, farklı kültürlerde olsa bile birbiriyle bağlantılıdır. Çünkü dini kitaplar ve kültürlerde kadının var oluşu nedeni "erkek" olarak anlatılır. "Evrende ilk önce kaos vardı" diye başlayan sözde, kadınların söz konusu edilen tanrı ve tanrıçalar arasındaki cinsiyete dayalı eşitsizliğe karşı çıkmaları, aslında kadının yüzyıllardır süren toplumsal yapıdaki kabul görme savaşımının ön hazırlıkları gibidir. Kadına biçilen roller -tanrıça da olsa- genellikle ataerikil yapının kadınlara benimsettiği pasiflik, doğurganlık ve ev içi roller olarak karşımıza çıkar. Buna itaat etmeyenlerse bir şekilde cezalandırılır. Tıpkı Lilith'in Adem'e karşı çıkarak eşitlik istemesi ve tanrıya başkaldırdığı için baştan çıkartıcı dişi şeytan, cadı olarak, erkeklere karşı cinselliğini kullanarak kendi istediği şeyleri yaptıran femina fatale bir kadın olması gibi.

Antik dönemden modern çağa kadar kadın ile erkek arasındaki ilişki, hep erkekler lehine düzenlenmiş; erkek egemenliği, gerek anlatılara kültürün verdiği biçimle, formunu değiştirerek yaşamalarını sürdüren simgelerle, gerekse bu tür figürlere dinsel görünüm katarak desteklenmiştir. Ataerikil sistem, tüm dinlerde kadını ikincil konuma yerleştirilerek kadınlar üzerinde tarih boyunca sürececek bir baskı kurmayı başarmıştır.

PASSO SÖMÜRÜ

PASSO FİŞLEME

Furkan Çelik

fcelik@meydangazetesi.org

Öncelikle Passolig'in temelleri nasıl atıldı ona bir bakalım: 2011 yılında TBMM'de 6222 sayılı "Sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair" adıyla çıkan kanun ile birlikte TFF, kulüplerin yasaya göre uygulamaları kendi başına yapmasına karşı merkezi bir e-bilet uygulaması planladı. Bunun için açtığı ihaleyi, Çalık grubuna ait olan Aktifbank 70 milyon dolar ile kazandı.

Taraftar Zorunlu Olarak Banka Müşterisi

Mayıs ayında başlayan e-bilet uygulaması, yeni sezonun açılmasıyla zorunlu hale getirildi. Artık eskisi gibi kağıt bileti alanlar statlara giremiyor; ilk önce fotoğraflarının, kimlik numaralarının ve adlarının yazılı olduğu "PASSOLİG Kart"larını almaları gerekiyor. Biletleri de Passolig online sisteminden alarak, kartlarına yükletmesi gerekiyor. Aldığımız Passolig kartı ile 3 seçenek sunuluyor gibi gözükse de, her durumda Aktifbank müşterisi oluyoruz. Hiç müşterisi bulunmayan Aktifbank da, binlerce taraftarı böylece bankasının müşterisi haline getiriyor.

Passolig Fişlemedir

Passolig'in devlet tarafından savunulmasındaki en belirgin sebep tribünlerdeki kavga vb. olayların bitirilmesi olsa da, asıl amaç; tribünleri dönüştürüp devlet politikalarına karşı daha uysal ve kapitalizm için daha tüketici hale getirmektir. Futbolu sadece izlemekle yetinmeyen, iki takımın maçında kendisini de oyunda üçünü özne olarak gören, oyunu tribünde oynayan taraftar; kapitalizm için çok iyi bir model değildir. Transfer borsalarıyla, sponsorlarla, reklamlarla, bilet fiyatlarıyla zaten endüstrileştirilen futbolda, şimdi yine bir dönüşüm gerçekleştirilmek isteniyor. Sıvası dökülmüş statların yepyeni olması, stat büfeleri-

nin markalaşması, stat içerisine kafeler, restoranların açılması, kar yağarken bile sıcak koltuklarda maç izlenmesi; taraftarı iyice müşterileştirip daha fazla tüketime yönlendirilmesi anlamına geliyor. Aynı zamanda güvenlik kameralarının sözde güvenlik için her noktaya konmasıyla, e-biletle stada giren herkesin bilgilerinin alınıp fişlenmesiyle devlet; kendisi için uysallaşan bir tribün yaratmaya çalışıyor.

Uysallaşmayı da fişliyor, cezalandırıyor, yasaklıyor.

Bu Passolig'ten önce futbolun endüstriyel olmadığı anlamına gelmez. Ancak kapitalizmin açık bıraktığı kanattan sokabilirdi yaşama dair şeyleri taraftar. Hasankeyf'te katledilen yaşamı, Soma'da ya da Gezi Direnişi'nde katledilenleri unutmazdı, haykırırdı tribünlerde. Ama şimdi devletin daha rahat kontrol ede-

bileceği bir hal aldırılmaya çalışılıyor tribünler.

Passolig'e Karşı Boykot

TFF'nin ve devletin e-bilet pohpohlaması, bir yanılsama yaratırken; her hafta oynanan maçlarda tribünlerin bomboş oluşu, gerçekleri gözler önüne seriyor. Passolig boykotu ilk olarak, geçen sene Beşiktaş ile Fenerbahçe arasında oynanan maçta, çağrı ile derbi maçında gerçekleşmişti. 80 bin kişilik Olimpiyat stadında, 8 bin 123 bilet satılmıştı. Bu sezonla beraber, Süper Lig'de taraftar ortalaması düşerken, asıl tepki 1. ligdeki şehir takımlarından geldi. Sene başından itibaren kombine kart almayarak Passolig'i boykot eden taraftarlar, 1. ligdeki maçların taraftar sayısını %70 oranında düşürdü.

Passolig'e karşı tavır bu kadar net olup tribünleri bomboş bırakınca, hemen karşı atak geldi. Passolig yanlısı açıklamalar, yalan yanlış haberler kamuoyuna sunulmaya başlandı. Antalya'da birçok okulda öğrencilere ücretsiz Passolig dağıtıldığı duyuldu önce, birçok şirketin işçilerine dağıttığı Passolig kartlarıyla, satışlarına yoğun ilgi varmış havası estirilmeye çalışıldı. Bazı taraftar gruplarının amigoları, endüstriyel futbolun yarattığı "fanatizm" duyguları ile "Passolig kart alın, takımımızı yalnız bırakmayın!" çağrılarını yaptı. Kulüp yöneticileri Passolig'in takımlarına ne kadar gelir kattığı nidaları attı. Bakanlar, tribünlerde kavgaların ve olayların azaldığı palavralarından attılar. Passolig satışları patladı denilse de, her hafta tribünlerdeki manzara, en azından şuan için Passolig'in kabul görmediğinin göstergesi.

Futbola yönelik devletçi ve kapitalist hamlelere karşı; toprak sahiplerden bir kontra gelecektir. Her geçen gün sayısı artan taraftarların kendilerinin oluşturduğu ligler, futbolun seyreden-izleyen ikiliğini ortadan kaldırırken, iktidarların kirlenmeye çalıştığı futbola kolektif ruhunu geri kazandıracaktır.

HOMOFOBİ'YE KIRMIZI KART

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Trabzon'da hakemlik yapmaktayken eşcinsel olduğunun öğrenilmesi üzerine görevine son verilen hakem Halil İbrahim Dinçdağ'ın, Futbol Federasyonu'na karşı açtığı davanın 14. duruşması geçtiğimiz günlerde görüldü. Mahkemesi, Passolig tartışmaları arasında çok gündeme gelemese de, Dinçdağ, geçtiğimiz günlerde Almanya'da, homofobiye karşı anlamlı bir ödülün sahibi oldu. Alternatif liglerde hakemlik yapmayı sürdüren Halil İbrahim Dinçdağ'la, mahkeme süreci ve futboldaki ayrımcılık üzerine yaptığımız söyleşiyi sizlerle paylaşıyoruz.

Merhaba, hakemlik yaparken eşcinsel olduğunun ortaya çıkmasının ardından TFF'ye karşı açtığınız dava 2010 yılından bu yana sürüyor. Son duruşmada, yine, bilirkişi raporunun gelmediği söylendi ve bir sonraki duruşma 10 Mart 2015 tarihine ertelendi. Bu mahkeme sürecinden biraz söz eder misin?

Askerlik durum bilgisinde benim eşcinsel olduğumdan ötürü askerlik yapmadığımı ortaya çıkmasıyla beraber süreç başladı. Merkez Hakem Kurulu, bir yönetmelikte bulunan "Sağlık problemleri nedeniyle askerlikten muaf tutulanlar hakemlik yapamazlar" hükmü nedeniyle, maçlarda bana görev verilemeyeceğine dair bir karar verdi. Bunun üzerine TFF'ye yazdığım ve haklarımın iadesini talep eden dilekçem basına servis yapıldı. Sonrasında ben de Futbol Federasyonu'na karşı dava açtım.

Aslında bir önceki bilirkişi, beni haklı buldu. "Cinsel yönelim" nedeniyle ayrımcılık yapılamayacağını belirten raporunda "günümüz spor endüstrisinde, profesyonel olarak spor yapan 'eşcinsel' sporcular ile hakemlere sıkça rastlanılmaktadır" denildi. Bu, TFF'nin homofobik olduğunun göstergesiydi. Ayrıca İstanbul Valiliği İnsan Hakları Komisyonu da beni haklı buldu. TFF hakkında suç duyurusunda bulundu. Bunlar benim ne kadar haklı bir mücadele verdiğimi gösteriyor.

Kazanılmış bitmiş bir dava aslında. Davayı uzatmak için ellerinden geleni yapıyorlar ama nafile. Bu son duruşmada da bilirkişi rahatsızmış falan deyip uzattılar ama 10 yıl da sürse bu dava bırakılmayacak, sonuna kadar devam edeceğim.

Hakemlik yaparken eşcinsel olduğunun ortaya çıkmasında askerlikle ilgili kağıtlar rol oynadı. Eşcinsellik, askerlik kurumuna göre "çürüklük" sayılıyor, bu zaten belli. Ama sen federasyonun da böyle bir tepki vereceğini düşünüyor muydun?

Trabzon'da 14 yıl hakemlik yaptım ve benim özel hayatımı kimse bilmiyordu. Ayrıca 17 yıl radyo TV programcılığı yaptım. Bunları yaparken eşcinsel olduğum bilinmiyordu. Ve çok sevilen, beğenilen, işini başarı ile yapan biriydim. Askerlik yapmadığım için yaşanan sorun, hakemlik yaptırılmaması ve sonrasında eşcinsel olduğumun öğrenilmesi ile süreç başladı.

Askeriye eşcinselliği hastalık olarak görüyor. TFF de bunu hastalık olarak görüyor ki bana hakemlik yaptırmadı. Bu süreç 5 yıldır devam ediyor. Futbolda homofobi dünyanın her yerinde var.

Düşünsenize, futbolcuya "ne o kız gibi oynuyorsun" demek bile bir ayrımcılık. Çünkü futbol hep erkek uğraşı olarak düşünülür, öyle kabullenilir. Ve maalesef hep cinsel uzuvlar öne çıkarılır.

Burada da futbol federasyonu, benim durumumu basına servis etti. Habertürk gazetesinde Fatih Altaylı'nın köşe yazısında H.İ.D. kısaltmasıyla yer aldım ve bunun ben olduğum çok belliydi. Tabii ki benim isim olarak basın anlamında deşifre edilmemin sebebi bu yazı. Bu anlamda, benim bilerek teşhir edildiğimi söyleyebiliriz.

Hakemliğin yanında yaptığınız radyo programına da elveda demek durumunda kaldın. Ama şimdi Gazoz Ligi gibi alternatif liglerde seni hakem olarak görüyoruz. Buralarda sana ilgi nasıl?

Evet, 17 yıl yapmış olduğum radyo programcılığını da yapmıyorum. Şu anda İstanbul'da Efendi Lig ve Gazoz Ligi'nde maçlar yönetiyorum. Bu iki lig de, endüstriyel futbola karşı kurulmuş liglerdir. İlgi ve alaka çok iyi, çünkü oradakiler cinsel uzuvları ile değil beyinleri ile düşünüyorlar.

Geçtiğimiz günlerde Almanya'daydın ve orada çok anlamlı bir de ödül aldın. Bu

rada eşcinsel olduğun için yaşadığın sorunları düşündüğünde, yürütülen mücadeleleri nasıl değerlendiriyorsun?

Evet, Berlin'de homofobi ile mücadelede "Saygı Ödülü" aldım. Üstelik ödülü eşcinsel olduğumu yıllar önce deklare eden Berlin Eyalet Başbakanı Klaus Wowereit verdi. Bu ödül, bu mücadelenin taçlandırılmasıdır. Bana manevi olarak daha da güç verdi. Almanya'da bu davanın benimsenmesi ve aşırı ilginin olması çok önemli. Ama burada ilgi ve alaka maalesef yok denecek kadar az. Homofobi yalnızca futbolda değil, yalnızca askerlikte değil, hayatın her alanında olduğu için; evde, okulda, sokakta, işyerinde hatta mecliste bile homofobi olduğu için, buna karşı hep birlikte bir mücadele yürütülmesi gerekiyor. Bu anlamda mücadeleleri ortaklaştırmaktan başka şansımız da yok.

Ben bu davamın kazanımla sonuçlanacağını düşünüyorum. Elbette ligleri de özlüyorum. Ama sonrasında, artık eşcinsel olduğum biliniyorken onların tutumunun daha da farklı olacağı ortada.

İnsanların korkmaması gerekir. Çünkü neyden korkarsanız, o korkunuz bir gün gelir esir alır; kaçarsanız sizin peşinizi asla bırakmaz. Ama üzerine güçlü bir şekilde giderseniz ve neyin mücadelesini verdiğinizi bilerseniz, korkunuzu yenersiniz. Ve mücadele uzun da sürse sonunda insanlığın, onurun kazanacağından emin olursunuz.

Geri Dönüşüm'ün Başlangıcı ve Sonucu

Özgür Oktay

ozoktay@meydangazetesi.org

Şişelerden önce kaplar vardı: tas, güğüm, kâse, kova, küp, testi, bakraç... Yiyip içtiklerimizi taşıdığımız kaplar, çok uzun yollar gidemiyordu ya da buna zaten ihtiyaç yoktu. "Geri" teknolojiydi bunlar ya da "geri dönüşüme" zaten ihtiyaç yoktu.

Şişelerin yarattığı çöp, 1940'lara kadar çok büyük bir sorun yaratmadı. İkinci Dünya Savaşı öncesinde gazlı içecek ve bira şişeleri, ortalama 30 kez kullanılıyordu. Çöp sorunu, yerel üreticiler tarafından çözülmüyordu. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nda, deniz aşırı ülkelerdeki askerlere yiyecek ve içecek göndermek için kullanılan teneke kutular ve tek kullanımlık şişeler, savaş sonrasında bir kapasite fazlası yarattı. Yine kapasitesi artan cam, teneke kutu ve çelik sanayilerinin teşvikleri ile savaş

döneminde yaratılan bu tüketici alışkanlığı arttı. Büyük şirketler, bu dayanıklı ve tek içimlik şişeleri ülke çapına göndererek daha da büyüdüler. Büyüyen hacimle birlikte maliyetleri iyice azaltan şirketler, uzun süre çöp sorunuyla da uğraşmak zorunda kalmadılar. 1970'e geldiğinde, biranın %76'sı ve gazlı içeceklerin %40'ı bu tip şişelerde satılıyordu.

Tek kullanımlık şişelere karşı ilk mücadeleyi, 1953'te Vermont eyaletindeki çiftçiler başlattı. Çayırılara atılan şişeleri yiyen inekler ölüyordu. Örgütlenen çiftçiler, bu şişelerin satışının yasaklanmasını sağladılar. Buna karşılık, Amerikan Kutu Şirketi (ACC) ve Owens-İllinois Cam Şirketi, "Amerika Güzel Kalsın" adıyla lobi faaliyetine başladılar. Bunlara Coca-Cola, PepsiCo ve ABD Bira Üreticileri Birliği de katıldı ve

grup, "çevreyi kirletenlere" karşı bir medya kampanyası başlattı. ACC genel müdürü Stolk, çöprü yere atmayı "ulusal utanç" olarak tanımlayıp kendi şişelerine getirilen yasağa karşı çıktı. Okullar, kiliseler ve kulüplerden üye toplayan lobi, çöp atmaya karşı para ve hapis cezalarını savunuyordu. Lobi, en sonunda 1957'de yasağı kaldırtmayı başardı.

Yine 1971'de Oregon eyaleti, yükselen atık yığınlarını durdurabilmek için, bira ve gazoz şişelerine zorunlu 0.05 \$ depozito ücreti getirdi. Amaç, insanların şişeleri geri dönüşüme vermeleri için maddi bir teşvik yaratmaktı. Arkasından Vermont ve diğer eyaletler de, bu soruna aynı çözümlerle, hatta daha kuvvetli yaptırımlarla çare aradılar. Ancak şirketler, mevcut büyüklüklerini bu şişelere borçluydular ve bu şişe-

lerden vazgeçmek, onlar için yok olmak demektir.

Şirketler bu dönüm noktasında, atık kavramını STK'lar aracılığıyla tekrar işlemeye geçerek geri dönüşüm furcasını başlattılar. O yıllarda çevrecilik tepe noktasındayken, Amerika Güzel Kalsın kampanyaları kapsamında 1971'de çekilen bir reklamda, bir Kızılderili'yi canlandıran ünlü aktör Cody, yolda gördüğü her çöp için ağlıyordu. Reklam "Kirliliği insanlar başlatıyor. İnsanlar durdurabilir." diyerek, çöp sorununu olduğu gibi bireylerin üzerine yükliyordu. Siyaset sahnesine şirket lobisi, tüketicilere "istedikleri şişeyi kullanma özgürlüğünü" verdiği için, bu özgürlükle birlikte gelen "çevrecilik" sorumluluğunu, yine tüketicilere yüklemeyi başardı. Şirketlerin yerleştirdikleri algı, 1993 yılın-

da Amerikan Plastik Konsülü'nün bu açıklamasında çok net görülüyor: "Bir ürünü satın alırsam, kirleten benimdir. Atığından da ben sorumlu olmalıyım."

"Çevrecilik" sorumluluğunu bireylere yüklerken, ne yapılması gerektiğini de yine şirketler söylüyordu. Bu dönemde, ACC halkla ilişkiler direktörü McGoldrick, "atık ürünlere gerçek çözüm, kaynakların yeniden kullanımı ve katı-atık yönetimidir." diyerek, ilk çevre politikalarının tanıtımını yapıyordu. Önerdiği karmaşık sistem, sorumlu tüketicilerin kutuları ayrı çöplere atması ve kamu kuruluşlarının geri dönüşüm yatırımları yapmasını kapsıyordu. Bu "çevreci" sorumluluğun şirketlere düşen kısmı ise, örnek olmak için kurulan birkaç küçük geri dönüşüm tesisi hariç, bu dâhiyane sistemi önermekti.

Basit bir şekilde eski tip şişe üretmek yerine, tek kullanımlık şişelerin toplanıp tekrar kullanıma sokulması için karmaşık bir sistem öneriliyordu. Fakat birçok şehrili ve aktivist, "çevrecilik" bilincini bir nişan olarak kabul ettiler ve aslında sadece büyük şirketlerin varlığına hizmet eden bu algıyı yaygınlaştırdılar. Onları teşvik etmek için, maaşla çalışabilecekleri CEO'ları olan STK'lar bile kuruldu. Bu algı, kapitalizmin küreselleşmesine paralel olarak bütün dünyaya yayıldı.

Bu sistemde ilk bakışta net görülmeyen ve uygulamalar arasında en çok çeşitlilik gösteren kısım, şişelerin toplanmasıydı. Şişeler, bazı coğrafyalarda yasa gereği zorunlu olarak ayrı çöplere atılıp belediye tarafından toplanırken; başka coğrafyalarda ezilen kesimler tarafından atıldıkları

ilk çöp kutusundan toplanarak inanılmaz düşük fiyatlara geri dönüşüm tesislerine satılıyordu. Her durumda toplama maliyetini üstlenmeyen Anheuser-Busch, Coca-Cola, PepsiCo gibi şirketler, geri dönüşüm yapan yan şirketler kurarak daha da fazla kar etmeye başladılar.

Geri dönüşümün kısa tarihinde tekrardan gördüğümüz döngü, kapitalizmin bir ekolojik tahribat yaratması, tahribattan etkilenenlerin bir direniş başlatması, kapitalizmin yeni bir algı yaratarak direnişi etkisiz hale getirmesi, kapitalizmin tahribatı sürdürmesi ve bu yeni algı sayesinde yeni bir endüstri yaratıp bundan kar elde etmesidir. Kyoto gaz borsasında, yeşil ürünlerde vs. aynı döngüyü görebiliriz.

Sistemin bu tahribata karşı duyarlılıklarımızı törpülemek ve tü-

ketimini meşrulaştırmak için kullandığı "geri dönüşüm", aslında bencilliğin ve bireyciliğin örgütlenmesidir. Geri dönüşüm kutusunda rahatlayan vicdanlar, yeniden tüketmeye hazırdırlar. Duyarlılığına karşılık bulanlar, artık daha fazla sorgulamak zorunda değillerdir. Çünkü üzerlerine düşeni yapmışlardır. Atıkları hızlıca ortadan kaldırarak çevresini temiz tutanlar, toplumsal sorumluluğunu yerine getirmiş olmanın verdiği rahatlıkla; ne suların kapaklanmasına, ne de bir yudum su için bu kadar plastiğin üretilmesine laf etmeye fırsat bulamazlar.

Yükselen ve patlayan çöp yığınlarının, çöp toplamak zorunda kalanların ve ekolojik katliamların sorumlusu, bu sistemdir. Sistem, kar odaklı ve merkezi olduğu sürece bu katliamı durdurmak mümkün değildir.

Termik Santral Direnişine Hapis Cezası

Anadolu Grubu'nun inşa etmek istediği termik santral projesine 4 yıl boyunca direnen Gerzelilerin yargılandığı 4 ayrı dava, hapis cezalarıyla sonuçlandı.

ÇED süreci dahilinde yapılacak istenen toplantıda çıkan arbede sonrası, ses sistemi sebebiyle şirket yetkililerinin konuşmalarını anlayamayan Gerze halkı, "iş oldu bittiye getirmek istiyorsunuz" diye şirkete itiraz etmişti. Halkın itirazı sonrası polis salonda barikat kurmuş, şirket yetkililerine tepki gösteren bölge halkına saldırmıştı. Yakın zamanda sonuçlanan davada, halka saldıran polise "görevini yaptırmamak için direndiği" gerekçesiyle 3 Gerzeli, 8

ay 10 gün hapis cezasına çarptırıldı. Diğer iki davanın sonraki duruşmalarıysa 11 Şubat 2015'te görülecek. Öte yandan, 5 Eylül 2011'de jandarma ve polis halka yaptığı sert saldırı ardından 5 Gerzelinin tutuklanmasını protesto edenlerin yargılandığı davada da karar verildi. 28 Ekim 2011'de, 5 Gerzelinin tutuklanması üzerine Gerzeliler, adliye binası önüne gelerek karara tepki göstermiş, 18 kişi hakkında "hakim ve savcıya hakaret" ile "yasaya muhalefet" iddiasıyla dava açılmıştı. Davanın karar duruşmasında ceza alan tek isimse, oğlu Murat Akgöz'ün tutuklanması sebebiyle protestoya katılan Anne Melek Akgöz oldu. 1 yıl 7 ay hapis cezası alan Akgöz'ün cezası ertelendi.

Kocaeli'de Halk Brisa'nın ÇED Toplantısına İzin Vermedi

Kocaeli'deki Brisa lastik fabrikasının üretim kapasitesini arttırmak ve fabrikaya ek bölüm yaptırmak amacıyla hazırladığı proje için 4 Aralık'ta düzenlediği ÇED toplantısı Kocaeli halkı tarafından engellendi.

Yahya Kaptan Mahallesi'nde Rizeliler Derneği'nde düzenlenen toplantı mahallelinin salonunda düdük ve alkışlarla yapılan protestosu nedeniyle yapılamadı. Toplantının yapılamadığına dair tutanak tutmadan salondan ayrılmak isteyen görevliler halk tarafından dışarı çıkarılmadı. Toplantıya katılanlara ve basın mensuplarına saldıran polis, çevik kuvvet aracına götürdüğü 3 kişiyi gözaltına almadığını söylemesine rağmen sorgulamak üzere karakola götürdü. Olaylar üzerine mahalleli adına yapılan basın açıklamasında Atilla

Yüceak, "... Başiskele, Gebze, Kandıra ve Karamürsel'de yaşayan herkesin bu zamana kadar maruz kaldığı kanserojen etkiye sahip bileşenlerin ortam havasındaki seviyesi nedir? Üretim artırımını sonrasında bundan ne kadar etkilenecektir? Bunların cevabını istiyoruz" dedi. Gözaltına alınan üç kişi emniyette sorgulanmalarının ardından serbest bırakıldı.

Sanayi kuruluşları tarafından suyu ve havası kirlenen Kocaeli'de kanserden ölüm vakaları sıklıkla görülüyor. Kanserden ölüm oranının Türkiye ortalamasından yüksek olduğu Dilovası ve Kocaeli halkının Brisa fabrikasının ÇED toplantısını basması, halkın yoğun sanayileşmeden rahatsız olduğunun bir göstergesi olarak görülüyor.

Özgür Erdoğan

ozgure@meydangazetesi.org

Yaşadığımız topraklar, özellikle son 10-15 yıldan beri, eşi görülmemiş bir saldırıyla karşı karşıya. "İlerleme"nin, "büyüme"nin, "ekonomik kalkınmanın", daha fazla kapitalistleşmenin kuyruğuna takılıp son sürat koşmakta olan T.C devletinin ve küresel kapitalistlerin, daha fazla para - daha fazla enerji için giriştiği; aslında daha fazla kölelik - daha fazla yoksulluk - daha fazla ölüm anlamına gelen "talan projeleri", kanserli hücre gibi bu toprakların her yanına dağılıyor. Gün geçmiyor ki yeni bir HES inşaatı duyulmasın, nükleer santral projeleri kaşla göz arasında kabul edilmesin, zaten bir geçerliliği olmayan ÇED raporu kaldırılmasın, kentlerdeki nefes alabilen son alanlar olan parklardaki ağaçlar gece baskınlarıyla kesilsin ve televizyonu açarken bugün nerede maden çöktü, kaç işçi öldü haberleriyle karşılaşmaktan yüreğimiz ağzımıza gelmesin.

İşte böyle bir iklimde, Yırca köylüsünün zeytinlikleri yağmalandıktan hemen sonra internet sitelerine ve televizyonlarına bir haber düştü: "Turgutlu'nun Çaldağı bölgesine yapılmak istenen Nikel madeni için 2 milyon ağaç

kesilecek." Her ne kadar bölge insanı 2000'li yılların başından beri meseleden haberdar olup, bu konu hakkında çalışmalar yürüttüyse de; yaptıkları, muhalif ve yerel basın dışında çok karşılık bulamamıştı. Son olaylardan sonra meselenin bilinirliğinin artmasıyla, ana akım medya, meseleyi daha fazla duymazlıktan gelemedi. Fakat ne yazık ki, 2 milyon ağacın kesilmesi gibi ciddi bir ekolojik yıkım, buz dağının yalnızca görünen yüzü. Buz dağından aşağıya doğru indiğimizde ise, belki de Çernobil faciasıyla kıyaslanabilecek boyutta başka bir ekolojik yıkımla karşı karşıya kalıyoruz.

2 Milyon Ağacın Gölgesinde Kalanlar

Çaldağı'nda yapılmak istenen şey, 750 bin metrekarelik ormanlık bir araziye, açık maden işletmesi olarak bir nikel madeni kurmak. Bu bile başlı başına bir felaketken, nikelin çıkartılmasında uygulanacak yöntem için felaket demek emin olun "iyimserlik"e denk düşüyor. Sülfürik asit liç yöntemi, dünyada henüz denenmemiş -daha doğrusu, uygulanmak istenen yerlerde halkların büyük direnişleri

ile karşılaştıktan sonra denene-memiş- bir yöntem.

Bu yöntemin bölgedeki canlı yaşamını, ekonomik ve sosyal yaşantıyı nasıl etkileyeceğini anlamak için, bu alanda çalışma yürüten yerellerin ortaya koyduğu verilere bakmak yeterli olacaktır: Bu açık maden işletmesinde, 15 yıl boyunca günde 8.000 ton nikel cevheri toprak delinerek, kazılarak ve patlatılarak çıkarılacak. Bu süre zarfında her gün, 24 saat boyunca ve her 3 dakikada bir, 15 tonluk bir kamyon dolusu cevher madenden tesise gönderilecek ve yaklaşık 100 milyon ton cevher 1600 dönümlük sahaya depo edilecek. Burada kullanılacak sülfürik asit liç usulu için, bölgeye yılda 1 milyon ton asit üretecek bir tesis açılacak.

Madenin Yol Açacağı Hasarlar

Peki bütün bunlar neye yol açacak? Kanserojen etkisi olan nikel tozları, bütün bir Gediz Ovası'na yayılacak. Sülfürik asit liç yönteminden kaynaklanan asit buharlaşmasından dolayı, çok geniş bir alanda asit yağmurları yağacak. Dünyanın her yerinde sadece çöllere kurulmasına izin verilen

asit fabrikalarının belki de en büyüğü, Gediz Ovası'nın göbeğine kurulacak. Yapılan madencilik faaliyetinden ötürü, yeraltı ve yerüstü suları talan edilecek, geri kalanıysa kullanılmayacak derecede kirletilecek. Başta 300 bin ağaç olmak üzere, 15 yıl boyunca 2 milyon ağaç kesilecek. Açık maden olduğu için uzaydan bile seçilebilecek olan dev bir çukur açılacak. İki adet zehirli atık dağı oluşturulacak. 10 milyon ton Kükürtdioksit doğaya yayılacak... Bu liste, emin olun, daha da uzatılabilir.

Paravan Şirketler Yığını ve "Büyük Patron"a Giden Yol

Şu anda madende faaliyet yürütecek olan şirketin ismi VTG Holding. ODTÜ mezunu üç genç tarafından kurulduğu söylenen şirket, 2011 yılında, aslında madende çalışma yapma yetkisini elinde bulunduran Sardes Madencilik A.Ş.'yi nasıl olduysa "madencilik sektörü" için oldukça cüzi bir miktara satın almış. Fakat işin ilginç yanı, Sardes Madencilik A.Ş.'nin, bir süre önce bu topraklarda Bosphorus Nikel A.Ş. olarak faaliyet yürüten İngiltere kökenli European Nickel PLC (ENK PLC) şirketi tarafından

satın alınmış olması. Bahsi geçen firmaya yakından bakmak, bizi götüreceği "Büyük Patron"a ulaşmak açısından önemli. Balkanlar'da 1999 yılında, sülfürik liç yöntemiyle maden çıkarmak amacıyla kurulmuş. ENK PLC, Türkiye'de Bosphorus Nickel Madencilik, Arnavutluk'ta Adriatic Nickel Resources, Bosna Hersek'te Dinara Nickel, Kosova'da Morovo Nickel isimleri ile faaliyet yürütmektedir. Şirketin yönetici kadrosunda yer alan Sir David Logan, tanıdık bir isim. Kendisi 1997 - 2001 yılları arasında İngiltere'nin T.C Büyükelçiliği yapmış bir zat. Bu zattın, uygulanmak istendiği her yerde büyük direnişlerle karşılaşan ve uygulanamayan Sülfürik liç yönteminin bu topraklarda uygulanabilmesi için, devletle aracılık yaptığı biliniyor. Ne büyük bir tesadüftür ki, yine aynı zattın Karadeniz'deki HES katliamlarından sorumlu olan Anadolu Efes grubunun sahibi olduğu Efes Breweries International şirketinin yönetiminde -genel müdürlük de dahil olmak üzere- çeşitli pozisyonlarda yer aldığı görülüyor. ENK PLC'nin yönetim kurulundaki dikkat çekici bir diğer isim ise Paul Lush. Lush, dünyadaki en büyük maden şirketi olan ve yaptığı ekolojik yıkımlarla girdiği her yerde adından çokça söz ettiren, dünya üzerinde farklı isimlerle beraber 462 yan kuruluşu olan BHP BILLİTON firmasının önemli şahsiyetlerinden biri.

Şirketin bugüne kadar neler yaptığına geçmeden önce, Bu şirketin ENK PLC ile ortak yanlarının olmasının ötesinde, ENK PLC'nin bu dev şirketin apaçık taşeronu olduğunu göstermek gerekiyor. BHP BILLİTON, bir çok madeni çıkarmak için en ucuz yöntem olan sülfürik asit liç yöntemini bulan ve bunun patentini alan dünya devidir. Şirket bu yöntemi, sahibi olduğu, ortağı olduğu olduğu ya da teşvik verdiği bir çok şirketle uygulamaya çalışmıştır. Bu şirketler, Kolombiya'da Cerro Matoso S.A., Balkanlar, Filipinler ve Finlandiya'da Talvivaara, Balkanlar ve Türkiye'de European Nickel PLC'dir. Adı geçen hiçbir ülkede bu yöntem uygulanamamış, bu topraklarda ise devletin onay vermesi ile şirket çalışmalarına başlamıştır. Ayrıca, BHP BILLİTON'un ENK PLC ile yaptığı anlaşmada, şirkete 3.33 Milyon sterlin ödeyerek üretilecek ürünün yarısını almak ve diğer yarısı için de ilk alıcı olmak konusunda mutabakata varmışlardır. Yani bugün VTG holding adıyla bilinen şirketin asıl patronunun, bir sürü paravanın ardına saklanmış olan BHP BILLİTON olduğunu söyleyebiliriz.

Yaşam Düşmanı Şirket: BHP BILLİTON

BHP BILLİTON, Avustralya kökenli bir şirket. Özellikle kömür, nikel, uranyum ve alüminyum gibi madenlerle, ayrıca petrol ve doğalgazla da ilgileniyor. Bazen bizzat kendisi, bazen de taşeronları aracılığıyla, bu rezervlerin olduğu her yere eli uzanıyor. Yaşama karşı saldırıları da şirketin büyüklüğüyle paralel olarak inanılmaz boyutlarda. Burada bir kaç örnek vermek, bu konuyu daha anlaşılır hale getirecektir. 1984 yılında Papua Yeni Gine'de, Ok Tedi Bakır Madenleri'ni işletmeye başlayan şirket, maden atıklarının toplanması için yapılması gereken barajı çeşitli bahanelerle yapmayarak, tüm atıklarını, (bugüne kadar 500 milyon tona yakın) Ok Tedi nehrine boşaltmıştır. Bu kirlilik, 50.000 insan ve 120 yerleşim yerini etkilemiş; bölge halklarının geçimini sağladığı balıkçılık ve tarımı ise adeta felce uğratmıştır. Kolombiya'da La Guajira yarımadası üzerine kurulu olan ve dünyanın neredeyse en büyük açık madeni olan Cerrejon kömür madenleri, yarımadadaki canlı yaşamını adeta silip süpürmüştür. La Guajira'daki Tabaco köyünden tüm halkı kaba kuvvetle kovan şirket, çevrede bulunan 5 ayrı köydeki insanları da, etrafa yaydığı kirlilik yüzünden göç etmeye zorlamıştır. Şirketin uranyum üretimi yaptığı bölgelerde ise, birçok radyoaktif sızıntı olduğu söylenmektedir. Şirketin iş yürüttüğü bir çok alanda, bu ve buna benzer -yazının kapsamını çok çok aşan- daha birçok vaka yaşanmıştır. (Bkz. bhpbillitonwatch.net)

Bütün bunlarla beraber, bu katil şirketlerin ellerinin uzandığı her yerde, ciddi direnişlerle karşılaştıklarını da belirtmek gerekir. European Nickel'in özellikle Sırbistan ve Arnavutluk'ta işletmek istediği fakat işletemediği madenlerin akıbetini belirleyen şey, devletlerin onlara izin vermemesi değil; bölge halklarının geri adım atmadan, kararlı direnişlerini sürdürmeleri oldu. Turgutlu'da da devlet, yapmak istenen talana ortak olup tüm yasal izinleri bölgedeki canlı yaşamını hiçe sayarak çıkarmış, katil şirketin çalışması için uygun koşulları hazırlamıştır. Buna karşılık, burada bölge halkına ve yaşam savunucularına düşen sorumluluk; devletten ya da şirketten bir şey beklemeksizin, şirket kovulana, maden kapatılana kadar direnişlerini sürdürmek olmalı!

Kaynakça için www.meydangazetesi.org'a bakınız.

Yalova'da Belediye Değişiyor Ağaç Katliamı Sürüyor

Metehan Yanık

27 Kasım Perşembe sabahı, saat beş sularında Yalova Belediyesi'ne bağlı ekipler çevik kuvvet eşliğinde Tonami meydanına gelerek 158 ağacı, köprülülük kavşak projesini gerekçe göstererek kestiler. Peki, neydi kavşak projesi? Kim başlatmış kim devam ettirmişti? Biri iktidar diğeri iktidar olma hırsı ile yanıp tutuşan iki siyasi partiyi nasıl da ortaklaştırıvermişti yaşama saldırmak konusunda?

Aslında proje AKP döneminde başlıyor. Sonra belediyeyi alan CHP hız kesmeden devam ediyor. Her şey kılıfına uydurulup çalışmalara başlanıyor. Yeni belediyenin yaptığı bu hareket tepki çekiyor. Tanıdık bir iktidar refleksiyle karşıyorlar tepkileri: "Yerine yenileri dikilecek..."

Yaşam savunucuları belediye meclisi toplantısını basıyor. Fiziki ve gazlı saldırı gerçekleşiyor, yaşanan saldırının ardından görüşmeler iptal ediliyor. Bunun ardından gelen sorulara verilen cevaplar da tanıdık: "Bu şekilde olmasını istemezdik, gazı sıkın

önceki iktidar tarafından planlanmış katliama aynı kaygılarla devam ettiği aşikâr. Burada özellikle dikkat edilmesi gereken tutarsızlık, bu talan meselesinin nasıl oy savaşına dönüştüğüdür. AKP katliamı başlatıyor, CHP'yi katliam yapmakla suçlayıp, yeni oylar peşinde koşuyor, ama oyları aldıktan sonra aynı katliamı devam ettiriyor.

İster AKP ister CHP, ister başka biri olsun. Mesele rant olunca, mesele yaşama düşman olmak olunca, projeyi AKP yapar, taşeronluğunu CHP, asfaltı da MHP atar. Üstüne üstlük bütün bunları yaparken birbirlerine "ağaç düşmanı" diyerek ahkâm kesmekten de geri durmazlar. Belediyeler, devletler ve efendiler değişir: değişmeyen şey efendilerin ağaç, insan ya da hayvan demeden devam eden katliam geleneğidir!

Bütün bu kavgaları bir kenara koyarsak daha doğrusu bu kavgaların arasında kaybolmadan bunlara karşı "kendi kavgamızı" örersek, işte o zaman kazanırız.

İşte o zaman, biz Yalovalılar yeni talan projelerini karşılayabiliriz; güçlü bir direniş hattı oluşturabiliriz. Yani, bugün Yalova'yı bekleyen talan projeleri - Gökçedere Barajı'na alternatif yeni baraj projesi, Taşköprü tarım arazileri ve derelerin içine yapılacak olan Organize Sanayi Bölgesi, Güneyköy'de bulunan taş ocaklarının kapasite

artırımı, Yeni Adliye Binası için Araştırma arazisinde kesilecek ağaçlar, yarın biz Yalovalıların ve yaşam savunucularının zaferleri olarak anılabilir.

Yalova'da AKP döneminde yapılan talanlara her fırsatta karşı durduğunu beyan eden CHP'nin,

İLAÇ ENDÜSTRİSİNİN SON "MUCİZE"Sİ LİPOZOM

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

Tıp alanında yine bir yeniliğe daha imza atan İsviçreli "bilim adamları", Bern Üniversitesi'nde yağ hücresinden elde ettikleri lipozom ile artık antibiyotik kullanmadan da bakterileri etkisiz hale getirmeyi amaçlıyor. Lipozomlar hali hazırda kanser tedavisi, gen tedavisi ve kozmetik gibi alanlarda kullanılmaktaydı; ancak yeni elde edilen bu lipozom bakterilerin ürettiği toksinleri etkisiz hale getirmesi açısından fark taşıyor. Lipozom bir çeşit yem gibi çalışıyor, toksinler lipozoma yapışıyor, böylece hücrelere zarar veremeyen bakteri etkisiz hale geliyor ve bağışıklık sistemi tarafından kolayca yok edilebiliyor. Yani bu madde, antibiyotik gibi bakterilerin direncini yükseltmeden ve "daha az" belki de "hiç" yan etki ile hastalıklarla başa çıkma olanağı tanıyor.

Fareler üzerinde yapılan deneylerde başarılı olunması tıp camiasında heyecan yaratadursun; insan, daha önce fareler, maymunlar, köpekler, başka

canlılar ve "alt tabaka" üzerinde denenmiş ya da denenmeden onanmış olan geçmişteki "mucizeleri" olanları hatırlamadan edemiyor...

Yüzgeçli Çocuklar

1950lerin sonu... Antibiyotik üretiminde daha kârlı yöntemler arayan Alman ilaç şirketi Chemie Grünenthal, bir kimyasal kaza neticesinde "thalidomid"i keşfetti. İlaç, hayvanlar üzerinde -yüksek dozla- yapılan deneyler sonrasında zararsız olduğu "kanıtlanarak", piyasaya sürüldü. İlacın ücretsiz numuneleri piyasaya sokuldu ve epilepsi hastalarınınca kullanılmaya başlandı. Bu denemelerle birlikte ilacın yatıştırıcı ve sakinleştirici bir etkisinin olduğu da ortaya çıkmış oldu ve thalidomid başka ticari formlarda da üretilmeye başlandı. Thalidomid, distaval, asmaval, distaval forte, tensival, valgis, valgraine gibi çeşit çeşit isimlerle dünya çapında yaygınlaşan bu "mucize" ilaç, birçok reçetede yer al-

maya başladı. Hatta deneylerde, gebeyken thalidomide maruz bırakılan farelerden toplanan verilerle dayanılarak, ilaç, sabah bulantısı şikâyeti olan hamile kadınlara bile verilmeye başlandı... Ta ki yüzgeçli çocuklar doğmaya başlayana kadar.

Thalidomid'i kullanan anneler, halsizlik, ciddi baş ve mide ağrıları, deride kızarıklık, el ve ayaklarda uyuşma, kabızlık, kulak çınlaması, depresyon, uykuya eğilim gibi yan etkiler bildirmeye başladılar ve doğumlar başladığında zararsız olduğu "kanıtlanan" bu maddenin aslında hiç de zararsız olmadığı ortaya çıktığında çok geç kalınmıştı.

Hamileliği esnasında thalidomid kullanan anneler çok sayıda doğumsal anomalili bebek dünyaya getirdi. Bunlardan en yaygını ise normalden kısa ve şekil bozukluğu olan kol ve bacaklara sahip bebeklerdi. Bu sakatlık dünya çapında yüzgeçli bebekler olarak anılmaya başlandı. Bu-

nunla beraber, thalidomid kendisini; gelişimi tamamlanmamış parmaklar, sağırılık, körlük, yarık damak ve kalp, sinirler, cinsel organlar, böbrekler, sindirim sisteminde sakatlıklar şeklinde de gösteriyordu. Bazı anneler sadece tek bir hap almış, fakat bu doz bile fetüsün zarar görmesine yetmişti.

Elbette ilaç firmaları bu sakatlıklar ve yeni doğan ölümleri konusunda başlangıçta hiçbir sorumluluğu kabul etmedi fakat dünya çapında artan vakalar, konu üzerinde yapılan araştırmalar ve kamuoyu baskısı neticesinde ilaç, tüm dünyada piyasadan çekildi. Fakat ilaç toplatıldığı esnada 46 ülkeden 10.000'in üzerinde bebek sakatlıklarla dünyaya geldi ve bunların yarısı daha büyümeden hayatını kaybetti.

Kısırlaşan Kuşak

DES -yani Diethylstilbestrol- Birleşik Krallık Tıp Araştırma Konseyi (UK MRC) tarafından finanse

edilen bir araştırma sonucunda ilk defa 1938'de sentezlendi. Yapay bir çeşit östrojen olan DES- Birleşik Krallık Tıp Araştırma Konseyi'nin - ilaçların ticarileştirilmesine karşı olan politikası sayesinde patentlenmeden dünya çapında 200 farklı kimya ve ecza şirketi tarafından üretilmeye başlandı. 1940'lardan 1980'lerin sonuna kadar vajina iltihabı, prostat kanseri, erken menopoz gibi östrojen eksikliğinden kaynaklanan durumlarda ve daha birçok alanda kullanıldı. Bu süre boyunca hem ilacın herhangi bir patent ücretinin olmaması; hem de bu ilaç hakkında aslında çok da araştırma yapılmamış olmasına rağmen Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) tarafından onaylanmış olması, ilacı üreten 200 farklı şirketin de yüzünü güldürmüştü.

Başından itibaren tartışmalı olan ve hakkında kesin bilgilere sahip olmaksızın onaylanarak kullanılan DES, 1950'lerin başında popüler olmaya başladı ve yaygın olarak kullanılmaya başlandı. Daha önce düşük yapan annelerin DES kullanarak doğum yaptığını ilişkin hikâyelerse kullanımı daha da arttırıyordu.

DES kullanımında ölü doğum rapor edilmemiş olsa da ilacın yarattığı etkiler doğan bebeklerin yetişkinliğe erişmesiyle görünür olmaya başladı. Anne karnında DES'e maruz kalan kadınlarda vajina kanseri, rahimde şekil bozuklukları, erkeklerde ise testislerin inmemesi gibi çeşitli üreme sistemi bozukluklarına neden olmuştu. Yani, DES takviyesi ile dünyaya gelen kuşak şimdi kısırlıkla -hatta kanserle- karşı karşıya kalmıştı. Yan etkilerin ancak bir sonraki neslin yetişkin olmasının ardından ortaya çıkması, dünya çapında hala milyonlarca insanın DES kullanımından kaynaklı bozukluklardan tedavi görmesine neden olmuştu.

Bayer'in Süper Kahramanı: Eroin

1897 yılındaki keşfinden bu yana milyonlarca insanın hayatını etkileyerek, belki de insan yapımı kimyasalların en tehlikelilerinden biri olan eroin; aslında aspirinin keşfinden hemen sonra, yine Bayer tarafından güçlü bir ağrı kesici ve tüberküloz ya da kanser gibi hastalıkların tedavisinde kullanılmak amacıyla sentezlenmişti. Bizzat ilacın mucidi Heinrich Dreser dâhil, beyaz çökeltiyi bizzat deneyenlerin yaptığı yorumlar sayesinde "Heroin" adını alan "mucize kimyasal" kullananların ağrılarını dindirmekle kalmıyor onların kendilerini kahraman (hero) gibi hissetmelerini sağlıyordu. Bağımlılık yapmayan morfin olarak Bayer tarafından

piyasaya sürülen "ilaç", kısa zamanda başka ilaç şirketlerinde de kopyalandı. Gün geçtikçe ilaca olan talebin artmasıyla eroin çeşitli formlarda üretildi. Beyaz toz kısa sürede kullanımı çok daha kolay olan tablet, şurup, hatta kadınlar için tampon şeklinde üretilirken kullanım alanı da gün geçtikçe yaygınlaştı. Başta "ağır vakalar" için bir umut hatta ölüm döşeğindeki için biraz huzur olan "ilaç", sonraları çocuklara öksürük şurubu olarak bile reçete edilir oldu, hatta solunumu rahatlatması nedeniyle hiçbir sıkıntısı olmayanlar bile bu mucize "ilacı" kullanıyordu. Fakat 1910 yılında, o zamana kadar "bağımlılık yapmayan morfin" olarak pazarlanan eroinin, aslında karaciğerde parçalanarak morfine dönüştüğü ortaya çıktı.

Aslında eroinin yaygınlaşmaya başladığı ilk yıllarda 1899'da bazı araştırmacılar kullananların "ilaca" tolerans geliştirdiğini belirtmiş, hatta bir Alman araştırmacı eroini "aşırı tehlikeli bir zehir" olarak adlandırmıştı. Hatta 1902'de bazı Fransız ve Amerikalı araştırmacıların bağımlılık ve "eroinizm" vakaları rapor ediyordu. Ne var ki aynı sene Bayer, net karının % 5'ini eroin satışından elde ediyordu. Bu durum, bağımlılar ilaç depolarını ve eczaneleri yağmalamaya başlayana kadar satışlar sorunsuz devam etti...

Dünya çapında artan bağımlılık, dünya çapında eroin karşıtı kampanyalara dönüşmeye başladığında, Bayer 1913'te eroin üretimini durdurdu.

Sonuç Yerine

Tıp tarihine "mucize" olarak girip "facia" olarak çıkanların birkaç tanesini hatırladıktan sonra, antibiyotiklerin yerini alacağı söylenen bu son "mucize" için bir kehanet yaratmaya gerek yok. Fakat Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, reçete edilen antibiyotik son on yılda %40 artmış durumda ve tüketilen antibiyotiklerin %30-40'ının gereksiz kullanılıyor. Reçete edilmeden kullanılan antibiyotiklerse, tüketimin %26'sını oluşturuyor. Bu yüzdeler bir yana, antibiyotikler 1 milyar liralık bir pazar oluşturuyor. Şimdi tıp tarihinde geri döndürülemez etkiler bırakan bu ilaçların ve sunulan tüm verilerin ardından sormak gerekiyor: Bu "lipozom mucizesi" eğer antibiyotikten "daha etkili ve daha az tehlikeli" ise pazarda kaç milyarlık yer kaplıyor?

Bugünün mucizesi ilan edilen lipozomun, yıllar sonra yaratacağı "facia"lar şimdiden hafızalarda yer edinirken; ne kadar çok tükettirirse o kadar çok kazanan ilaç sektörüne neyin "ilaç" olacağı ise merak konusu.

Katarakt Ameliyatı Kör Etti

Hindistan'ın kuzeyinde Amritsar ve Gurdaspur'da, bir vakfın sahibi olduğu bir hastanede, ücretsiz katarakt ameliyatı olan 11 kişi kör oldu. Vakfın, hastanede yoksul ve yaşlılar için hizmet verdiği öğrenilirken; 4 Kasım'dan

itibaren 50 yaş üstünde bir çok hastaya katarakt ameliyatı yapıldığı, bu kişilerin birçoğunun görme yetisini kaybettiği veya enfeksiyon kapıldığı ortaya çıktı. Ayrıca olayla ilgili bir doktorun gözaltına alındığı belirtildi.

Sierra Leone'de Doktorlar Grevde

Ebola virüsünün hayli yaygın olduğu Sierra Leone'de, Ebola'ya yakalanan doktorların tedavi koşullarının iyileştirilmesi ve sağlık malzemelerinin arttırılması konusunda ciddi sıkıntılar yaşandığını belirten doktorlar; şartlar

iyileşene kadar grevlerini sürdüreceklerini söylediler. Ülkede şu ana kadar 11 doktor, Ebola'ya yakalanarak hayatını kaybetti. Sierra Leone'de, 7 bin 798 kişi Ebola virüsü kaptı ve 7 bini hayatını kaybetti.

Damacana Suda Sorunlar Bitmiyor!

Geçmiş senelerde sağlığı tehdit ettiği haberleriyle gündemi meşgul eden damacana sular, bu sene de bir hayli konuşulacağı benziyor. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu'nun verilerine göre, piyasada bulunan suların % 18'i "uygunsuz".

Türkiye genelinde 2 bin 363 numune alınmışken, 127 firmaya ait 289 su numunesinde uygunsuzluk olduğu anlaşıldı. Suların 199'unun mikrobiyolojik, 61'inin

kimyasal, 8'inin fiziksel, 18'inin mikrobiyolojik ve kimyasal, 3'ünün ise mikrobiyolojik ve fiziksel uygunsuzluk taşıdığı belirlendi.

Geçtiğimiz yıllardaki araştırmalar da benzer sonuçlar vermişti. Adı açıklanan firmalar ciddi zararlarla karşılaşırken, kimi firmalar karlarına kar katmıştı. Bakalım bu araştırmadan sonra, hangi firmalar düşüp hangi firmalar yükselecek?

Kullan-at Kılavuz

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Davut Erkan

davuterkan@meydangazetesi.org

Ödenmeyen Maaşlara Karşı "İş Durdurma Hakkı"

İş Kanunu'nun 2. maddesine göre "Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi denir." İş Kanunu'nun 8. maddesine göre ise "İş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir."

Bu tanımlara göre işçi ile işveren arasındaki ilişki, temelde işçinin işverene ait işi yapması ve bunun karşılığında işverenin ücret ödemesine dayanan, karşılıklı yükümlülüklerin bulunduğu bir sözleşmedir.

İş Kanunu, işverenin yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda işçiye bazı haklar tanımaktadır. Bu haklardan birisi de, ücretin 20 gün geciktirilmesi durumunda işçinin "iş görme borcunu yerine getirmekten kaçınma" hakkıdır. Bu hak İş Kanunu'nun 34. maddesinde düzenlenmiştir.

İş Kanunu 3. Maddesi'ne göre "Ücreti ödeme gününden itibaren yirmi gün içinde mücbir bir neden dışında ödenmeyen işçi, iş görme borcunu yerine getirmekten kaçınabilir. Bu nedenle kişisel kararlarına dayanarak iş görme borcunu yerine getirmemeleri sayısal olarak toplu bir nitelik kazansa dahi grev olarak nitelendirilemez. ... Bu işçilerin bu nedenle iş akitleri çalışmadıkları için feshedilemez ve yerine yeni işçi alınamaz, bu işler başkalarına yaptırılmaz."

Buna göre, bir işçi, ücretinin ödenme gününün üzerinden 20 gün geçmesine rağmen halen ücreti ödenmediyse, iş sözleşmesini feshetmeden, yani işten ayrılmadan, işi dur-

durma hakkına sahiptir. Bu durumda iş sözleşmesi devam eder, ancak ücret ödeninceye kadar işçi herhangi bir iş yapmaz. Ücret ödeninceye kadar iş sözleşmesi askıya alınmış sayılır.

Uygulamada işverenler, iş durdurma hakkını kullanan işçinin işyerinde "huzursuzluğa" neden olduğunu ileri sürerek işçinin işyerinde durmasını isteseler de, işçi işinin başında durma hakkına sahiptir. Kanuna göre bu işçinin yaptığı iş bir başkasına yaptırılmaz. İşçinin işinin başında durması, işverenin bu işi başkasına yaptırmamasını da sağlayacaktır aynı zamanda.

Yine işçinin işyerine gitmeyerek bu hakkını kullanması durumunda, işverenler, işçinin mazeretsiz işe gelmediğinden bahisle tutanak tutarak iş akdini bu nedenle feshetme yoluna başvurmuşlardır. Bu nedenle bu hakkın etkili bir şekilde kullanılması çoğu kez işçinin işyerine giderek işinin başında durmasını gerektirir.

Örnek verecek olursak, her ayın 5'inde ücret alan maki-neci işçi, ücreti 20 gün geciktirilirse, ayın 26'sında işyerine gidip makinanın başına oturup, hiçbir şey yapmadan bekleyebilir ve bu makinayı çalıştırmayarak hakkını kullanabilir. Bu makinanın çalışmaması, işverenin işinin büyük oranda aksamasına ve bazen de üretimin tamamen durmasına dahi sebep olabilir. Ancak bu durumda dahi işveren, bu işi başkasına yaptıramaz, bu nedenle işçiyi işten çıkaramaz veya bu işçinin işini yapmak üzere başka birini işe alamaz.

Yine belirtmek gerekir ki, bir işyerindeki işçilerin tamamı veya büyük bir kısmı iş biraka hakkını kullandığında dahi bu, "yasadışı grev" sayılmaz. Ve buna dayanarak işveren işçileri işten çıkaramaz.

"Pembe Cezaevleri" Devletin Trans Politikası

Nergis Şen

nergisen@meydangazetesi.org

"Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, geçtiğimiz Nisan ayında LGBT bireylere mahsus bir "Müstakil Cezaevi" projesinin sürdürüldüğünü açıklamış, yeni bir gündem yaratmıştı."

Günümüzde hapis-hane-lerde tecrit içinde tecrit yaşayan LGBTİ bireyler için bu projenin bir nebze olsun rahat-lama olacağını, mesela kadın ve erkek koşullarında kalamayan transların tek kişilik hücrelerde tutulduğunu ve havalandırma-ya bile diğer tutsaklarla beraber çıkamadıklarını söyleyerek savunanlar kadar; bu projenin LGBTİ bireylere yönelik -zaten her alanda var olan- ötekileştirmeyi ve yalnızlaştırmayı pekiştireceğini söyleyerek karşı çıkanlar olmuştur. On binlerce kişinin katıldığı anketleri, projeye olumlu bakanlar bir kafa boyu farkla (yaklaşık %4) önde tamamlamıştı. Aylar geçti...

Pembe Hapishane

Kasım ayında Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, İzmir'in Aliağa ilçesinde "Türkiye'nin ilk trans kadın cezaevi"nin kurulacağını açıkladı. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan, şu anda meclis alt komisyonunda bulunan tasarının onaylanmasının an meselesi olduğunu söyledi.

Bir önceki hükümet döneminde Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı'nın bile "Eşcinsellik hastalıktır" dediği devlet, ne oldu da bir anda transları pek düşünür hale geldi, "pembe cezaevi" açmaya karar verdi? Translara ayrı hapishane kurulmasıyla hapishanelerdeki fiziksel - psikolojik - cinsel istismarın önüne geçileceğine gerçekten inanıyor ya da inandırabileceklerini düşünüyorlar mı?

Tam 14 yıl önce, yılın bu vakitlerinde devlet tarafından "Hayata Dönüş Operasyonu" adıyla gerçekleştirilmiş hapishane katliamlarının anısı hala tazeyken; pembe hapishane

"Translara Tedavi Operasyonu" yapılmayacağını garantisini kim verecek mesela?

Bu "trans açılımı"nın altından ne çıkacak?

Hapishaneler, tutsaklık, kapatılma yeterince olumsuz olsa da, altından başka bir pisliğin daha çıkacağına emin olduğumuz projenin konuşulduğu günlerde, bir de yasa çıktı. "Aliağa'da açılacak olan hapishaneyi dolduracak kadar trans tutsak var mı bu topraklarda?" sorusunu kendine soran devlet, cevabı olumluya çevirmenin yolunu buldu. Yeni çıkan "hayasızca hareketler yasası"yla, birçok trans rahatlıkla kapatılacak bahaneler bulabilecek. Yeni hapishane için yeni yasa çıkartıldı yani bir nevi. Suçlar yaratıldı, hapishaneler planlandı, translar tanındı. Yeni bir "suçlu profili" yaratıldı, işlem tamam.

Bir dönemin Kemal Sunal filmlerinden aşına olduğumuz bir hikâyeye vardır. Mekân Kürdistan'ın ücra bir köyü, zaman özellikle 80 öncesi. Köylüler devletin köye gelmesini isterler. Devlet demek, elektrik- su demek; hastane, okul, yol demektir ne de olsa. Sonra bir gün devlet gelir. Ardından askerlik kâğıtları, vergi borçları, faturalar, yükümlülükler.. Devlet köyü tanır, ama hayrına tanımaz.

İzmir'de kurulacak olan hapishaneyle, devlet, yıllardır yok saydığı, katlettiği transları bir nevi "tanıdı". Hapishanelerde uğradıkları ötekileştirmeyi "gidermek" için translara özel bir hapishane tasarladı. Tıpkı Kemal Sunal filminde olduğu gibi, devlet bu kez de transları tanıdı, ama hayrına tanımadı .

Tutsak Travesti Esra ile Röportaj

Hapishanelerde, her dönem farklı kimlikten, inançtan, düşünceden olanlara; siyasi tutsaklara; Kürtlere; eşcinsellere; gayrimüslimlere yönelik baskı, işkence ve saldırılar olurdu, her zaman. Ama bir yolu bulunup, gerekçelendirilip, binbir yöntemle üzere örtülürdü bu saldırıların. AKP iktidarının, özellikle "ustalık" döneminden sonra her şey çok açık, umursamaz ve korku-

suzca, en alttan en üste sıralı amirine kadar birbirlerini kollayarak yapılır oldu. Kişisel güvenliği sebebiyle ismini vermediğimiz bir hapishaneden, travesti bir tutsak gazetemize verdiği röportajda, hapishanelerde eşcinsel ve trans mahkumlara yönelik sistematik baskıyı ve işkenceyi anlattı. Geçekleştirdiğimiz röportajı siz okuyucularımızla paylaşıyoruz.

Meydan: Kendini tanıtmak ister misin?

Yirmi bir yıldır travestiyim. Tek bir umut için yaşıyorum; pembe kimliğimi alabilmek. O da, cezaevi şartlarında prosedür engellerine takılıyorum.

Farklı kimliklere ilişkin devlet ve çeşitli iktidar odaklarınınca oluşturulmuş bir algı ve politikadan bahsetmek mümkün. Bu sana nasıl yanıyor?

Bu ülkede eşcinsel olmak, çok zor bir hayat yaşamak demektir. Bazen hayatın yükü ağır geliyor. Bu hayatı seçtiğin andan itibaren zorluklar başlıyor. Önce ailen dışlıyor, sonra toplum dışlıyor. Devlet karşısında, hakların sadece eşcinsel olduğun için elinden alınıyor. Resmi olmasa da yasal haklarından muaf tutuluyorsun. İnsan yerine bile koymuyorlar.

Mahkeme sürecinden kısaca bahseder misin?

En basitinden, mahkemede söz hakkın yok. Yaptığın savunmanın hiçbir hükmü yok. Savcı ve hakimlerin gözünde potansiyel suçlu, canı, canavar olarak görülüyorsun. Aşağılık bir insan olarak yargılanıyorsun. Her davranışlarıyla hissettiriyorlar. Söz konusu olan bir travestiye, yasalarda kanaat cezası olmasa da kanaat cezası veriyorlar. Hiçbir delil olmadığı halde, sadece olay yerinde bulunduğum için suçlandım. Birkaç kişinin hakkımda yalancı şahitlik yapmasıyla, olay üstüme yıkıldı. Yapmadığım bir suçtan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hüküm giydim. Bu kadar ağır bir cezayı, travesti olmamdan dolayı, hâkimin kanaati üzerinden bana verdiler.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının kendisine özgü bir infaz uygulaması, birçok sınırlılıkları da var. Hapishanede yaşadığın sorunlardan bahseder misin?

Toplum, özgür hayatta nasılsa hapishanede de aynı. Hakaret, sözlü taciz, aşağılayıcı tavır

ve davranışlara maruz kalıyoruz. Hapishanede gardiyanlar tarafından elle tacize uğruyoruz. Şikâyet etsek, hiçbir sonuç almıyoruz. Yaşadığım bir olaydan bahsedeyim. Samsun hapishanesinde cinsel tacize maruz bırakıldım bir gardiyan tarafından. Şikâyet ettim. Sperm kalıntılarını, delilleri, kendi ellerimle teslim ettim. 1 yıl yargılama süresince tutuklu kaldı. Yargılanma sonucunda çıkan kararda, "zorla değil, gönül rızasıyla olmuştur" diyerek gardiyana beraat verdiler. Darp raporlarımı hiçe saydılar. "Gardiyanın görevine iadesine, tutuklu kaldığı sürenin tanzimine ve tazminat verilmesine" hükmetti hâkim. Hani adalet? Tacizci bir gardiyana nasıl tekrar göreve iade kararı veriyorlar, anlamış değilim. Rahatlıkla bu kararı verebiliyorlar, çünkü onların gözünde biz eşcinseller potansiyel suçluyuz.

11 yıldır hapishanedeyim, 9 yıldır tek başıma tecrit ortamında tutuluyorum. Cezam ağırlaştırılmış müebbet olduğu için yasal kısıtlılıklar var. Ama eşcinsel olduğum için, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerine tanınan kısmi haklardan da muaf tutuluyorum. Hiçbir sosyal aktivitem yok. En basiti, kütüphaneye bile çıkamıyorum. Haftada 1 kez sohbet odası hakkımız var. Eşcinsel olduğum için bana yok. Açık ya da kapalı spor salonuna çıkamıyorum. Tek başıma olduğum için "spor sahasında ne işim var?"mış.

Günde 1-2 saat havalandırma hakkı veriyorlar. Tek başıma odanın önündeki beton zemine çıkıp içeri giriyorum. Günümün 22-23 saati 10 metre karelik tecrit odasında geçiyor, hareket alanım kısıtlı. Dış dünyayla tek bağlantım televizyon. Sıkıntımı derdimi paylaşacak kimse yok. Ancak mektupla derdimi paylaşabiliyorum. Onu da birkaç arkadaşına yazabiliyorum. Her şeyi yazmak yasak, yazılacak olanlar kısıtlı. Burası hapishane; aile yok, gelen yok, ziyaret yok, para yok, hiç kimsem yok.

Hapishane şartlarında yaşa-

mın idame ettirilmesi için, ekonomik katkı da gerekiyor.

Verilen cezaya göre, ben bu şartlarda ömrümün sonuna kadar kalacağım. Bu şartlarda bir insan ne kadar dayanabilir; bu sorunun cevabını bilmiyorum. Hapishanede kimsesizsen, paran yoksa bir hiçsin. Kimse sanmasın ki hapishanede ekmek elden, su gölden, parayı napıcan; öyle değil işte. Elektrik parayla, parayı ödemezsen kesiyorlar. Çay, kahve, şeker, sabun, deterjan, şampuan, aklınıza ne gelirse parayla. Yanlış anlamayın, zorunlu ihtiyaçları söylüyorum. Kantinde satılan eşyalar hem çok sınırlı, hem de dışarının 2 misli pahalıdır. Hapishanede kimse yardım etmiyor. Ben ihtiyaçlarımı karşılayabilmek için el işi yapıyorum. Yaptığım boncuk elişlerini alan olursa -ki her zaman satılmıyor- bir gün akşama kadar çalışsam, kazanacağım para 6 lira. Benim için 6 lira, servet değerinde. Keşke yaptığım el işleri sürekli satılsa da ben günlük 6 lira kazanabilsem, aylık 180 lira para kazanırdım. 80 lira bile kazanmam şükrediyorum. Kimsem olmadığı için kıyafet temin edemiyorum. Param olmadığı için özel ihtiyaçlarımı alamıyorum. Birileri feryadımı duysun istiyorum.

Bu röportajı yapmamıza da gerekçe olan, son zamanlarda yaşanan, kurum idaresinden kaynaklı sorunlardan bahsetmek ister misin? Nasıl muamelelerle karşılaşıyorsunuz?

Bunca sorunum olmasına rağmen, bir de haklarımı korumak için mücadele ediyorum. Tek başıma da olmuyor. Şu anda kaldığım kurumda psikologla ya da müdürle görüşmek istesem, görüşemiyorum. Rahatsızlanmam revire çıkamıyorum. Bana karşı, tamamen keyfi uygulama yapılıyor. Sosyalleşmeyi zaten unuttum. Mektup gönderiyorum, mektubum en az beş gün bekletiliyor, bazen on günü buluyor. Kalmış olduğum tecrit odası hiç güneş görmüyor. İdare, kaloriferi saatle yaktığı için kışın ısınmıyor. Bu sorunları savcılığa, Adalet

Bakanlığı'na şikayet ediyorum, idare yalan beyanda bulunuyor. Savcılık, bakanlık, -bir travestiye inanacak halleri yok ya- hapishane müdürüne inanıyorlar. Bu şartlarda bu hapishanede kalmam imkansız; özel sevk yazıyorum, ret cevabı veriliyor. Sorunları belirten sevk yazdım, hapishane müdürü "Hiçbir sorunu yok" yazısı yazdığı için gidemedim. Açlık grevi yaptım, gidemedim. Hapishane müdürü, "Ölene kadar seni buradan göndermeyeceğim!" diye tehdit ediyor. Tüm bunları bana, Samsun hapishanesinde beni taciz eden gardiyanın arkadaşı olduğu için yapıyor; açıkça söyledi. Birinci müdürle görüşmeye çıkabildiğimde, aşağılıyor, hakaret ediyor. Sinkafli küfürlerle odasından attırıyor. Kapalı zarf olarak resmi kuruma mektup gönderme hakkım olduğu halde, Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiğim mektuba el koydu. Daha iki hafta önce aynı mevzuları yaşadık. Yine mektubumu göndermedi.

Öyle çaresiz kaldım ki, intihara teşebbüs ettim. Bir kutu hap içtim, hastaneye kaldırdılar. Midem yıkandı, yoğun bakımda kaldım. Hastane psikoloğunun yardımı sayesinde polise tutanak tutturarak 1. müdürü şikayet edebildim cezaevi savcısına. Gerçi kimi kime şikayet ediyorum? Ben tek başıma, kimim kimsem olmadan bir travestiyim! Ölsem cenazeme sahip çıkacak kimsem yok, elimden bir şey gelmiyor. Bu hapishanede, bir memurun yalan söylediğini belgeyle kanıtladığımda "Yalan söylüyorsun, işte kanıtı, yalancısın." dedim. O kelime hakaret sayılıyor, disiplin cezası verdiler: İki ay! Şimdi 1. müdür bana hakaret ediyor, aşağılıyor, sinkafli kelimeler söylüyor, ama hesabı sorulmuyor.

Son olarak söylemek istediğin bir şey var mı?

Adalet arıyorum! Soruyorum sizlere, müdürlerin gardiyanların, bana ve diğer hapishanelerde kalan eşcinsellere zulüm etmesine sessiz kalacak mısınız? Yoksa "hayır" mı diyeceksiniz bu zulme?

21. YY. Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

Savaşı Görmeyip "Barışa Bak"anlar

Merve Arkun

mervearkun@meydangazetesi.org

Kasım ayının ilk günlerinde, İstanbul'da bulunan Taxim Hill Otel'de düzenlenen bir basın açıklamasıyla duyuruldu "Barışa Bak" projesi. "Ordu demokrasinin temeli" diyerek 12 Eylül Darbesi'nin destekçilerinden olan ve Liberal Düşünce Topluluğu kurucularından Atilla Yayla'dan, Berkin Elvan'ın annesini yuhalatarak Erdoğan'a destek çıkan Yavuz Bingöl'ün "haysiyet suikasti"ne kurban edildiğini söyleyen Meryem Gayberi'ye kadar, toplam 69 imzacıyla "çözüm sürecinin sağlıklı yürütülmesi" amacıyla yola çıktığı söylenildi. Düzenlenen toplantıda, barış konserlerinden trenlerine kadar "barış" dolu hayallerden bahsedilirken; var olmak için direnenlerin mücadelesi "provokasyon" ilan edildi.

"Hükümetten bağımsız" ve "sivil" bir oluşum olarak ortaya çıktığı iddia edilen projenin yankıları sürerken, "Barışa Bak"ın amaçlarını, imzacılarını ve "ne yöne baktığı"ni tartışmakta fayda var.

Başlatılan bu projeyle "barışa bak"ma iddiasını taşıyanlar, ya-

şadığımız coğrafyada on yıllardır yaşanan savaşın, topraklarından edilen binlerce insanın, kaybedilen ve katledilen bir halkın hesabını yapmanın da ötesinde yaşamını savunmak için direnenleri -tıpkı iktidarın yaptığı gibi- "provokasyon"larla ve "darbe girişimleri"yle suçlarken; projeye çizilmek istenen "barış", tam da hükümetin Yeni Türkiye şablonuna bakarak çiziliyor. Devletin çözüm adı altında Kürt halkına yönelik işlettiği inkâr ve imha politikasına karşı girişilmiş mücadelede, barıştan uzaklaştırma olarak ilan eden "barışsever"lerin barıştan anladıklarının ne olduğu açık. AKP hükümetine yönelik müteşekkirliliklerini her fırsatta dillendiren "Barışa Bak"çılar, kardeşlik altında devletin gizli stratejilerinin sürdürücüsü konumunda. Meşruluklarını, "biz ne o taraftanız, ne bu taraftanız" diyerek dayandırdıkları pozisyonlarıyla; devletçi algıyı farklı bir yerden zihinlere kazımaya, Kürt halkının mücadelesinin altını boşaltmaya çalışıyorlar.

Genellikle iktidar yanlısı akademisyen, yazar ve gazete-

cilerden oluşan "Barışa Bak" çağrıcıları toplam 69 imzadan oluşuyor.17 Aralık sürecinde iktidar paydaşları arasında belirginleşen AKP-Cemaat ayrışmasında, safını "paralel yapıya karşı seçilmiş hükümetten yana" koyan Barışa Bak projesi çağrıcılarından bazılarının, "iktidar yanlısı performanslarıyla" kısa özgeçmişleri şöyle:

Yıldırım Oğur

ODTÜ Siyaset Bilimi mezunu olan Yıldırım Oğur, 2003 yılında Genç Siviller hareketinin kurucuları arasında yer aldı. Radikal, Taraf gazeteleri ile Birikim dergisinde yazılar yazan Oğur, 2013 yılında, iktidarı açıktan destekleyen Türkiye gazetesinde yazmaya başladı. Türkiye'de yazmaya başladıktan sonra Erdoğan'ın fiili danışmanı haline gelen Oğur'un köşe yazıları, Erdoğan'ın bazı mitinglerinde tarihsel alıntılar yaptığı temel kaynak oldu.

Kobanê Direnişi süresince yazdığı köşe yazılarında, "çözüm süreci"nin muhataplarından Kürt hareketini eleştirmiş; dev-

letle aynı perspektifte, devlet-polis şiddetinden kaynaklanan ölümlerden, hareketi sorumlu tutmuştu. Bu beyanlar, Yıldırım Oğur'un iktidarla yaşadığı söylemsel uyumun daha da belirginleşmesini sağladı. Meydan Gazetesi'nin yine aynı bölümünde "akıl heyeti"ni deşifre ederken yer verdiğimiz Oğur, devletin "barış" söyleminin en önemli yaratıcılarından.

Oral Çalışlar

Aydınlık çevresinden eski bir sosyalist olan Oral Çalışlar bugüne dek Cumhuriyet, Taraf, Radikal gibi siyasi yelpazenin farklı kulvarlarından birçok gazetede köşe yazıları yazdı. "Akıl İnsanlar" heyetinde yer almasının ardından iktidarla olan ilişkisini belirginleştiren TESEV üyesi Çalışlar, şimdilerde de liberal yazarların kendilerine yer bulduğu "serbestiyet.com" sitesinde yazıyor.

Orhan Miroğlu

1970'li yıllarda Kürt hareketi içerisinde yer alan; 1980 yılında

girdiği cezaevinden 1988 yılında tahliye olan Miroğlu, Ülkede Özgür Gündem, Özgür Politika, Birgün ve Taraf gibi gazetelerde köşe yazarlığı yaptı. 2010 yılındaki Anayasa Referandumu sürecinde iktidara yakınlaşan Miroğlu, bu yakınlaşmayı ilerleyen yıllarda öylesine içselleştirdi ki; kendi geçmişini bile inkâr etmeye başladı. 12 Eylül döneminde, tutsak kaldığı Diyarbakır Cezaevi'nde sistematik işkenceye maruz kalan Miroğlu, yakın dönemde katıldığı bir TV programında "Devlet eliyle sistematik işkence kesinlikle yoktur!" diyerek, bu içselleştirmeyi somutluğa kavuşturdu.

Yaşadığı "politik değişiklik" in ardından, sınırlı sayıda gazetecinin binebildiği Erdoğan'ın uçağında kendisine yer buldu ve 2012 yılından itibaren iktidara yakınlığıyla bilinen Star Gazetesi'nde yazmaya başladı.

Nagehan Alçı

Boğaziçi Üniversitesi siyaset bölümü mezunu olan Nagehan Alçı, Hürriyet, Milliyet, Akşam gibi gazetelerde köşe yazarlığı ve Kanal D, Fox, CNN Türk gibi kanallarda da programlar yaptı. "Akil" heyette yer alan Alçı da, Barışa Bak projesi içerisindeki çoğu isim gibi, "zaman içerisinde saf değiştiren"lerden.

2009 yılında yazdığı "Bir Delikanlılık Portresi: Tayyip Erdoğan" yazısında Erdoğan'ı çokça eleştiren Nagehan Alçı; özellikle 17 Aralık sonrası, iktidarın hareketli savunucularından biri haline geldi.

Etyen Mahçupyan

Liberalliğiyle bilinen Etyen Mahçupyan, başbakan Davutoğlu'nun başdanışmanlığını yürütüyor.1996 yılına kadar kendi şirketlerinin yöneticiliğini yapan Mahçupyan, 1997'de Radikal'e, 2001'de ise Zaman'a geçti; siyasal çizgisinin "ne hızla" değiştiğini açıkça gösterdi.

TESEV Demokratikleşme Programı'nın 2012'den beri başkanı konumunda bulunan Etyen Mahçupyan, Hrant Dink'in 2007 yılında öldürülmesinden sonra Agos gazetesine geçmişti. Geçtiğimiz Mayıs ayından bu yana ise, iktidar yanlısı patron Ethem Sancak'ın gazetesi Akşam'da yazıyor.

Sinan Çetin

"Hiçbir düşünce kutsal değildir, her düşünce değişir ve gelişir, embesillerinki hariç" şeklindeki konuşmalarıyla, bir sosyalistten bir kapitaliste dönüşümünü rasyonelize eden Sinan Çetin; Plato adlı şirketinin patronluğunu yaparken, aynı zamanda emlak sektörüne de el atmış durumda. Cihangir'de sahip olduğu çok sayıda gayrimenkul üzerinden emlak ticaretine girişen Çetin, sektördeki "rant dostları"ndan Ali Ağaoğlu'nun da reklamlarını çekiyor.

Barışa Bak projesinin imzacılarından Atilla Yayla ile birlikte de bir yayınevinin patronluğunu yürüten Sinan Çetin, katıldığı her programda iktidar güzellemesi yapmaktan geri durmuyor.

Markar Esayan

AKP-Cemaat kavgası öncesi Taraf gazetesinde yazarlık ve yayın koordinatörlüğü yapan Markar Esayan, yaşanan ayrışma sonrasında Yeni Şafak'ta yazmaya başladı. Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde "Affederseniz benim için de çok çirkin bir şekilde Ermeni dediler" şeklinde konuşan Erdoğan'ı, "Biz Ermeniyiz, tecrübe ile sabit, hakiki ırkçılar gözünden tanırız; merak edilmesin. 12 yıldır AK Parti'ye destek veren bir Türkiyeli olarak, bu pazar da Yeni Türkiye için Erdoğan'a oy vereceğim." sözleriyle aklamıştı. %10 barajı tartışmalarında AKP'nin yanında yer alarak, barajın kaldırılmasına yönelik tepkisini gösteren Esayan, HDP'den de bağımsız adaylarla seçimlere girmesini istemiş. İstikrar sürsün diye...

Rasim Ozan Kütahyalı

"Havuz medya" grubu gazetelerinden Takvim ve Sabah'ta köşe yazarlığı yapan Rasim Ozan Kütahyalı, Melih Gökçek'in sahibi olduğu Beyaz TV'de de futbol yorumcusu. Nagehan Alçı ile olan evliliğinden doğan çocuklarının "isim babalığı" nı Erdoğan'a yaptıracak kadar iktidarla "içli dışlı" olan Kütahyalı, kendi jenerasyonundan birçok yazar gibi, devrimcilere ve devrimci mücadeleye olan kinini kuskaktan geri durmuyor. "Ben bu devlet için kellemi ortaya koyanlardanım!" diye ifadelerini dillendirmekten geri durmayan Kütahyalı, futboldan siyasete engin bilgi birikimlerini, hükümetin ona sunduğu tüm olanaklardan yararlanarak anlatmaktan geri durmuyor.

Cengiz Alğan

"Barışa Bak" projesinin fikir sahibi denilebilecek Cengiz Alğan, eski bir DSİP yöneticisi. 2010 referandumunda "Yetmez Ama Evet" diyenlerden biri olan Alğan, 17 Aralık Yolsuzluk Operasyonu'ndan sonra, iktidar tarafındaki duruşunu iyice belirginleştirmiş; yolsuzluk operasyonunun bütünü "seçilmiş hükümette darbe" şeklinde tanımlamıştı. Şimdilerde açıkça sürdürdüğü bu iktidar destekçiliğini Taksim-Gezi Direnişi sürecinde başlatan Cengiz Alğan, ortaya çıkan videolar da polisin sıkıdığı mermiyle katledildiği açıkça görülse de, Ethem Sarısülük'ün "karanlık güçlerce" öldürüldüğünü söylemişti.

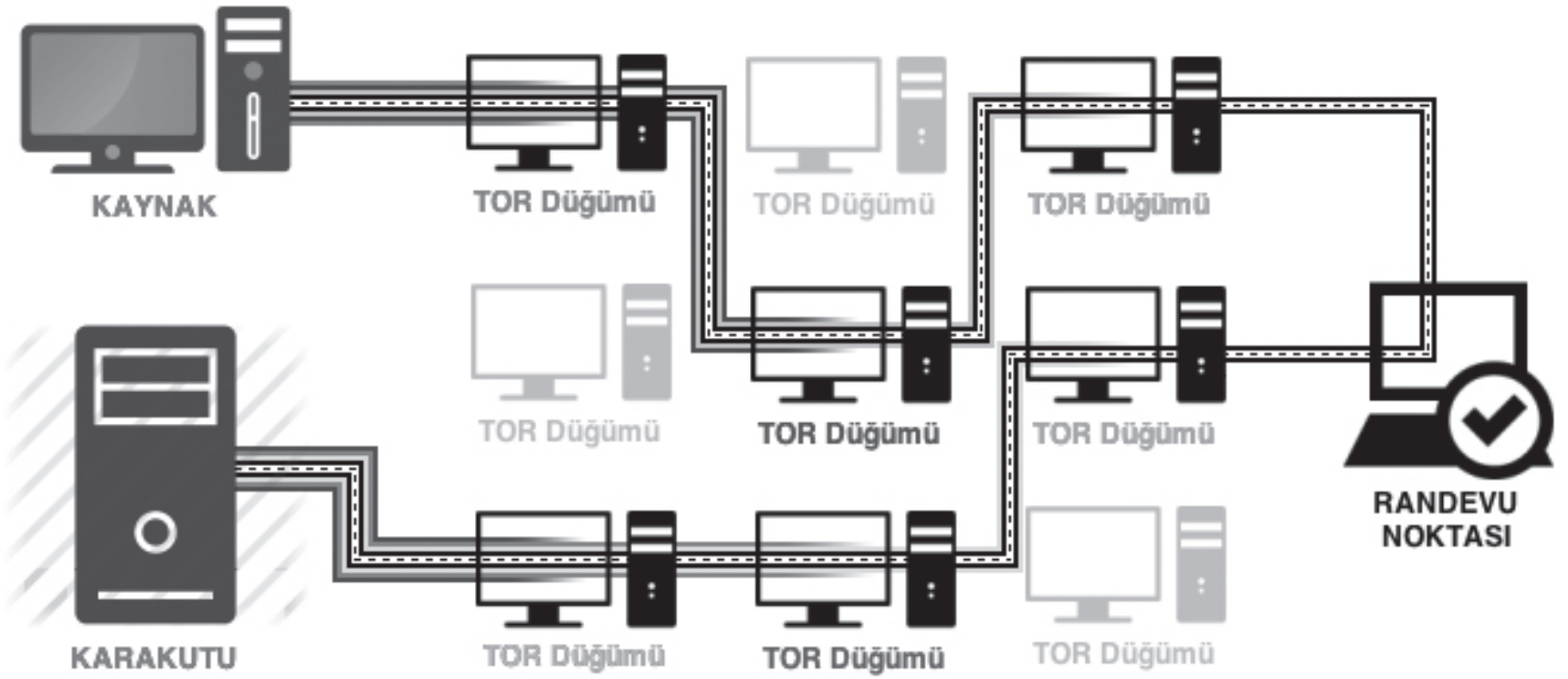
Halil Berktaş

"Barışa Bak" projesinin bir başka çağrıcısı, Oral Çalışlar gibi Aydınlik hareketinden olan eski sosyalist Halil Berktaş, şimdilerde liberal bir akademisyen olarak tanınıyor. Çeşitli üniversitelerde öğretim üyeliği yaptı, bir dönem Taraf gazetesinde köşe yazıları yazdı, son dönemlerde ise iktidarı destekleyen isimlerin bir araya geldiği serbestiyet.com'da yazmaya başladı. Kendini anti-anti AKP'ci diye tanımlayan Halil Berktaş, Taraf gazetesinde yazdığı dönemde 1 Mayıs 1977 katliamına ilişkin ortaya attığı bir iddia ile de gündeme gelmişti. Devlet tarafından gerçekleştirilen ve 36 kişinin yaşamını yitirdiği 1 Mayıs 1977 katliamına ilişkin Halil Berktaş, "devrimci iki grubun çatışması" yorumunda bulunmuş; dolayısıyla bu katliamda kendince "devleti aklamıştı."

Karakutu Nedir?

Birisine bir maske verin ve size doğruyu söylesin.

Oscar Wilde

Korsan Hareketi - korsanparti.org

Devletler, tarihin başından beri halklarından bir şeyleri gizlemişlerdir. Yasadışı dinlemeler, kayıt dışı gözetimler, gözaltında kayıt edilen insanlar, savaş suçları, kara propaganda, iktidarı elinde bulunduran azınlığın lehine yapılan ayrıcalıklar... Bunlar, devletlerin her zaman yaptığı ve halktan gizledikleri temel şeylerdir. Devletin ve şirketlerin benzer uygulamalarına karşı bir kamuoyu oluşturabilmek için öncelikle bu uygulamaların gözler önüne serilmesi gerekir. Halk her zaman devletlerin ve şirketlerin gizli bir şeyler yaptığını bilir. Ancak ayakbağı kutuları, para eritme konuşmaları, gazetecilerin talimatlarla kovdurulması, rüşvet ilişkileri ve Reyhanlı saldırısına ilişkin gizli belgeleri insanların gözleri önüne serildiğinde bu gizliliğin aslında devletin gerçek yüzünü örtmek için kullanıldığı anlaşılır.

Cinayetleri, yolsuzlukları ve hukuksuzlukları ifşa etmeye odaklı toplum yararına gazetecilik, toplumun bilgiye erişimini olanaklı kılarak bir baskı oluşturmayı amaçlar. Kamu ile ilişki içerisindeki kurumları ve yönetimleri görünür kılabilmenin tek yolu, o kurumlarda çalışan insanların kurum içerisindeki gizle-

nen bilgileri gazeteciler aracılığı ile kamuoyuna iletmesidir. Ancak insanlar deşifre olmak, işini kaybetmek gibi korkularla ellerinde bulunan bilgileri kamuoyuna iletmemeyebilir.

Bilgi akışını sağlayabilmek için gazetecilik tarihi boyunca var olan bilgi sızdırma teşebbüsleri ve halk için hareket eden ihbarcılar devreye girer. Günümüzün teknolojik şartları oluşana kadar gazetecilerin, basın özgürlüğünün baskı altında olduğu birçok ülkede gerçekleri yayınlamaları çok zor ve tehlikeli olmuştur. Bilgi kaynağının gizli bir bilgiyi gazeteciye aktarması ise hem bilgi kaynağı açısından hem de gazeteci açısından daha da tehlikeli bir iştir.

Günümüzde gazeteci olmayan sıradan bir kişi bile bloglar ve sosyal medya gibi yerlerde yazılar yayınlamaya halka bir şeyler iletebiliyor. İnternet medyasının merkezsiz yapıda olmasının verdiği güç bu medyanın ana akım medya karşı özgürlükler açısından çok daha üstün olmasını sağlıyor. Ancak yine de çok gizli bir bilgiyi sıradan bir blog ya da sosyal medya sitesi üzerinden sızdırmak, bilgi kaynağı açısından

dan hala çok tehlikelidir. Çünkü internet medyasında ve onun bir alt dalı olan sosyal medyada çoğunluğun kullandığı mecralar ne yazık ki ticari şirketlerin elinde ve devlet, yasaları ve anlaşmaları kullanarak bu mecralarda bir şeyler yazan insanların bilgilerine kolayca ulaşabiliyor. Buna karşın, Karakutu Projesi gibi projeler, internet medyasına bilgi sızdırmayı daha tehlikesiz hale getirmeyi amaçlıyor.

Karakutu Projesi Tor ağı üzerinde kurulacak olan bir bilgi sızdırma platformudur. İnternet medyasında normal bir web sitesine giren kişinin internet bağlantısının adresi (IP) site tarafından görülebilir ve yasalar gereği kaydedilir. Yayın yapan web sitesinin IP adresi ise normalde zaten açıktır. Tor ağı, yapısı gereği hem medyanın IP adresini gizler, hem de siteye giriş yapan kullanıcının IP adresini ve dolayısıyla kimliğini gizler. Tor ağındaki bir web sitesine giren kişinin IP adresi web site sahibi tarafından bile görüntülenemez, dolayısıyla kaydedilemez. Ancak tabi ki Tor ağındaki bir web sitesine girebilmek için Tor Browser Bundle isimli programı kurarak bunun içindeki internet tarayıcı

üzerinden girmek gerekir. Tor ağı internet üzerinde oluşturulmuş şifreli bir sanal ağıdır. Tor sitelerine birkaç adımda bağlanmak için gerekli rehberler internette bolca bulunmaktadır ve tabi ki Karakutu Projesinin yapımı tamamlandığında, projenin web sitesinde de bir rehber yayınlanacaktır.

Proje en yakın zamanda kullanılabilir hale gelecektir. Projenin bu aşamadan sonra en büyük ihtiyacı; tıpkı ABD halkının savaşa karşı tepkisini arttırarak Vietnam Savaşı'nın bitişini hızlandıran ve Vietnam belgelerini sızdıran ABD ordu çalışanı Daniel Ellsberg gibi; Irak Savaşı'nda sivillerin bilinçli olarak öldürüldüğünü gözler önüne seren ordu çalışanı Bradley Manning gibi, ABD Ulusal Güvenlik Dairesi'nin (NSA) dünyayı 1984 distopyasına dönüştürdüğü belgelerini sızdıran NSA çalışanı Edward Snowden gibi cesur insanlar olacaktır.

İnanıyoruz ki halka gerçekleri göstermeye gönüllü insanlar elbet çıkacaktır.

KaraKutu projesine www.karakutuprojesi.org adresinden ulaşabilirsiniz.

"Birini öldürmenin çeşitli yolları vardır. Karnına bir bıçak saplarsınız, ekmeğini çalarsınız, hastalığını iyi etmezsiniz, berbat bir evde yaşatırsınız, ölümüne çalıştırırsınız, intihara sürüklersiniz, savaşa yollarsınız vb... Memleketimizde bunların çok azı yasaktır."

Bertold Brecht

"Bir Vida Düştü Yere": Xu Lizhi

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

Adı Xu Lizhi. Şenzen'deki Foxconn atölyelerinden birinde çalışıyordu. 30 Eylül günü, kaldığı yatakhane penceresinden atlayarak intihar etti.

24 yaşında ölen genç işçinin ardından Foxconn; Wall Street Journal'da yayınlanan açıklamada "bir çalışan ve yetenekli bir şair olan gencin kaybindan dolayı üzgün olduklarını", aslında 24 saat hizmet veren danışmanlarının olduğu bir acil yardım hattının bulunduğunu, fakat "ne kadar uğraşsalar da, kimsenin bu tür trajik olaylara engel olamayacağını belirtti".

Apple, Sony, Microsoft, Nokia gibi birçok şirketin üretim ya da montajını yapan Çin'in en büyük şirketi olan Foxconn, "bu tür vakaları engellemek" ya da daha doğru bir ifadeyle, "iş yaptığı şirketlerin halkla ilişkiler departmanlarını zor durumda bırakmamak ve marka isimlerini kurtarmak" için birçok önlem almıştı. 2005'ten 2009'a kadar 50 işçinin intihar etmesinin ardından yatakhane pencerelerine parmaklıklar takmış, yine pencerelerin altına ağlar germiş, acil yardım için bir psikolojik destek hattı oluşturmuştu (fakat militer çalışma disiplini ya da çalışma koşulları ve fazla mesailer konusunda bir değişikliğe ihtiyaç duymamıştı.) Ama ölümlerin önüne geçememişti; 2010 yılında yine 18 işçi intihara girişmiş, 14'ü yaşamını yitirmişti.

Xu, 2010 yılında Foxconn'da çalışmaya başladı. Atölyede geçen yıllarda yazdığı şiirlerin

"Hayatta kalan 4 işçiden biri, 17 yaşındaki Tian Yu. Yaşamdan çiftçi bir ailenin kızı olmaktan fazlasını umduğu için evini terk ederek büyük şehir Şenzen'e gelir ve Foxconn'da bant işçisi olur. İş, günde 10 saat boyunca yaklaşık 5 saniyede bir iPhone ekranını kontrol etmek; çalışmadığı saatlerini de yatakhane geçirir. Ailesinin evinden tek kuruş almadan çıkan Tian, acil ihtiyacı olan ilk maaşını almaya gittiğinde, şube muhasebesinde bir sorun olduğu gerekçesiyle başka bir Foxconn şubesine gönderilir. Otobüs parasını aynı bantta çalıştığı birinden borç alarak ulaştığı ikinci şubenin de ödeme yapamamasının ardından yatakhanesine döner. Akşam yatakhane cebinde beş kuruş, yanında bir tek arkadaş olmadan otururken kararını verir ve uyur. Sabah vardiyasının başlangıcı olan saat 8'den önce uyanır, üniformasını giyer. Odasından çıkarak koridora ulaştığında merdivenlerden aşağı inmek yerine yukarı çıkarak çatıya tırmanır. Ve aşağı atlar. Kaburgasındaki ve vücudunun diğer bölgelerindeki kırık ve yaralara rağmen hayatta kalır."

Meydan Gazetesi, Sayı:4

ve yazıların bir kısmı Foxconn Gazetesi'nde yayınlandı. Arkadaşlarından biri olan Zheng'in anlattıklarına göre, bir kütüphanede çalışmayı hayal eden Xu,

iki sene önce Foxconn'un kütüphanesinde çalışmak için başvurmuş fakat işe kabul edilmemişti. Xu geçtiğimiz Şubat ayında Foxconn'daki işinden ayrıldı. Çeşitli denemelerin ardından, altı ay sonra büyük bir kitapçı olan Central Book Mall'a iş başvurusunda bulundu fakat yine kabul edilmedi. Parası biterken, 29 Eylül günü Foxconn'daki işine, daha önceden çalıştığı atölyeye geri döndü. O gün, yeniden o yatakhane geçirdiği ilk gecenin ardından, 30 Eylül sabahı intihar etti.

Foxconn'un Xu Lizhi'nin ve diğerlerinin ölümlerini "belki de fazla hassas ve sorunları olan bir gencin trajik intiharı" olarak yansıtmaya çalışması elbette şaşırtıcı değil. Oysa Xu'nun intiharının ardından arkadaşlarının toplayarak bastırıldığı şiirleri apaçık anlatıyor:

Atölye, Gençliğim Karaya Oturdu Burada

Üretim bandının yanı başında on binlerce işçi / Bir sayfada dizilmiş kelimeler gibi

'Daha hızlı, acele et!' / Onların arasında dikiliyorum / Havlayan şefi duyuyorum...

Girdikten sonra bu atölyeye / Yalnızca teslimiyet kalıyor geriye...

Gençliğim yavaşça kayıp giderken / Gece gündüz dibe vuruşunu seyrediyorum...

Gençliğim sıkıştırılmış, cilalan-

mış, kalıba dökülmüş / Ücret dedikleri birkaç kağıt parçasına.

Zheng'in anlattıklarına göre, Xu bir keresinde şiirlerini anne babasına ve akrabalarına hiç göstermediğini söylemiş, "Çünkü bu acı veren bir şey; onların bunu görmesini istemem" demişti.

Bu yıl işten ayrılmadan hemen önce 9 Ocak'ta yazdığı bir şiir, Xu'nun tükenmişliğinin en net ifadelerindendi:

Bir Vida Düştü Yere

Bir vida düştü yere / Bu gecenin körünün fazla mesaisinde,

Dimdik çakılıp, çınlarken yavaşça / Kimsenin dikkatini çekmeyecek.

Tıpkı geçen sefer / Bu gece gibi bir gecede / Birisi yere çakıldığında.

Xu, ne fazla hassas ne de kafası karışık. Onun şiiri milyonlarca göçmen işçinin yaşadıklarının bir yansımasıydı. Bu yüzden ki, Xu'nun intiharını duyduktan sonra, yine Foxconn'da çalışan arkadaşı Zhou Qizao'nun yazdığı şiir, Xu'nun bıraktığı yerden devam ediyor gibi:

Bir vida daha gevşiyor / Bir göçmen kardeşim daha atlıyor

Sen benim yerime ölüyorsun / Bense devam ediyorum, senin yerine yazmaya...

(Xu Zheng'in şiirlerine www.meydangazetesi.org sitesinden ulaşabilirsiniz.)

SİNEMANIN Emektarlarına Bakacak 100'ü Yok!

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Törenler, kutlamalar, açılışlar, sergiler, kokteyller, basın toplantıları, konuşmalar, konuşmalar. Tüm bu saydıklarımız ve daha fazlası, 2014 yılı boyunca bu topraklara sinemanın gelişinin 100. yılı şerefine yapılan etkinliklerden bazıları. Her ne kadar, "Ayastefanos Abidesinin Yıkılışı"ndan önce de sinemanın geldiği konusunda bilgiler mevcut ise de, bu yıkımın çekim görüntüleri, işte bu kutlamaların nedenini oluşturuyor.

Sinema, o zamandan bu yana varlığını sürdürdü. İlk başlarda, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi tezlerini ve Türk ulus devlet ideolojisini yayma misyonunu üstlendi, sonraları farklı farklı evreler geçirdi, gelişkin bir pazar haline geldi. Ayastefanos'u biz de milat olarak kabul edecek olursak, tüm bu 100 yıl boyunca sinema çoğunlukla eğlence olarak görüldü. Günümüzde de sinemanın genel olarak, AVM'lere sıkıştırılmış cep salonlarda, alışveriş sonrası tüketilecek bir "patlamış mısır"a dönüştüğünü gözlemliyoruz.

Tüm bu tüketim ortamında, 100. yıl kutlamaları da ayrı bir tüketime dönüşüyor haliyle. Ön planda da yine çok iş yapan filmlerin en meşhur oyuncularını boy gösteriyor. Onlar manşetlere taşınıyor, kameralar onlara doğrultuluyor, mikrofonlar onlara uzatılıyor. Sanki filmler yalnızca bu oyuncularınmış gibi.

Zaten genel olarak birçok sektörde olduğu gibi güvencesiz çalışma koşulları yüzünden, setlerin görünümü de, perdeye ya da ekrana yansıyan parlak yüzünün aksine, hiç de parlak değil. Son zamanlarda daha da gündeme gelen iş cinayetleri, toplu katliamlar, çalışma yaşamının görünmeyen yanını ortaya koysa da, setlerdeki sömürünün görmezliği hala devam ediyor.

İsimleri çoğunlukla jenerikte bile yer almayan figüranların sete en erken gelip en geç çıkmaları, en düşük maaşları almaları yetmezmiş gibi, bu kişiler sürekli olarak horlanıyorlar da. Çekimleri sürekli olmadığından, her zaman eve ekmek götürme şansları da olmuyor. Sinemanın bu isimsiz çalışanları, yıllar sonra daha derin bir yalnızlık ve sessizlik içinde, çoğu zaman trajik bir biçimde yaşama veda ediyorlar.

Örneğin birçok filmde figüranlık yapan Yadigar Ejder, 1991 yılında henüz 39 yaşındayken, kimi bilgilere göre işsiz kalması yüzünden kirasını ödeyemediği için evden ayrılmak zorunda kaldığı ve karlı bir kişiyi Gezi Parkı'nın bir bankında yaşamını kaybetti. Ayrıca, Yadigar Ejder'e sinemada iş verilmemesinin nedeni olarak da sette yaşadığı bir tartışma da aktarılır. Kilyos'ta çok soğuk bir gün, yağlı güreş sahnesi çekilmektedir ve diğer başrol oyuncularının arabasının içinde sıcakta beklerken, Yadigar Ejder

"araba kirlenmesin" denilerek dışarda soğukta bekletilmektedir. Yadigar bu nedenle yapımcıyla tartışır ve sete veda eder. Bir daha da dönemez.

Böyle daha çok örnek sayılabilir. Oyuncu Mesut Engin'in İzmir'de Ağaçlı Yol'da otobüs duraklarındaki banklarda uyumaya başlaması; 82 yaşındaki Muazzez Özdemir'in Edirne'deki evinde ölü bulunması; "Bar Kızı", "Bana Derler Fosforlu", "Veda Busesi" gibi filmlerde Türkan Şoray'ın okuduğu şarkılara sesini veren Sevim Şengül'ün önce işini, sonra sağlığını yitirip yalnız başına ölmesi bunlardan sadece birkaçı.

Sinema, yalnızca figüranları değil, ismi duyulmuş oyuncuları da dışlıları arasına alıp öğütüyor. Mesela güfte ve beste çalışmaları da olan Sami Hazinses; o da unutulmaz komedi sanatçıları arasına girmeyi başarmıştı ama son yıllarını yoksulluk içinde geçirdi. Bir süre huzurevinde kaldıktan sonra o da yalnızlık içinde hayata gözlerini yumdu.

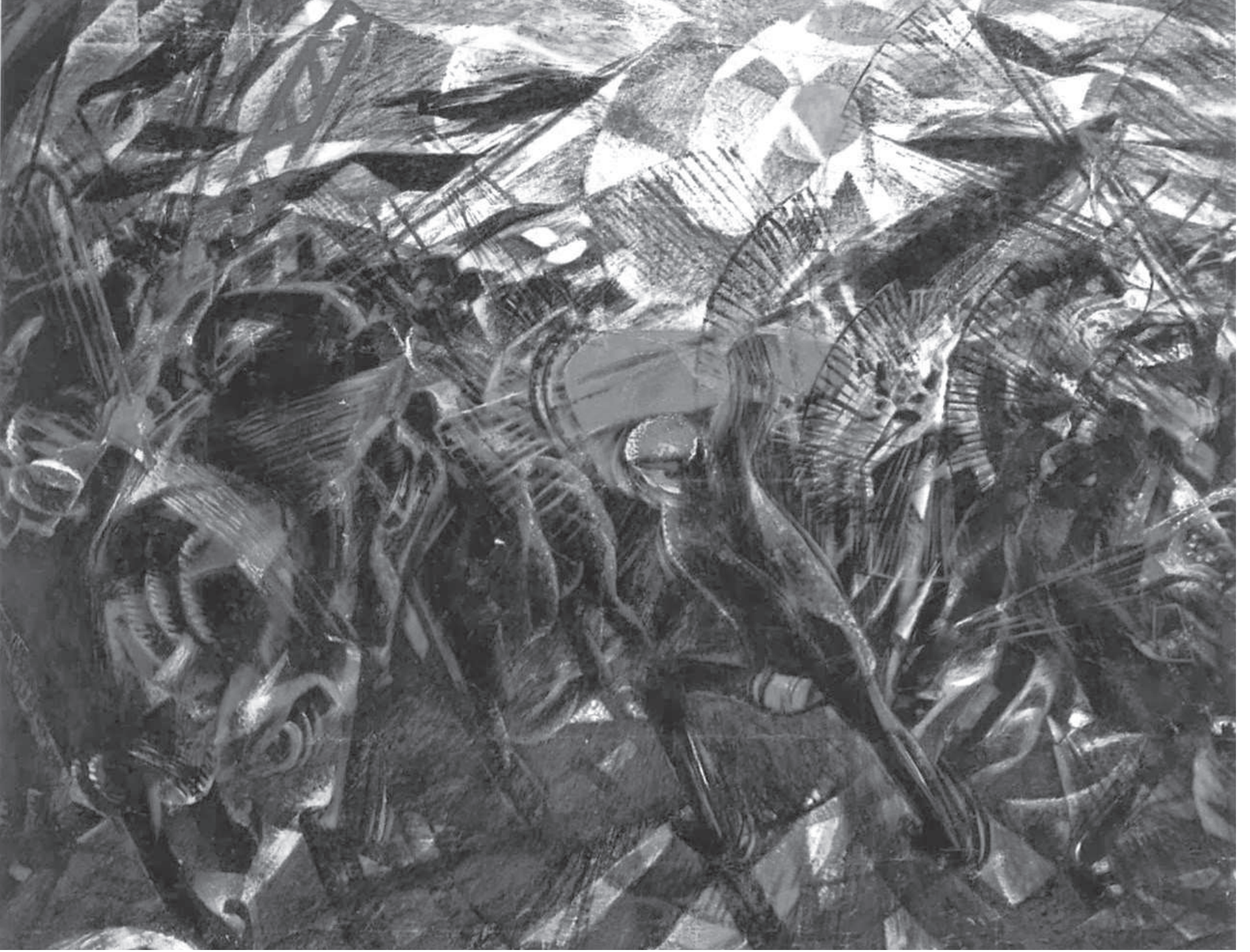
Deli Yürek, Fahri Baba, Berivan, Yusuf, Ayışığı Neredesin, Kayıt Dışı gibi dizilerde oynayan, Bir Türk'e Gönül Verdim adlı filmdeki rolüyle 2. Adana Altın Koza Film Festivali'nde en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülü kazanan Bilal İnci de, Beyoğlu'nda kaldığı otel odasında geçirdiği kalp krizi sonucu yaşama veda etti.

1969 Adana Altın Koza Film Festivali, 1970 Antalya Altın Portakal Film Festivali, 1991 Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülünü kazanan, 1999 Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde Yaşam Boyu Onur Ödülü'nün sahibi olan Hayati Hamzaoğlu, bütün bu geçmişine rağmen, bir de Marmara Depremi sonucunda evini de kaybedince, son yıllarını yalnızlık ve yoksulluk içinde geçirdi. Öyle de öldü.

Ömercik olarak bilinen Ömer Dönmez, 4 yaşından beri sinemanın içinde yer aldı. Pek çok filmde rol aldı, ama sonu diğer çocuk oyuncularından farklı olmadı, büyüdükçe unutuldu. 17 yaşında geçirdiği bir kaza sonucu bir gözünü de kaybedince sinema yaşamı bitmiş oldu. Şimdilerde büfecilik, taksicilik gibi işler yaparak yaşama tutunmaya çalışıyor.

Bunun gibi pek çok örnek sayılabilir elbette. Ve şaşırılmayacağı gibi, bunların hiçbirinin sinemanın bu topraklarda 100. yılı kutlama şamatasında da adları geçmiyor. Çünkü sinema sektörü de bağlı olduğu kapitalist sistem gibi, kaybedeni sevmiyor, düşünmüyor, "bir tekme de sen at" diyor.

100. yılını kutlayan sinemanın, günü geçince unuttuğu, yalnızlığa terk ettiği emekçilerinin yüzüne bakmaya da "yüzü yok" elbette.

İktidarlara Karşı Direnenlerin Öfkesi Anarşist Galli'nin Cenaze Töreni

Ece Uzun

ece@meydangazetesi.org

1906'da Milano'daki genel grev sırasında katledilen İtalyan anarşist Angelo Galli, anarşist ressam Carlo Carrà'nın "Anarşist Galli'nin Cenazesi" adlı başyapıtında hala yaşıyor.

1883 doğumlu Galli, genç yaşta özellikle Malatesta'dan etkilenerek anarşist mücadeleye katılır. Anarşist gazete La Protesta Umana'da, "dünyanın sancısıyla çarpan bir yürek ve ruh, eğitimsiz ama zeki, eylem için daima istekli" cümleleriyle anlatılan Galli, daha çok işçi örgütlenmelerinde aktifleşir.

6 Mayıs 1906'da Milano'da eylem yapan işçilere Kraliyet Muhafızları'nın saldırmasının ardından, bir işçi açılan ateş sonucu yaşamını yitirir, sekiz işçi ise yaralanır. Bu saldırı bir dönüm noktası olur ve Galli, saldırı sonrasında ilan edilen ve fabrikan fabrikaya sıçrayan genel grevin örgütleyicilerinden biri haline gelir.

10 Mayıs sabahında Galli, anarşist Enrico Rocalcati ve Carlo Gelosa ile birlikte grev kırıcıları durdurmak - nöbet tutmak için Macchi ve Pessoni fabrikasına gider. Fabrikanın güvenlik görevlileri silahlı oldukları iddiasıyla üç

anarşiste saldırınca; Gelosa yaralanır, Galli ise bıçaklanarak öldürülür.

Galli'nin katledilmesinden 3 gün sonra, anarşistler tarafından düzenlenen cenaze töreni, dönemin en fırtınalı eylemlerinden birine dönüşür. Cenaze kortejinin önünde 15 büyük kara bayrak dalgalanır; ardında binlerce, binlerce kişi... Angelo Galli, 1898'de İtalya'da gıdaya yapılan zamlar ve kıtlığa karşı başlayan bir isyanda polis tarafından katledilen Milanolu 400 işçinin hemen yanına, Musocco Mezarlığı'na, defnedilecektir. Cenazenin o mezarlığa

götürülmesine karşı çıkan polisler halk arasında şiddetli bir çatışma patlak verse de kortej, çatışmalara rağmen morgdan Musocco Mezarlığı'na kadar ilerler. Atlı polisler; kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı ayırmaksızın herkesin dâhil olduğu korteje saldırdığında onlarca kişi yaşamını yitirir, nicesi yaralanır...

Anarşist ressam Carlo Carrà da işte bu kortejde; iktidarlara karşı direnişi büyütenlerin arasındadır. 1910'da bu saldırı anını resmeden Carrà; Angelo Galli'yi ve mücadelesini de bu tabloyla ölümsüzleştirir.

Kitap

"Cahil Hoca"nın Zihinsel Özgürleşme Dersleri

"Cahil bir insan her şeyi öğretebilir. Çünkü cehalette hiyerarşi yoktur."

Jacques Rancière'nin 1987'de yayımlanan, Türkçeye henüz çevrilen kitabı Cahil Hoca. Cahil Hoca, Joseph Jacotot'tur. Kitap ise Jacotot'un zihinsel özgürleşme üzerine beş dersini anlatır.

Sürgünde bir devrimci olan Jacotot, Belçika'nın Leuven kentine gider. Orada öğretmenlik yapacaktır, ancak bir sorunla karşılaşır: Ders vereceği öğrenciler tek kelime Fransızca bilmiyordu, kendisi de tek kelime Flemenkçe. Bu yüzden başka bir yöntemi bulması gerekiyordu, nitekim bulur da.

Öncelikli olarak yaptığı, bilen ve bilmeyen arasındaki tahakküm ilişkisini ortadan kaldırmaktır. Öğrencilerine kendisinin de hiçbir şey bilmediğini gösterir, böylece öğrencileri de ona Flemenkçe öğretebilecektir. Fransızca ve Flemenkçe'sinin aynı kipta yer aldığı Telemak "cahil" taraflar arasında bir sözlük olacaktır. Kelimelerden dil yapısına, aslında öğrencilerin bilmedikleri "bir şeyi" kendi çıkarımlarıyla çözebildiğini gözlemler. Tabii aynı yöntemi kendisi de uygulayacaktır.

Fenelon'un Telemak eseriyle başlayan öğrenme-öğretme yolculuğu, zekaların eşitliğiyle

devam eder. Tüm zekaların eşit olduğunu savunan Jacotot, elleleriyle çalışmaya yönelmiş olanların zekası ile beyinlerini kullanarak çalışanların zekası arasındaki her türlü hiyerarşiyi reddeder. Aynı zamanda öğreten ve öğrenen arasındaki hiyerarşik ilişki biçiminin bireyi eğittiğini değil, aksine aptallaştırdığını söyler. Öyle ki insan akli özgürleştiğinde ne yasalara ihtiyaç olacaktır ne de yargılara.

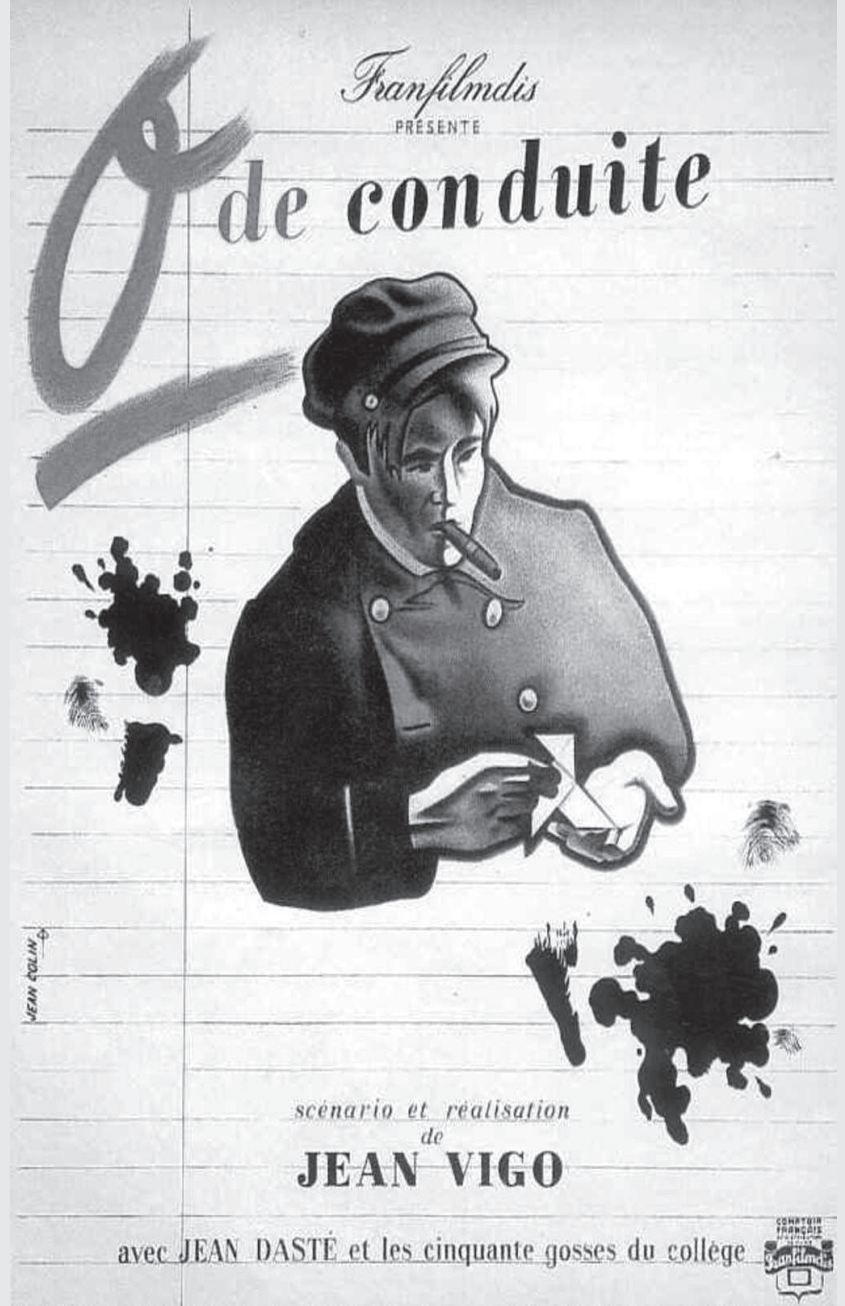
Cahil Hoca, her ne kadar eğitim kitabı gibi gözükse de toplumsal düzene ilişkin eleştirileriyle de oldukça dikkat çekici bir kitap. Adaletsizlikler dünyasında yaşıyor oluşumuzun sebebini "zekalarda hiyerarşi kurulması"yla temellendiren Jacotot; hiyerarşiyi, tahakkümü ortadan kaldırarak zihinsel özgürlüğe ulaşabileceğini söyler.

Jacotot, bugün toplumsal düzende oluşan tüm statü ve hiyerarşinin akıldışı olduğunu savunur. "Üstün olan aklın aşağıda olana hükmetmesi durumu"dur der yasalar, yargılar, devletler için. Ancak "üstün olan" bir aklın olmadığını, tüm zekaların eşit olduğunu, bu yüzden de gelişen tüm kast sistemlerinin tamamen bir kandırılma-inanma silsilesiyle oluştuğunu söyler.

Kitap boyunca "akla uygun olan" ve "olmayan" tartışılır durur. Zihinsel özgürleşmenin, eşitsiz bir toplumda bile eşit insanlar olmayı öğrenmeye çalışmakla gerçekleştirileceğini anlatır.

1840'ta Jacotot'un ölümünden sonra mezar taşına şu sözü yazılır: "İman ettim, Tanrı insan ruhunu kendi kendini, hocasız olarak eğitmeye kadir yaratmıştır". Bu söz iktidarları o kadar rahatsız etmiştir ki Jacotot'un mezar taşı kaldırılır. Ancak geride bıraktığı büyük bir miras vardır; zihinsel özgürleşme üzerine beş dersi, dilden dile, kulaktan kulağa yayılır. Tüm iktidarlara inat...

Hal ve Gidiş HALA Sıfır!

Jean Vigo'nun 1933 yılında çektiği "Hal ve Gidiş Sıfır" (Zero De Conduite) adlı yapıtı, sinema tarihinin ilk "eğitim karşıtı" filmi olarak anılır. Bundan sonra çekilen ve aynı temayı işleyen filmler üzerinde büyük etki yaratmıştır. Jean Vigo'nun eğitim, iktidar, çocuk olmak üzerine koyduğu can alıcı tespitler ve özgün bakış açısı; Truffaut'nun "400 Darbe"sinin, Lindsay Anderson'un "Eğer"inin ve takip eden diğer filmlerin üretim süreçlerini besleyen, önemli kaynaklardan biri haline gelmiştir.

Kendisi de okul yıllarını benzer bir atmosferde yatılı olarak geçiren Vigo, filmde, cezaevini andıran yatılı okulda çocukların gördüğü baskıyı, maruz kaldıkları tacizleri, aşağılanmaları ve kapatılmayı anlatır. Fakat çocuklar, bunu bir kader gibi görmez. Okulda yaşanan bunca adaletsizlik, bir boyun eğmeye değil; her yeri alt üst eden bir isyana dönüşür. Yatakhane sahnesi, bu açıdan oldukça çarpıcıdır. Her şey birbirine girmiştir; yataklar devrilmiş, yastıklar parçalanmış, havada uçan pamuklar yatakhane'nin her yanına dağılmıştır. Bu, ezilenlerin öfkesidir. Bu, yok sayılanların, çocuk olduğu için görmezden gelinenlerin isyanıdır.

Vigo'nun filmi çektiği 1933 yılından bugüne kadar 81 yıl geçse de, her ne kadar okullarda ve eğitimde demokratikleşme rüzgarları esse de; okul hala okul, müdür hala müdür, eğitim hala eğitim ve isyan hala isyanıdır!

Yani sizin anlayacağınız, "Hal ve Gidiş HALA Sıfır"dır.

Efendileri Korkutan Güney Amerikalı Çizer CARLOS LATUFF

“Özgün ve abartılı tiplerle gülmecenin kullanılmasının tarihi, karikatürden önce-sine kadar gider bu coğrafyada. Karagöz oyunlarında kullanılan karakterlerden, Nasreddin Hoca hikâyelerine, hatta Ortaoyunu'na varıncaya kadar abartılı gülmece, izleyicinin/dinleyicinin gözüne sokmak ister meramını. İzleyicinin/dinleyicinin önyargısını da kırmaya yarayan bu alaycı dil, kimi zaman bir devletlûyu kimi zaman bir zengini hedef eder kendisine...”

Gizem Şahin

gizem@meydangazetesi.org

Aslında abartılı gülmeceyi apolitik yapan biraz da budur. Gündelik yaşam içerisinde konu edilemeyen, eleştirilemeyen kişi ya da durumlar, abartılı gülmeceyle konuşulur, tartışılır kimi zaman toplumsal bir mesele haline getirilir.

Gazete ve dergilerin çoğalmasa, baskı tekniklerindeki gelişmeler, karikatürle beraber abartılı gülmecenin bu versiyonunun daha da toplumsallaşmasına yol

açacaktır. Tabii “doğal olarak” sansürlenecek, toplatılacak ve yasaklanacaktır da.

Anlam yüklenmiş resim yani karikatür; “derdi olanlar”ın 17. yüzyılın başından bu yana sosyal ve siyasi eleştiri yapmak için kullandığı ifade biçimlerinden biri, bir kültür. Yaşadığımız coğrafyada Osmanlı’dan günümüze, eleştiri amaçlı gülmecenin toplumsallaştığı en büyük mecralardan biri olan karikatür, toplum-

sal sorunların da küreselleştiği bir ortamda bazen “ortak” bir dil işlevi görüyor. Bu enternasyonal dilin usta isimlerinden biri Carlos Latuff. Özellikle İsrail’in işgal politikası ve Filistin’in direnişini konu edindiği karikatürleriyle tanınan Latuff, karikatürün politik geleneğini taşıyan sanatçılardan biri. ABD politikalarından küresel kapitalizme, Brezilya’da hükümetin iç politikalarına direnen halkların mücadelesine varıncaya geniş bir coğrafi yelpaze-

de ayrıntılı çizimleriyle tanınan Latuff’un yaşadığımız coğrafyaya ilişkin de çizimleri mevcut. TMK mağduru çocuklar, Berkin Elvan, Soma Katliamı ve TC’nin iç ve dış politikalarını kendi üslubuyla resmeden Latuff, yakın zamanda Kobanê Direnişini de çizimlerine yansıttı. IŞİD’i, bölge devletlerini, küresel güçleri olağanlığıyla deşifre eden çizimleri, karikatürün aslında ne olduğunu ne olması gerektiğini en açık şekilde ortaya koyuyor.

Syn Allois Kooperatifi

Her yaz, Chiapas'ın özgür topraklarından Yunanistan'a gelen çiğ kahve, Atina limanından alındıktan sonra, kavruluyor, paketleniyor ve dağıtımına hazırlanıyor. Kapitalist üretim ağları dışında üretilen ve dağıtımı gerçekleştirilen Zapatista kahvesi, Yunanistan'daki Syn Allois kooperatifi aracılığıyla dağıtılıyor Avrupa'nın birçok noktasına.

2011 yılında Yunanistan'ın Atina kentinde bir dayanışma ekonomisi kooperatifi olarak ortaya çıkan Syn Allios, Yunanca'da "başkalarıyla birlikte" anlamına geliyor. "Mevcut baskın ekonomik modelin bizim de dâhil olduğumuz Yunan toplumunda öfke çaresizliğe yol açtığı bir zamanda bu şekilde hareket etmeye karar verdik" diyen kahve kooperatifinden Ilias Ziogas ile dayanışma ekonomisi modelini, kooperatifin amacını işleyişini konuştuk.

Meydan: Merhaba. Syn Allios Kooperatifi'nin amacı nedir?

Ilias Ziogas: İki hedefimiz var; birincisi, düzgün bir yaşam için ihtiyaçlarımıza anlamlı ve toplumsal olarak faydalı işlerle kolektif bir çözüm sağlamak. İkincisi, farklı ekonomik modeller deneyimleyerek toplumuza neo liberal kapitalizmin yok edici yolu haricinde alternatiflerin mümkün olduğunu göstermek.

Syn Allois'te ürüne erişim ve ürünün dağıtımını nasıl yapıyor?

Ürün bizim için ucuz alıp pahalıya satarak kar edeceğimiz bir nesne değil; insanlar ve doğa arasındaki bütünsel ilişki zincirinin nesneleşmiş hali. Amacımız bu zincir içerisinde güven ve karşılıklı faydaya dayanan stabil ve uzun vadeli ilişkilerin ortaya çıkmasını garantilemek.

Bu felsefeyle, kahvemizi Chiapas'taki Zapatista üreticilerden ve ayrıca Yunan kooperatif ve üreticilerden temin ediyoruz. Atina'daki dükkânımız aracılığıyla halka satış yapıyoruz, bunun yanında dağıtımımız, geniş bir dayanışma ekonomisi inisiyatifleri ağı ve çok düşük ekonomik kâr ile katılım yapmak isteyen küçük dükkânlar aracılığıyla da oluyor.

"Dayanışma ekonomisi" olarak tanımlanan ekonomik modelinizden kısaca bahsedebilir misiniz?

Bu ekonomi kâr elde etmeyi değil, insanların ihtiyaçlarının en iyi biçimde giderilmesini amaçlıyor; insanları "üretim ve tüketim etkenleri" değil ekonomik sürecin her alanında yer alan eşit katılımcılar olarak görüyor, kolektif düzlem üzerine yoğunlaşıyor. Daha da önemlisi, ekolojik yıkımla gelen büyümeyi değil sürekliliği hedefliyor.

Syn Allois'te çalışma koşulları nasıl?

Kooperatifte çalışan 5 kişi, vardiyalı olarak eşit işi bölüşüyor. (Hala oldukça mütevazı olan) Ücretimiz de herkese eşit dağıtılıyor. Amacımız herkes için makul bir ücrete ulaşmak ve eğer büyümeye devam edersek, kooperatife daha çok insanı dâhil ederek, satış fiyatlarımızı düşürmek veya diğer dayanışma ekonomisi projelerine yardımcı olarak faydayı toplumsallaştırmak.

Chiapas ile nasıl iletişime geçtiniz?

Zapatista hareketiyle bağlantımız çok eskiye dayanıyor. Zapatista kahvesinin Yunanistan'daki dağıtımını gayri resmi olarak 2004'te Chiapas'taki bir dayanışma projesine dâhil olan insanlar aracılığıyla başladı. Kahveyi ilk başlarda Avrupa'da Zapatista kahvesini ilk

ithal eden kolektif olan Almanya'daki Café Libertad alıyordu, ama sonra "O Sporos" (Tohum) adında, gönüllülerden oluşan bir kooperatif doğrudan Yunanistan'a ithalat yapmaya ve genel olarak dayanışma takası üzerine denemeler yapmaya başladı. Hepimiz, bir işçi kooperatifi olan "Syn Allois"ın de içinden doğduğu bu kooperatifin üyesiyiz. Yani ilham kaynağımız Zapatista hareketi oldu.

Kahvenin Chiapas'tan Yunanistan'a getirilmesini nasıl organize ediyorsunuz? Kahvenin kavrulması, paketlenmesi vb. süreçler nasıl işliyor?

Zapatista kahve kooperatifleri, kahve Meksika'daki Vera Cruz limanından çıktığından itibaren bütün prosedürlerden ve giderlerden kendileri sorumludur. Bu noktadan itibaren kahve Atina'daki limana ulaşana kadar sigorta, nakliyat gibi bütün giderleri karşılamakla yükümlüyüz. Bu giderler kahvenin asıl değerinin yaklaşık %5'i kadar oluyor.

Yılda yaklaşık 15 ton Zapatista kahvesi ithal ediyoruz. İthalatı koordine etmek ve diğer Zapatista kahvesi kooperatifleriyle ortak bir iletişim ortamı sağlamak için, Avrupa'daki Zapatista kahvesi satan dayanışma grupları ve kooperatiflerden oluşan RedProZapa ağına dâhiliz. Böylece, ithalatın fiyatı ve miktarı bütün üreticiler ve dayanışma alıcıları arasındaki bir dayanışma süreci sonunda ortaya çıkıyor ve bütün hususi ihtiyaçlar dengeleniyor. Kahve pazar fiyatını hatta adil ticaret standart fiyatını bile takip etmiyoruz; bunun yerine üreticilerin ihtiyaçlarına ve dayanışma alıcılarının sınırlarına cevap verebilen, genellikle market fiyatından çok daha yüksek olan fiyatlar ödüyoruz. Ayrıca kahvenin değerinin %60'ını teslimattan yaklaşık 6 ay öncesinde ödüyoruz ki üreticiler masraflarını önceden karşılayabilsin.